

บทที่ 5

คำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42

กับ

การควบคุมหนังสือพิมพ์ของรัฐบาลสมัยต่าง ๆ

การที่รัฐบาลควบคุมหนังสือพิมพ์นั้น เป็นเรื่องธรรมดาที่เคยเกิดขึ้นทั่วโลกมาแล้ว แม้แต่ในประเทศอังกฤษหรือสหรัฐอเมริกาเองก็ตาม ก็มีการควบคุมหนังสือพิมพ์โดยรัฐบาลเช่นกัน เพียงแต่ว่าวิธีการควบคุมในแต่ละประเทศนั้นไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับรัฐบาลในแต่ละยุคแต่ละสมัยเป็นสำคัญ ในยุคหนึ่ง ๆ หนังสือพิมพ์อาจจะมีเสรีภาพอย่างเต็มที่ แต่ในอีกยุคหนึ่งหนังสือพิมพ์อาจจะอยู่ใต้การควบคุมอันเข้มงวด¹

วิธีการที่รัฐบาลจะควบคุมหนังสือพิมพ์มีหลายวิธีดังนี้²

1. การตรากฎหมาย ซึ่งมีบทลงโทษต่าง ๆ ในคริสต์ศตวรรษที่ 16 อังกฤษและประเทศในยุโรปหลายประเทศ กำหนดให้ความผิดฐานวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลมีโทษฐานกบฏ มีมาตรการลงโทษถึงขั้นประหารชีวิต ซึ่งอาจจะใช้วิธีตัดคอ หรือเผาทั้งเป็น ปัจจุบันการตรากฎหมายในประเทศเสรีนิยม มักกระทำกันในลักษณะป้องกันการกระทำที่ล่วงละเมิดสิทธิบุคคลอื่นและป้องกันการลามกอนาจาร หรือป้องกันการกระทำที่เข้าข่ายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ในกรณีที่ประเทศนั้นมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

¹ สุภิญญา ตีระวนิช. "การควบคุมหนังสือพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ 6" ใน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับหนังสือพิมพ์. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์), หน้า 157.

² เรื่องเดียวกัน. หน้า 157-158.

2. การตั้งสถาบัน หรือองค์กรใด ๆ เพื่อทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลสอดส่อง หรือพิจารณาโทษนักหนังสือพิมพ์โดยตรง เช่นพระนางแมรีแห่งอังกฤษทรงฟื้นฟู Stationer's Company เพื่อให้คอยตรวจตราโรงพิมพ์มิให้พิมพ์ข้อความใด ๆ ที่กระทบกระเทือนต่อราชสำนัก ผู้มีอำนาจหน้าที่สามารถสั่งปิด เฝ้าโรงพิมพ์ และจับกุมผู้ต้องสงสัยไปฟ้องร้องลงโทษอย่างรุนแรง มีผู้ถูกประหารมากมายจนพระนางได้สมญานามว่า Bloody Mary ต่อมาในสมัยพระนางเจ้าอลิซาเบธที่ 1 ทรงตั้ง Court of Star Chamber ซึ่งเป็นศาลพิจารณาคดีเกี่ยวกับนักคิดนักเขียนและนักหนังสือพิมพ์โดยตรง ศาลซึ่งแปลได้ว่า "ห้องพิจารณาคดีประดับดาว" อันสวยงามนี้ได้ชื่อว่าเป็นศาลที่หฤโหดที่สุดในยุโรป นอกจากนั้น กษัตริย์อาจจะทรงตั้งที่ปรึกษา (Counsellor's Council) เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการลงโทษนักหนังสือพิมพ์โดยตรงอีกด้วย

3. การเซนเซอร์ (Censorship) หมายถึงการที่รัฐบาลตั้งเจ้าหน้าที่มาคอยตรวจสอบเนื้อหาของข่าวสารก่อนการลงพิมพ์ หรือถ้าพิมพ์แล้วก็ต้องผ่านการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่เสียก่อน ข้อความใดที่เห็นว่ากระทบกระเทือนสถาบันก็จะถูกตัดทอนออกไป หรือถูกขีดทับด้วยเส้นขาว วิธีนี้นิยมใช้กันในระหว่างสงคราม

4. การจดทะเบียนนักหนังสือพิมพ์ คือกำหนดให้ผู้ที่ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์ต้องมาขึ้นทะเบียน ผู้ที่มีคุณสมบัติครบที่กำหนดไว้ จะได้รับใบอนุญาต

5. การควบคุมทางอ้อม เช่นการให้ซับซิดี้ (Subsidy) หนังสือพิมพ์เพื่อมิให้วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลรุนแรง การขึ้นราคากระดาษ หรือเก็บภาษีแสตมป์ (Stamp Act ... เป็นวิธีที่อังกฤษและสหรัฐอเมริกาเคยใช้บังคับให้หนังสือพิมพ์ต้องติดแสตมป์ทุกหน้า ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก หนังสือพิมพ์สู้ไม่ไหวก็ต้องปิดตัวเอง) มาตรการทางการเงินที่นำมาใช้นี้เกิดขึ้นเพราะรัฐบาลทราบดีถึงปัญหาการลงทุนทำอุตสาหกรรมประเภทนี้ที่ต้องลงทุนสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ ในบางโอกาสรัฐบาลอาจใช้วิธีการจางวานให้หนังสือพิมพ์เขียนในสิ่งที่ตนต้องการ ซึ่งวิธีนี้เป็นวิธีที่สร้างความเสียหายแก่วงการหนังสือพิมพ์อย่างมาก เพราะเป็นการทำลายจรรยาบรรณของหนังสือพิมพ์โดยตรง อังกฤษในระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 17-18 เคยใช้วิธีนี้จนหนังสือพิมพ์กลายเป็นที่ดูถูกเหยียดหยามของคนทั่วไป

นอกจากวิธีการควบคุมรัฐบาลอาจจะใช้วิธีการออกหนังสือพิมพ์เอง เพื่อให้เป็นปาก เป็นเสียงของรัฐบาลโดยตรง และเพื่อโต้แย้งกับหนังสือพิมพ์ฝ่ายค้าน ในประเทศเผด็จการ รัฐบาลจะควบคุมระบบการสื่อสารมวลชนทั้งหมด เพื่อให้กระแสข่าวสารกระจายออกไปจากรัฐบาลเพียงจุดเดียว

ในบทนี้จะขอล่าวการควบคุมหนังสือพิมพ์ โดยคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ซึ่งเป็นกฎหมายพิเศษที่ออกมาในสมัยพลเรือเอกสงัด ชลออยู่ เข้ายึดอำนาจการปกครองจาก ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519 เนื้อหาของกฎหมายได้ให้สิทธิกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการควบคุมหนังสือพิมพ์อย่างเต็มที่ แต่ความเข้มงวดของการใช้กฎหมายดังกล่าวนี้จะแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับยุคสมัยของผู้นำรัฐบาลที่จะบังคับใช้ ซึ่งรัฐบาลที่ศึกษาครั้งนี้มี 4 สมัยด้วยกัน คือ

1. สมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร
2. สมัยรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
3. สมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์
4. สมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

โดยในแต่ละสมัยจะแบ่งการศึกษาออกเป็น 4 หัวข้อใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. สภาพการเมือง สังคม เศรษฐกิจ

การเมืองถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของหนังสือพิมพ์ กล่าวคือถ้าประเทศชาติมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หนังสือพิมพ์ก็อยู่รอดปลอดภัย แต่ถ้าการเมืองเป็นเผด็จการ สิทธิเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ก็ถูกลิดรอน มีการควบคุมหนังสือพิมพ์อย่างเข้มงวด ภาพลักษณ์ของหนังสือพิมพ์ที่ออกมาก็ไม่ต่างกับใบบอกข่าวราชการ

ตัวแปรที่ผลต่อกิจการของหนังสือพิมพ์อีกตัวหนึ่ง ก็คือ เศรษฐกิจ ถ้าสภาวะทางเศรษฐกิจดี การทำมาค้าขายรุ่งเรือง ประชากรมีงานทำ มีรายได้ดี หนังสือพิมพ์ก็จะมีรายได้ดีตามไปด้วย นอกจากนี้ยังทำให้หนังสือพิมพ์มีกำลังใจที่จะปรับปรุงคุณภาพของหนังสือพิมพ์ให้ดีขึ้นด้วย ในทางกลับกันถ้าเศรษฐกิจตกต่ำ เกิดปัญหาคนว่างงาน การทำมาหากินฝืดเคือง

หนังสือพิมพ์ก็จะได้รับผลกระทบนี้ตามไปด้วย นั่นก็คือ ต้นทุนในการผลิตสูงแต่การจำหน่ายตกต่ำ ทำให้หนังสือพิมพ์ต้องใช้วิธีการดึงดูดผู้อ่านให้กลับมาซื้อหนังสือพิมพ์ของตนอีกครั้งโดยการเสนอข่าวที่ประชาชนชอบอ่าน เช่น ข่าวอาชญากรรม พวกนวนิยาย ภาพที่หวือหวา ล่อแหลม โดยไม่ได้คำนึงว่าประชาชนจะได้อะไรบ้างในหน้าหนังสือพิมพ์นั้น ๆ

2. บทบาทของฝ่ายบริหารกับการควบคุมหนังสือพิมพ์ การควบคุมหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยนั้น จะเห็นได้ว่ารัฐยังคงเป็นผู้ที่มีบทบาทค่อนข้างสูงในการเป็นผู้กำหนดบทบาทถึงสิ่งที่ต้องกระทำและสิ่งที่ไม่ต้องกระทำของหนังสือพิมพ์ ครั้นเมื่อเกิดปัญหาขึ้นในแง่ที่หนังสือพิมพ์ไม่ปฏิบัติตาม รัฐบาลก็จะเข้ามาควบคุมโดยการใช้กฎหมายพิเศษตักเตือนหรือถอนใบอนุญาตการเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ เสีย ซึ่งผู้ที่มีบทบาทในการควบคุมหนังสือพิมพ์ของฝ่ายบริหารหรือฝ่ายรัฐบาลนั้น ได้แก่ นายกรัฐมนตรี ในฐานะผู้ควบคุมการบริหารประเทศทั้งหมด และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้บริหารกระทรวงมหาดไทย โดยมีหน้าที่ในการควบคุมดูแลกิจการของสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าพนักงานการปกครอง เช่น เจ้าพนักงานการพิมพ์ เป็นต้น

3. การควบคุมหนังสือพิมพ์โดยคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 หนังสือพิมพ์ที่จะศึกษาในที่นี้ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่มีกำหนดระยะเวลาในการออกติดต่อกันไปตามลำดับ ไม่ว่าจะเป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายบักษ์ หรือรายเดือนก็ตาม ซึ่งผลิตในกรุงเทพมหานครเท่านั้น เนื้อหาที่น่าเสนอมีความใหม่สด น่าสนใจ เช่น ข่าว บทความ สารคดี และคอลัมน์ต่าง ๆ ที่แสดงซึ่งความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่กำลังเป็นที่สนใจของประชาชนในขณะนั้น แต่จะไม่รวมถึงนิตยสาร หรือวารสารที่เกี่ยวกับความบันเทิง เช่น นวนาง เจียบ เรียม ดิฉัน เป็นต้น ซึ่งความหมายตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.2484 มาตรา 5 นั้นจะหมายรวมถึงหนังสือประเภทดังกล่าวนี้ด้วย

4. สถานภาพของหนังสือพิมพ์ พลตำรวจตรี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้กล่าวถึงสถานภาพของหนังสือพิมพ์ ใน สยามรัฐ ฉบับพิเศษ เนื่องในวันเกิดครบรอบปีที่ 78 ว่า สถานภาพของหนังสือพิมพ์ทั่วไปจะอยู่ในระดับใด จะอยู่ในระดับสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับความเชื่อถือของคนอ่าน ถ้าคนอ่านเชื่อถือให้ความไว้วางใจหนังสือพิมพ์ สถานภาพของหนังสือพิมพ์ก็จะมีสูง แต่ถ้าคนอ่านไม่ให้ความเชื่อถือ หรือไว้วางใจในเนื้อหาที่หนังสือพิมพ์เสนอแล้ว

สถานภาพของหนังสือพิมพ์ก็ต่ำ เพราะฉะนั้นการจะรักษาสถานภาพของหนังสือพิมพ์ให้คงอยู่ในระดับสูงอย่างแท้จริงนั้น หนังสือพิมพ์จะต้องรักษาความเชื่อถือของคนไว้ในสายตาของผู้อ่านและในสายตาของประชาชนทั่วไปให้ได้ ความเชื่อถือในที่นี้หมายถึง ความเที่ยงตรงในการเสนอข่าวสาร

หนังสือพิมพ์สมัยนายธานินทร์ กรัยวิเชียร

สภาพการเมือง สังคม เศรษฐกิจ

ก. ด้านการเมือง

การบริหารภายในประเทศของนายธานินทร์ กรัยวิเชียร สภาพการเมืองที่มีความสำคัญสามารถกล่าวสรุปได้เป็น 3 หัวข้อใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การดำเนินขั้นตอนการพัฒนาประชาธิปไตย

ก่อนที่จะมีการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519 รัฐบาลชุด ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมชได้ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพ.ศ.2517 ซึ่งถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่ให้เสรีภาพแก่หนังสือพิมพ์เป็นอย่างมากอีกฉบับหนึ่ง ครั้นเมื่อคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินยึดอำนาจการปกครองจาก ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมชได้สำเร็จก็มีนโยบายที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับเก่าเสีย โดยการประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญ ปี 2517 ในคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 3 ดังคำปรารภในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตอนหนึ่งว่า³

“...ในปัจจุบันการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขยังมีได้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของประชาชน เนื่องจากการปกครองใน

³ คำปรารภในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2519. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 93 ตอนที่ 135 หน้า 1 (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2519, หน้า 2.

ระบอบประชาธิปไตยของไทยยังขาดโครงสร้างที่เหมาะสม โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช 2517 นอกจากจะขาดโครงสร้างที่เหมาะสมแล้ว ผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามา มิได้เคารพต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวมของชาติบ้านเมือง เป็นเหตุให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยต้องล้มลุกคลุกคลาน และมีท่าทีว่าชาติบ้านเมืองจะถึงซึ่งความวิบัติ" 4

จะเห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับใหม่ นี้ นอกจากจะคงความเป็นรัฐบาลตลอดไป โดยไม่มีการเลือกตั้ง ซึ่งถือว่าเป็นการลิดรอนเสรีภาพที่ประชาชนพึงมีแล้ว ยังลิดรอนสิทธิเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ด้วย เนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ไม่ได้มีการกำหนดสิทธิเสรีภาพที่หนังสือพิมพ์ควรจะมีอย่างชัดเจนเหมือนเช่นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี 2517 แต่จะบัญญัติเอาไว้ในลักษณะรวม ๆ ไม่ได้เจาะจง ในมาตรา 8 ว่า "บุคคลมีสิทธิเสรีภาพภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย" 5 การบัญญัติเช่นนี้ ทำให้กฎหมายทุกฉบับที่นำมาบังคับใช้เป็นตัวควบคุมเสรีภาพของประชาชนโดยตรง ถ้ายกบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้อำนาจกับฝ่ายบริหารอย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องผ่านศาลสถิตยุติธรรมแล้ว กฎหมายฉบับนั้นจะกลายเป็นเครื่องมือในการลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนไปโดยสิ้นเชิง ดังเช่นคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ซึ่งให้อำนาจเจ้าพนักงานการพิมพ์ในการพิจารณาตัดสินการกระทำของหนังสือพิมพ์ว่าถูกหรือผิด โดยที่หนังสือพิมพ์ไม่มีสิทธิอุทธรณ์ในประการใด ๆ ได้ทั้งสิ้น

2. การป้องกันประเทศและต่อต้านขจัดภัยคอมมิวนิสต์

จากสภาพทางการเมืองในปี 2516-2519 ที่กระแสคลื่นแห่งประชาธิปไตยและเสรีภาพในการเคลื่อนไหวทางการเมืองของประชาชนอยู่ในสภาพที่เปิดกว้างนั้น พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยก็ได้ดำเนินการเคลื่อนไหวในหมู่นิสิต-นักศึกษาและประชาชนอย่างกว้างขวางทั้งในด้านการพิมพ์หนังสือ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดก้าวหน้าลัทธิสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ความคิดของผู้นำคอมมิวนิสต์ เล่มสรรนิพนธ์ของเหมา เจ๋อตุง เป็นต้น และการ

4 เรื่องเดียวกัน. หน้า 2.

5 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 93 ตอนที่ 135 (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2519, หน้า 1.

เคลื่อนไหวปฏิบัติการณ์ของนิสิต-นักศึกษา ในการชักชวนให้ชาวไร่ชาวนาและกรรมกร เรียกร้องหาความเป็นธรรมในสังคม ผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับ และแรงงานของพวกเขาที่ถูกขูดรีดไปเป็นประโยชน์ของนายทุน ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้ต้องยุติลง เมื่อคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินเข้ายึดอำนาจการปกครอง เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519 อันเนื่องมาจากเกิดวิกฤตการณ์ที่รุนแรง ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เมื่อนายธานินทร์ กรัยวิเชียรได้รับการคัดเลือกจากคณะปฏิรูปฯ ให้มาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี นายธานินทร์ ก็ได้ประกาศนโยบายหลักของรัฐบาลออกมา นั่นก็คือ การดำเนินการปราบปรามคอมมิวนิสต์ ซึ่งการปราบปรามและการต่อต้านคอมมิวนิสต์ก็เป็นไปอย่างกว้างขวางรุนแรงทั้งในและนอกประเทศ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่

1) การแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ.2495 โดยออกเป็นประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเพิ่มเขตจังหวัด ซึ่งเป็นเขตแทรกซึมถึง 35 จังหวัด

2) ใ้บังคับประมาทในการสนับสนุนทหารและตำรวจ โดยให้เหตุผลของการเพิ่มงบประมาณแก่ทหารตำรวจครั้งนี้ว่า เพื่อใช้ในการปรับปรุงกิจการของทหารตำรวจให้ทันสมัยและเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ในการป้องกันประเทศจากภัยคอมมิวนิสต์โดยที่พลเรือเอก สวัสดิ์ ชลชอยอยู่ ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เสนอร่างพระราชบัญญัติกู้เงินเพื่อกิจการดังกล่าวเป็นจำนวนเงินถึง 20,000 ล้านบาท ⁶

3. ใช้กำลังในการปราบปราม จับกุม กวาดล้าง

การใช้มาตรการปราบปราม จับกุม กวาดล้าง ผู้ที่รัฐบาลกล่าวหาว่า มีการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ ได้ดำเนินการไปอย่างกว้างขวาง โดยอาศัยระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ และพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ ซึ่งนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ได้แสดงความเห็นของการใช้กฎหมายทั้ง 2 ฉบับนี้ว่า จะไม่

⁶ สยามจดหมายเหตุ บันทึกข่าวสารและเหตุการณ์, 2520 : 1015.

คำนึงว่าการใช้กฎหมายดังกล่าวจะเป็นการลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนหรือไม่ ดังจะเห็นได้จากข้อความตอนหนึ่งที่นายกรัฐมนตรีสนทนากับนายคุสติ คีวีวรรณ ว่า ⁷

"...ที่เขาอ้างว่า พระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ก็ดี ระเบียบว่าด้วยความปลอดภัยแห่งชาติก็ดี เป็นกฎหมายปราบปรามประชาชน ข้อความนี้เป็นความจริงประการใด ?

"...อัยยัณนี้ เราต้องยอมรับครับว่า กฎหมายทั้งสองฉบับนี้ มันเป็นกฎหมายลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน ลิดรอนไปค่อนข้างมากเหมือนกัน แต่ถ้าหากเราลองชั่งน้ำหนักดูระหว่างสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งเราจะต้องเคารพนี้กับอัยยัณความมั่นคงของรัฐ กับภัยของคอมมิวนิสต์นี้ ก็ต้องกลับมาปัญหาแรกอย่างที่ผมได้เรียนไว้ว่ามันคุ้มกันไหม ผมถึงเห็นว่า ความมั่นคงของประเทศต้องมาก่อนละครับ"

นอกจากนั้น รัฐบาลยังได้ร่วมกับประเทศมาเลเซีย ทำการปราบปรามคอมมิวนิสต์ระหว่างไทยกับมาเลเซีย ภายใต้แผนที่มีชื่อว่า "แผนดาวใหญ่-มุสนานนท์ 1" ⁸ "แผนดาวใหญ่-มุสนานนท์ 2" ⁹ และ "แผนฮาย่าเบน่า" ¹⁰

มาตรการดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อวงการหนังสือพิมพ์อย่างมากเช่นกัน เนื่องจากข้อเขียนที่ปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์ ถ้ารัฐบาลเห็นว่าเป็นการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์หรือขัดต่อความมั่นคงของประเทศชาติแล้ว คณะกรรมการตรวจสอบข่าวสารจะสั่งปิดหนังสือพิมพ์นั้นทันที โดยที่หนังสือพิมพ์ไม่สามารถจะอุทธรณ์ในประการใด ๆ ได้ทั้งสิ้น การตัดสินใจปิดหนังสือพิมพ์ขึ้นอยู่กับบุคคลเพียงไม่กี่คนเท่านั้น สิ่งนี้ได้สร้างความไม่พอใจให้กับหนังสือพิมพ์เป็นอย่างมาก ทางสมาคมหนังสือพิมพ์ 5 สมาคม ก็พยายามออกมาเรียกร้องขอความเป็นธรรม และสิทธิเสรีภาพในการเขียนบทวิจารณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐ จนกระทั่งได้มีการประชุมและสัมมนาร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์ เพื่อปรับความเข้าใจ

⁷ บันทึกการสนทนาประชาธิปไตยระหว่างนายธานินทร์ กรัยวิเชียร กับนายคุสติ คีวีวรรณ, หน้า 10.

⁸ "ดาวใหญ่ยังไม่ขึ้นที่เบตง" ตะวันออกปริทัศน์ (8 เมษายน 2520), หน้า 8-10.

⁹ สยามจดหมายเหตุ บันทึกข่าวสารและเหตุการณ์ (2520), หน้า 281-284.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน. หน้า 736-737.

ใจกัน คณะรัฐมนตรีมีมติให้แต่งตั้งนักหนังสือพิมพ์อาวุโส 2 คนเข้ามาดำรงตำแหน่งร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐใน "คณะกรรมการตรวจสอบข่าวสาร" ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการเผยแพร่ข่าวสารต่าง ๆ ที่อาจจะเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ อย่างไรก็ตามก็มีความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์ก็เป็นไปอย่างกระต่อนกระแต่น

ข. ด้านสังคม

ตลอดช่วงระยะเวลา 1 ปี แห่งการปกครองประเทศของรัฐบาลภายใต้การนำของนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ความหวังที่จะให้ประเทศเข้าสู่ความสงบสุขดูเหมือนจะเลือนหายไปประเทศประสบปัญหาความแตกแยกภายในบ้านเมือง ซึ่งนับวันก็ยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น มีความแตกแยกเป็นเขาเป็นเขาอย่างไม่เคยมีมาก่อน ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับนิสิต-นักศึกษาที่ยังเข้ากันไม่ได้ เพราะระเบียบกวดขันต่าง ๆ ที่รัฐบาลกำหนดโดยผ่านทบวงมหาวิทยาลัย เช่น การให้ยกเลิกกิจกรรมนอกหลักสูตร การห้ามมิให้มีการเลือกตั้งคณะดีและอธิการบดี การสร้างความร้าวฉานระหว่างหนังสือพิมพ์กับรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลไม่ไว้วางใจหนังสือพิมพ์ เพราะเคยเห็นถึงอิทธิพลของการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์มาแล้วในครั้งที่มีปฏิรูปเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519 รัฐบาลจึงต้องปิดหูปิดตาประชาชนเสีย โดยการออกกฎหมายพิเศษมาเป็นเครื่องในการปิดหนังสือพิมพ์ของรัฐบาล นั่นก็คือ คำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42

นอกจากนี้ยังได้มีการปราบปรามปัญหาบุคคลที่ประพฤติตัวเป็นอันตรายต่อสังคม และการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง ได้มีการใช้มาตรา 21 ลงโทษผู้ต้องหาคดีฆ่าและข่มขืนและผู้มีความผิดทางด้านยาเสพติดหลายราย เช่น การสังหารชีวิต นายถาวร อุดมฤทธิดิเรก หรือ (เชิง ติวเยน) หรือ (อุดม แซ่ไค้ว) สัญชาติลาว นักการค้า เฮโรอีนระดับโลก นายอัศวิน หรือ สุวิน พลุเต่า ในข้อหาข่มขืนและทำร้ายร่างกายนางสาววราภรณ์ แก้วฉา จนถึงแก่ความตาย นายแจ็ก หรือ นายวิจิต ปานนท์ นายสมพร หรือ นายสมน สีม่วง นายอุดม หรือนายคอน อารินทร์ ในคดีข่มขืนแล้วฆ่า โดยถือว่าเป็นการกระทำที่โหดเหี้ยมต่อสตรีเพศ

ค. ด้านเศรษฐกิจ

สิ่งแรกที่รัฐบาลชุดนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง นั่นก็คือ การมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายใน และความเป็นเอกภาพของประเทศ ในเดือนมีนาคม คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้นำแผนพัฒนาฉบับที่ 4 ออกมาใช้สำหรับเป็นแนวทางพัฒนาประเทศในระหว่างปี พ.ศ.2520-2525 เป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฉบับนี้ต้องการที่จะแก้ไขความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจไว้ด้วยการมุ่งพัฒนาเกษตรกรรม การชลประทาน การขนส่ง การสื่อสาร การคมนาคม ตลอดจน การสาธารณสุขประเภทอื่น ๆ แผนพัฒนาฉบับนี้ได้ตั้งเป้าหมายที่จะเพิ่มรายได้ส่วนบุคคลร้อยละ 7 ต่อปี เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรร้อยละ 5 ต่อปี เพิ่มผลผลิตด้านอุตสาหกรรมร้อยละ 9.4 ต่อปี เพิ่มมูลค่าสินค้าขายออกร้อยละ 14 ต่อปี และเพิ่มมูลค่าสินค้าขาเข้าร้อยละ 11.5 ต่อปี¹¹ การประกาศใช้แผนพัฒนาฉบับนี้ทำให้รัฐบาลไทยต้องกู้เงินจำนวน 2.4 พันล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐ จากประเทศอุตสาหกรรมต่าง ๆ รวม 14 ประเทศ รัฐบาลชุดนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ได้พยายามชักชวนให้นักลงทุนทั้งในและนอกประเทศเข้ามาลงทุนในภาคอุตสาหกรรม โดยการประกาศลดภาษี นอกจากนี้ยังได้พยายามขยายการท่องเที่ยว

แต่อย่างไรก็ตาม ภาวะเศรษฐกิจโดยสรุปในสมัยของนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ก่อนข้างจะตกต่ำ ภาวะค่าครองชีพของประชาชนพุ่งสูงขึ้นอย่างมาก สูงกว่าปีที่แล้วประมาณ 1 เท่าตัวประชาชนต้องประสบกับสภาวะเดือดร้อนอย่างแสนสาหัส ดังที่ปรากฏในสาส์นที่พลเรือเอกสงัด ชลออยู่ หัวหน้าคณะปฏิวัติมีถึงข้าราชการทหาร พลเรือน ตำรวจ ชี้แจงเหตุผลในการปฏิวัติ และขอความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ดังความตอนหนึ่งว่า¹²

"...ในด้านเศรษฐกิจก็ปรากฏว่าค่าครองชีพได้เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนโดยทั่วไป นอกจากนั้นการลงทุนของชาวต่างประเทศก็ลดลงและมีแนวโน้มที่จะลดลงต่อไป ปัญหาเหล่านี้ หากมิได้แก้ไข

11 Bangkok World. March 9, 1977.

12 สยามจดหมายเหตุ บันทึกข่าวสารและเหตุการณ์. (2520) : 1181.

อย่างพร้อม ๆ กัน ทั้งท่วงทีแล้ว ก็เชื่อว่าจะนำความหายนะมาสู่ประเทศชาติและประชาชน..."

ถึงแม้รัฐบาลจะมีมาตรการทางการเมือง เช่น การวางพื้นฐานในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย การพัฒนาท้องถิ่นและพัฒนาระบบเศรษฐกิจของชาติ ในการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ อันถือว่าเป็นนโยบายทางการเมืองก็ตาม แต่โครงการเหล่านี้ก็มีได้ประสบความสำเร็จมากนัก ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากค่าครองชีพที่สูงขึ้น เมื่อประกอบกับรัฐบาลมิได้มีการดำเนินการใด ๆ ที่จะทำให้ผู้ที่หลงผิดมีความมั่นใจและเข้ามาอุปถัมภ์ที่พลโทปิ่น ธรรมศรี ได้เปิดเผยเมื่อเดือนมกราคมว่า ยังไม่มีนักศึกษามามอบตัวเลย¹³ จากท่าทีแข็งกร้าวไม่ยอมผ่อนปรนในการควบคุมนิสิต-นักศึกษา และอาจารย์ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ การปิดหูปิดตาประชาชน โดยการควบคุมหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนทุกชนิดเป็นไปอย่างเคร่งครัด ความใจแคบไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน โดยการปิดหนังสือพิมพ์ทุกฉบับที่มีการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล สิ่งเหล่านี้ถือเป็นการจำกัดเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยอ้างถึงความมั่นคงของประเทศชาติ *

¹³ สยามจดหมายเหตุ บันทึกข่าวสารและเหตุการณ์. (2520) : 151.

* นายธานินทร์ กรัยวิเชียร ได้ให้สัมภาษณ์ต่อนิตยสารนิวสวีค เมื่อเดือนกรกฎาคม 2520 เกี่ยวกับมนุษยชนว่า

คำถาม : แต่ดูเหมือนว่าท่านจะพิจารณาความเคียดแค้นซึ่งชั่งจากกระทำที่กดขี่ซึ่งเป็นการละเมิดต่อ สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพส่วนบุคคลใช่หรือไม่ครับ

ตอบ : เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนนี้ ประชาชนคนไทยมีความรู้สึกว่ามันมีอยู่ในหัวใจทุกคนอย่างเปี่ยมล้น เราจึงได้ชื่อประเทศของเราว่า "ไทย" ซึ่งมีความหมายว่าเสรีภาพ แต่เมื่อความมั่นคงของชาติต้องกระทบถึงสิทธิมนุษยชน ความมั่นคงของชาติก็ต้องมาก่อน แม้แต่สหรัฐเองก็เช่นกัน ในวันหนึ่งข้างหน้าคุณอาจต้องเสียสละเสรีภาพส่วนตัวเพื่อความมั่นคงของชาติ ความมั่นคงของชาติอยู่ในฐานะที่ต้องเสีย ซึ่งเราไม่มีทางเลือกจากเจ้าพระยาปีที่ 1 (17 สิงหาคม 2520) : 3.

บทบาทของฝ่ายบริหารในการควบคุมหนังสือพิมพ์

นายธานีินทร์ กรัยวิเชียร นายกรัฐมนตรี

นายธานีินทร์ กรัยวิเชียร นายกรัฐมนตรีคนที่ 14 ของประเทศไทย ได้รับการขนานนามว่าเป็นรัฐบาลหอย และได้สถานภาพรัฐบาลของท่านว่า "ถ้าหากรัฐบาลที่แต่งตั้งขึ้นใหม่นี้ ไม่ได้รับการประคับคอง อย่างแข็งขันจากคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินแล้ว ก็เกือบเหมือนหอยอยู่นอกเปลือกนั่นเอง"

นายธานีินทร์ กรัยวิเชียร เป็นบุตรนายแห กรัยวิเชียร เจ้าของโรงรับจำนำ มารดาชื่อนางผะออบ กรัยวิเชียร นายธานีินทร์ สำเร็จนิติศาสตร์จากธรรมศาสตร์ เขาเป็นชาว มชก. รุ่น 5 ได้ธรรมศาสตร์บัณฑิตแล้วไปต่อ L.L.B. (Bachelor of Laws London School) ที่มหาวิทยาลัยลอนดอน ในปี 2496 และปี 2497 เป็นเนติบัณฑิตอังกฤษ จากเกรซอินน์ (Barrister-at-Law, Gray's Inn.) อาชีพดั้งเดิมเป็นนักกฎหมายและเป็นอาจารย์ ชีวิตราชการเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา ชีวิตทางการเมืองเริ่มจากได้เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติจากการเลือกของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาเป็น นักต่อต้านคอมมิวนิสต์คนสำคัญ ได้เป็นนายกรัฐมนตรีระหว่างวันที่ 8 ตุลาคม 2519 ถึง 20 ตุลาคม 2520

เดิมที่นายธานีินทร์ กรัยวิเชียร มิได้มีบทบาทในวงการทางการเมืองมากนัก นอกจากได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมัยรัฐบาลนายสัญญา ธรรมศักดิ์ แม้แต่พลเรือเอกสงัด ชลออยู่ หัวหน้าคณะปฏิรูปฯ ก็มีได้รู้จักคุ้นเคยกับนายธานีินทร์เลย เพิ่งมารู้จักเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2519 นี้เอง ¹⁴

แต่เนื่องจากนายธานีินทร์ กรัยวิเชียร เป็นผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับลัทธิคอมมิวนิสต์ ทั้งในทางทฤษฎีคาร์ล มาร์กซ และในทางปฏิบัติ ซึ่งเลนิน-ทรอตสกี-สตาลิน นำไปใช้ในรัสเซีย และเหมา เจ๋อ ตุง นำไปใช้ในจีน รวมตลอดถึงปฏิบัติการคอมมิวนิสต์ในประเทศยุโรปตะวันออกอื่น ๆ และเกาหลีเหนือในเอเชีย และได้สร้างทฤษฎีเขียนเอกสาร

¹⁴ บุญชนะ อัครถาวร, บันทึกวิเคราะห์วิจารณ์ 16 นายกรัฐมนตรีไทย, หน้า 161.

ไว้หลายเล่ม เช่น วิธีการใช้กฎหมายป้องกันคอมมิวนิสต์ ลัทธิและวิธีการของคอมมิวนิสต์, ระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนการไปบรรยายถึงลัทธิคอมมิวนิสต์ ซึ่งในส่วนตัวเองในขณะที่ทหารกำลังหาควากระแวงภัยคอมมิวนิสต์ ชื่อของนายธานินทร์ จึงโดดเด่นขึ้นมาและได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในที่สุด

อุปนิสัย และพื้นเพของนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นคนค่อนข้างแคบ เก็บเนื้อเก็บตัวไม่มีใครจะมีเพื่อนฝูงมากนัก ดังที่ บุญชนะ อัครถาวร กล่าวไว้ว่า

"...คุณธานินทร์ มีชื่อว่าเป็นตุลาการที่สามารถ มีความยุติธรรม และมีชื่อเสียงดี แต่เป็นคนมีจิตใจผู้เดียว (Noe-tract-mind) โดยนิสัย เป็นคนมัธยัสถ์ ไม่ฟุ่มเฟือย ภรรยาหม่อม (สมรสกับสุภาพสตรีชาวเคนมาร์ก ชื่อ คาเรน ขณะที่ไปศึกษาในประเทศอังกฤษ) ก็สนใจในงานกุศล แต่คบเพื่อนในวงจำกัด ไม่ค่อยออกงานสังคม เช่น งานรับรอง ค็อกเทล หรืออื่น ๆ ถ้าเลี้ยงได้ก็เลี้ยง... ฉะนั้นจึงเป็นคนที่ไม่ค่อยมีเพื่อนฝูงมาก สถิติปัญญาดี แต่ชอบทำงานคนเดียว ¹⁵

จากการที่นายธานินทร์ เป็นคนเก็บตัว คู่กันเคยแต่บุคคลที่มีแนวความคิดในการต่อต้านคอมมิวนิสต์เช่นเดียวกัน ประกอบกับลักษณะงานอาชีพของนายธานินทร์ ก็ไม่เอื้ออำนวยให้นายธานินทร์ได้สัมผัสพูดคุยกับบุคคลอื่น ๆ ที่อยู่นอกวงการ จากลักษณะนิสัยส่วนตัวและลักษณะงานอาชีพ ตลอดจนบุคคลที่แวดล้อม จึงทำให้นายธานินทร์ไม่คุ้นเคยกับสภาพความคิดที่แตกต่างกันไป เมื่อได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ก็เกิดความกลัวว่าจะมีบุคคลภายนอกเข้ามาบั่นทอนเสถียรภาพของตน โดยเฉพาะสื่อสารมวลชน ซึ่งมีบทบาทอย่างสูงในการปลุกระดมความคิดของประชาชน ดังจะเห็นได้จากกรณีที่สื่อมวลชนปลุกระดมประชาชนให้ต่อต้านนิสิต-นักศึกษา จนเกิดวิกฤตการณ์ 6 ตุลาคม 2519

พรรคชนของนายธานินทร์ กรัยวิเชียรต่อหนังสือพิมพ์

เมื่อครั้งที่นายธานินทร์ กรัยวิเชียร เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้น ได้ประกาศหลักการที่สำคัญหลายหลักการด้วย และในส่วนของที่เกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ นายธานินทร์

¹⁵ เรื่องเดียวกัน. หน้า 105.

กรัยวิเชียร ได้วางหลักการไว้ว่า "จะวางแนวทางและปรับมาตรฐานของสื่อมวลชน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์เสียใหม่" โดยได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือพิมพ์ไว้หลายต่อหลายครั้งด้วยกัน ซึ่งความคิดเห็นส่วนใหญ่จะไม่ค่อยไว้วางใจในการปฏิบัติงานของหนังสือพิมพ์มากนัก ดังจะเห็นได้จากข้อความ ดังต่อไปนี้

จากข่าวประชาสัมพันธ์, วิทยุสารประจำวันที 15 กรกฎาคม 2519

"หนังสือพิมพ์นั้นมีจำนวนมากที่ดี และมีความเคารพในจริยธรรมของวิชาชีพหนังสือพิมพ์ มีอุดมคติสูง แต่ขณะเดียวกัน หนังสือพิมพ์บางส่วนก็ละเมิดจริยธรรม ทำให้ภาพพจน์ของหนังสือพิมพ์เสียไป ก็ได้แก่ การไม่เคารพในจริยธรรม การบิดเบือนข่าว หรือการเสนอข่าวแต่เพียงบางส่วน อันทำให้ผู้ที่ได้รับข่าวสารเกิดความเข้าใจผิด ซึ่งถ้าทุกฝ่ายเคารพในจริยธรรมแล้วปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะหมดไป อีกประการหนึ่งทางด้านการเสนอความคิดเห็นนั้น ถ้าเป็นการเสนอในทำนองติเพื่อก่อ ก็จะเป็นประโยชน์ต่อระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่ที่แล้วมาในบางโอกาสนักหนังสือพิมพ์บางคนก็ได้พยายามที่จะสร้างสถานการณ์ บิดเบือนซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้ช่วยสร้างสรรค์ พัฒนาระบอบประชาธิปไตย นอกจากนี้ปัญหาเรื่องการเสนอภาพและภาษา หากเป็นภาษาที่สุภาพเรียบร้อย ก็จะเป็นที่นิยมแก่ประชาชน แต่ถ้าเสนอภาพที่ไม่เรียบร้อย หวาดเสียวแสดงต่อสาธารณะแล้วตามหลักจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ก็ย่อมขัดกัน"

จากหนังสือพิมพ์ "สยามศรี" วันที่ 4 ธันวาคม 2519

"ผมทราบว่ายังมีคนไม่ปรารถนาดีต่อบ้านเมืองอีกแยะ พยายามใช้สื่อทางหนังสือพิมพ์เป็นเครื่องปั่นทอน ทำลายบ้านเมือง และเรื่องนี้ไม่ใช่ว่าประชาชนไม่ทราบ และไม่ใช่ว่าเรื่องที่พวกเราทั้งหลายไม่ทราบ ในขณะเดียวกันคนที่ปรารถนาดีมีใจบริสุทธิ์เห็นแก่ประโยชน์ของบ้านเมืองก็มีมาก"

จากหนังสือพิมพ์ "เดลินิวส์" วันที่ 11 ธันวาคม 2519

"ในช่วงเวลา 3 ปีที่ผ่านมาเกิดเหตุการณ์วุ่นวายขึ้นในบ้านเมืองหลายเรื่อง และในบางเรื่องเกิดขึ้น เพราะหนังสือพิมพ์บิดเบือน ข้อคิด และเอาคอมมิวนิสต์เข้ามา ตามหลังของเลนินลิสซิม เราจะใช้เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ในประเทศประชาธิปไตยบ่อนทำลาย เพื่อล้มล้างรัฐบาลที่เต็มไปด้วยเสรีภาพ เมื่อสำเร็จแล้วหนังสือพิมพ์ก็จะไม่มีเสรีภาพ เราจะยอมหนังสือพิมพ์ที่ไม่ดี ไม่ปฏิบัติตามอุดมคติมาบ่อนทำลายความสงบ โดยอาศัยความแห่งเสรีภาพและอ้างเสรีภาพโดยไม่มี การควบคุม ถือว่าตัวอยู่เหนือกฎหมายได้อย่างไรเรายอมได้หรือ ซึ่งรัฐบาลก็มีหน้าที่รักษาความมั่นคงของประเทศด้วย แต่รัฐบาลไม่ยอมหักค้ำพรวดด้วยเขา จึงได้เตือนกัน เข้าทำนองถือหลักบัวไม่ให้ช้ำน้ำไม่ให้ขุ่น แต่ถ้าไม่ปฏิบัติตาม ก็จำเป็นต้องทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง"

สาเหตุของความไม่ไว้วางใจหนังสือพิมพ์นี้เองที่ทำให้ นายธานีินทร์ กภัยวิเชียร ไม่ยอมผ่อนคลายมาตรการเข้มงวดของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินที่ได้ดำเนินการไว้กับหนังสือพิมพ์ในรูปของกฎหมาย ในทางกลับกันการควบคุมหนังสือพิมพ์ได้ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ดังเช่น การสั่งปิด และถอนใบอนุญาตการเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา และเจ้าของหนังสือพิมพ์ไม่เว้นแต่ละวัน

นายสมัคร สุนทรเวช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

นายสมัคร สุนทรเวช อดีตนักหนังสือพิมพ์ และคอลัมนิสต์ ประจำหนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ" ซึ่งในกรณีที่เขียนบทความ หรือแสดงความคิดเห็นนั้น มักจะใช้นามปากกาว่า "นายหมอดี" โดยการแปลงมาจากนามสกุล สุนทรเวช นั้นเอง คอลัมน์ของนายหมอดีเคยมีอิทธิพลต่อผู้อ่านอย่างมาก ข้อเขียนของเขาเป็นที่เชื่อถือ และไว้วางใจสำหรับคนอ่านหนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ" ประจำวันที่ 7 กันยายน 2519 ได้ลงบทความพาดพิงถึงนายสมัครไว้ตอนหนึ่งว่า "นายสมัครเป็นนักหนังสือพิมพ์หนุ่มที่ได้ชื่อว่า บั๊กหลักต่อสู้กับกลุ่มคนผู้ทุจริตคดโกง ประเทศชาติและประชาชนอย่างเหนียวแน่น แสดงความคิดเห็นในหน้าหนังสือพิมพ์อย่างกล้าหาญ และตรงไปตรงมา ปลายปากกาของ"นายหมอดี" ยืนอยู่กับผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน "

นอกจากเป็นนักหนังสือพิมพ์แล้ว นายสมัคร สุนทรเวช ยังเป็นนักการเมืองคนหนึ่งของพรรคประชาธิปัตย์ด้วย ซึ่งต่อมาในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช นายสมัครก็ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งตามปกติแล้วถ้านักหนังสือพิมพ์ได้ก้าวเข้ามาสู่วงการของนักการเมือง ส่วนใหญ่มักจะได้รับการยกย่องสรรเสริญจากคนในวงการหนังสือพิมพ์ด้วยกันเอง เช่น ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช นายวิระ มุสิกพงศ์ แต่เหตุการณ์นี้ได้เป็นอย่างที่คิดไว้ตั้งแต่ต้น เนื่องจากแทนที่จะเป็นการยกย่องสรรเสริญนายสมัคร ดังเช่นคนอื่น ๆ กลับได้รับการเป็นการตำหนิ กล่าวร้าย เสียชื่อเสียง ซึ่งจะปรากฏเป็นข่าวบนหน้าหนังสือพิมพ์แทบไม่เว้นแต่ละวัน จนผู้อ่านมีความรู้สึกว่าการกระทำดังกล่าวเป็นเรื่องไร้สาระ ไม่ได้ให้ประโยชน์ หรือค่านิยมที่ดีแก่ประชาชนผู้อ่านเลย ดังจะพบได้จากจดหมายผู้อ่านฉบับหนึ่ง ซึ่งเขียนถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "ประชาธิปไตย" ดังมีข้อความดังต่อไปนี้

"...กรณีที่นายสมัคร สุนทรเวช หนังสือพิมพ์คุณไม่รู้โกรธหรือมีเรื่องอะไรกันกับท่าน ท่านพูดอะไรลงข่าวหมด โดยเฉพาะเรื่องตำใครละชอบนัก แล้วก็ไปสัมภาษณ์คนที่ถูกตำ แล้วต่างฝ่ายก็ตำกันไปตำกันมาสนุกดีนะครับ ถ้าคูดี ๆ แล้วมันก็สร้างคนให้แตกแยกกันเองนั่นเอง ถ้าไม่เอาลงบ้างมันก็ดี เพราะไม่มีสาระเลย ... เช่น ข่าวเมื่อ 2 วันนี้ นายสมัครดังมาก คุณลงตั้ง 2-3 ข่าว เรื่องดี ๆ ทั้งนั้นแหละ ซึ่งเรื่องแบบนั้นไม่มีประโยชน์ต่อผู้อ่านเลยน่าเสียคายหน้ากระดาษเปล่าๆ" 16

ความขัดแย้งระหว่างนายสมัคร กับหนังสือพิมพ์รุนแรงมากขึ้น เมื่อนายสมัครได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีหน้าที่ในการควบคุมดูแลกิจการสื่อมวลชน ในสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร นายสมัครซึ่งถือว่าตนรู้จักกำพืดและสันดานหนังสือพิมพ์ดี จึงกล่าวบริภาษหนังสือพิมพ์เสมอ ๆ คณะที่ปรึกษาเจ้าพนักงานการพิมพ์ ซึ่งนั่งประจำอยู่ที่กระทรวงมหาดไทย ก็กลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบีบบังคับนักหนังสือพิมพ์ ด้วยการใช้อำนาจ "กระชับ" ให้หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับห้ามไม่ให้นักข่าว

16 ประชาธิปไตย, 17 กรกฎาคม 2519.

หรือคอลัมนิสต์ที่นายสมัคร ไม่ชอบเขียนหนังสือพิมพ์ หรือทำข่าว หรือแม้แต่ให้ออกจากงาน ในที่สุด เพื่อเหตุผลความปลอดภัยของหนังสือพิมพ์เอง ¹⁷

ตัวอย่างข่าวที่ปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับนายสมัคร สุนทรเวช

วันที่ 29 พฤษภาคม 2519 หนังสือพิมพ์ "ประชาธิปไตย" คอลัมน์จากโต๊ะข่าว ได้เขียนถึงนายสมัคร สุนทรเวช ในหัวข้อเรื่อง "ถึงสมัคร สุนทรเวช รัฐมนตรีปากคลองตลาดควยควงใจ"

วันที่ 17 กรกฎาคม 2519 หนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ" ได้พาดหัวเรื่องบทความเกี่ยวกับนายสมัคร ว่า "ว่าสมัครพูดมากกว่าทำงาน ควรใช้ปากมาเป็นความคึก"

วันที่ 17 กรกฎาคม 2519 หนังสือพิมพ์ "ประชาธิปไตย" คอลัมน์การเมืองนอกเวที ได้ให้ชื่อเรื่องว่า "สมัคร สุนทรเวช จะทำให้ชาติล่มจม"

วันที่ 25 กรกฎาคม 2519 หนังสือพิมพ์ "เดลินิวส์" ได้พาดหัวข่าวหน้า 1 ประมาณ 1/3 ของหน้า ว่า "สมัคร มีแผนตั้งพรรคใหม่ ล้มรัฐบาล" และในวันต่อมา หนังสือพิมพ์ "เดลินิวส์" ก็พาดหัวใหญ่เช่นเดิมอีก ด้วยข้อความว่า "สมัคร เปิดใจไม่แปรพักตร์ ชูนักข่าวเดลินิวส์ ระวังเคือคร่อน"

ตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดนี้เป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่หนังสือพิมพ์เขียนถึงตัวสมัคร สุนทรเวช โดยภาพที่ออกมาเกี่ยวกับตัวนายสมัคร ส่วนใหญ่จะเป็นภาพลบเสียทั้งหมด สาเหตุส่วนหนึ่งน่าจะมาจากการที่นายสมัครมีข้อพิพาทกับหนังสือพิมพ์เป็นประจำนั่นเอง ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างนายสมัคร กับหนังสือพิมพ์ ที่สำคัญ ๆ ได้แก่

¹⁷ พงษ์ศักดิ์ พยัฆวิเชียร, "ทางสายเปลี่ยวสายเดิม" ใน วันนักข่าว 5 มีนาคม, 2521, หน้า 86.

กรณีที่ 1

เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2519 สถาบันหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ยื่นจดหมายเปิดผนึก ถึงนายกรัฐมนตรีนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ระบุว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นายสมัคร สุนทรเวช แสดงกริยาคุกคาม เหยียดหยาม ทำให้ประชาชนเข้าใจสถาบันหนังสือพิมพ์ไปในทางเสียหาย

รายละเอียดของจดหมาย

"ตามที่นายสมัคร สุนทรเวช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีในคณะรัฐบาลของท่าน ได้ออกรายการทีวี เมื่อคืนวันที่ 20 ธันวาคม 2519 นายสมัคร ได้แสดงกริยา วาจา ขมขู่ คุกคาม เหยียดหยามทำให้ประชาชน เข้าใจสถาบันหนังสือพิมพ์ไปในทางเสียหายทั้งสิ้น เช่น กล่าวว่หนังสือพิมพ์ไร้จรรยาบรรณ ใช้อำนาจหน้าที่รีดไถ แต่ไม่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริง

การแสดงออกของนายสมัคร เป็นเรื่องที่ไม่เป็นผลดีแก่ชาติบ้านเมือง สร้างความไม่เข้าใจ ระหว่างหนังสือพิมพ์กับรัฐบาล กรณีเช่นนี้ได้เกิดขึ้นมาครั้งหนึ่งแล้ว คือเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2519 นายสมัครได้ออกทีวี และกล่าวถึงหนังสือพิมพ์ไปในทางให้เข้าใจว่า ความเป็นความตายของหนังสือพิมพ์นั้นอยู่ที่นายสมัคร สุนทรเวช แต่เพียงผู้เดียว

ทำที่ดังกล่าวของนายสมัคร ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้มีอำนาจเหนือเจ้าพนักงานการพิมพ์ ทำให้เกิดความเคลือบแคลง และไม่เข้าใจทำที่ของรัฐบาลว่า จะไม่ยอมรับนับถือหนังสือพิมพ์ ร่วมในการสร้างความสงบสุข

3 สถาบันหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย อันประกอบด้วยสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย และสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย มีความเห็นพ้องต้องกันว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย คือ นายสมัคร สุนทรเวช กำลังใช้อำนาจหน้าที่ข่มขู่ และคุกคามหนังสือพิมพ์" ¹⁸

¹⁸ ชาวไทย, 25 ธันวาคม 2519.

หลังจากที่นายสมัคร ทราบว่า 3 สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ได้ส่งจดหมายถึงนายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับการที่นายสมัคร ออกรายการทีวี และมีคำกล่าวที่มีลักษณะขมขู่ คุกคามหนังสือพิมพ์นั้น นายสมัคร ได้กล่าวโต้ตอบนักข่าวว่า "จะเอากันให้ฟังก็ได้ ถ้าผมฟัง ผมฟังคนเดียว แต่ถ้าหนังสือพิมพ์ฟัง รับรองว่าฟังกันมาก" นอกจากนี้ นายสมัคร ยังประกาศต่ออีกว่า "ต่อไปนี่ห้องทำงาน และในห้องเลขาฯ ห้ามหนังสือพิมพ์ทุกฉบับเข้าไปอย่างเด็ดขาด"

กรณีที่ 2

นายกำพล พิริยะเลิศ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "เสียงปวงชน" เป็นโจทก์ฟ้อง นายสมัคร สุนทรเวช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ข้อหาหมิ่นประมาท โดยการกล่าวประนามทางเครื่องขยายเสียงต่อที่ประชุมนักหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีผู้สื่อข่าวอยู่ด้วยจำนวน 10 คนว่า "เป็นผู้จิตใจต่ำช้าเลวทราม"

และต่อมาในวันที่ 28 มิถุนายน 2520 นายสมัคร สุนทรเวช ได้ทำการฟ้อง นายกำพล พิริยะเลิศ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "เสียงปวงชน" ด้วยข้อหาหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา โจทก์บรรยายฟ้องสรุปว่า เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2520 ทั้งเวลากลางวันและกลางคืน จำเลยทั้งสองได้ลงพิมพ์ภาพของโจทก์โฆษณาลงในหนังสือพิมพ์ "เสียงปวงชน" ประจำวันที่ 21 มิถุนายน 2520 ร่วมอยู่กับผู้ต้องหา และผู้กระทำความผิดทางอาญาอุกฉกรรจ์ เพื่อที่จะให้ประชาชนทั่วไปมีความรู้สึกที่โจทก์เป็นบุคคลจำพวกเดียวกันกับผู้ต้องหา และผู้กระทำความผิดทางอาญาอุกฉกรรจ์ต่าง ๆ นั้น

การกระทำของจำเลย เป็นการกลั่นแกล้งให้โจทก์ได้รับความเสียหายอันเป็นการใส่ความหมิ่นประมาทโจทก์ ทำให้โจทก์เสื่อมเสียชื่อเสียง

กรณีนี้ ศาลได้ตัดสินให้ นายกำพล พิริยะเลิศ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "เสียงปวงชน" เข้าคุก 1 เดือน แต่ให้รอการลงโทษไว้ 1 ปี ¹⁹

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างนายสมัคร สุนทรเวช กับหนังสือพิมพ์นั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัว หรือเป็นเรื่องของหน้าที่ก็ตาม แต่สาเหตุของความขัดแย้งดังกล่าวน่าที่จะเป็นส่วนหนึ่งของการควบคุมหนังสือพิมพ์อย่างมากมาย ในสมัยรัฐบาลธานินทร์ กรัยวิเชียร

¹⁹ เติลนิวัธ. 24 มิถุนายน 2520.

เนื่องจากนายสมัคร สุนทรเวช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจในการควบคุมหนังสือพิมพ์อย่างเต็มที่ ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์ โดยเฉพาะคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42

การควบคุมหนังสือพิมพ์โดยคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42

วันที่ 18 มกราคม 2520 : เจ้าพนักงานการพิมพ์ สั่งปิดหนังสือพิมพ์ "ปริญา" และดำเนินคดีกับเจ้าของหนังสือพิมพ์ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา ตามคำสั่งที่ 2/2520 ลงวันที่ 18 มกราคม 2520 **ฐานผิดต่อคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (5) และ (6)** เนื่องจากได้พิมพ์โฆษณาแก่ประชาชนมีลักษณะเป็นการโฆษณาชวนเชื่อ ให้กับฝ่ายคอมมิวนิสต์ เพื่อก่อวินหรือบ่อนทำลายความมั่นคงของประชาชน และเป็นข้อความซึ่งเป็นเท็จ หรือในลักษณะที่อาจทำให้ประชาชนตื่นตกใจ หรือวิตกกังวล หรือหวาดกลัว หรือข้อความในลักษณะซึ่งเป็นการปลุกปั่น หรือยุยง ให้เกิดความไม่สงบ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเป็นการกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 มาตรา 36 อีกด้วย โดยได้ตีพิมพ์โฆษณาข้อเขียนหลายเรื่อง เช่น

- "แถลงการณ์จัดตั้งรัฐบาลปลดแอกประชาชนแห่งประเทศไทย" หน้า 54-55
- "สัมภาษณ์ ดร.สมชัย รักวิจิตร" หน้า 4-33
- "ทางหายนะและทางรอดของไทย" หน้า 34-39
- "ความพ่ายแพ้ทางยุทธศาสตร์กรณีตัวอย่างการต่อสู้คอมมิวนิสต์" หน้า 40-48 ²⁰

วันที่ 20 มกราคม 2520 : พล.ต.อ.มนต์ชัย พันธุ์คงชื่น อธิบดีกรมตำรวจฐานะเจ้าพนักงานการพิมพ์ ได้ลงนามในคำสั่งถอนใบอนุญาต และสั่งงดการเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "แนวหน้าแห่งยุคเคลินิวส์" ด้วยปรากฏว่าหนังสือพิมพ์ "แนวหน้าแห่งยุคเคลินิวส์" รายวันภาษาไทย ฉบับที่ 9992 วันเสาร์ที่ 15 มกราคม 2520 หน้า 3 คอลัมน์ "จดหมายส่วนตัว จากนายสุเทพ เหมือนประสิทธิ์เวช ถึงธานินทร์ กรัยวิเชียร" และฉบับที่ 9994 วันจันทร์ที่ 17 มกราคม 2520 หน้า 9 ในคอลัมน์ "ปรัศนี 100 เปอร์เซนต์ลุย" ได้ตีพิมพ์โฆษณาข้อความมีลักษณะที่สามารถจะทำให้

²⁰ ชาวไทย. 31 มกราคม 2520.

ต่างชาติเสื่อมเสียความเชื่อถือ ไว้วางใจในประเทศไทย รัฐบาลไทย หรือคนไทยโดยทั่วไป และมีลักษณะเป็นการโฆษณาข้อความซึ่งเป็นเท็จ หรือลักษณะที่อาจทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตกใจ หรือวิตกกังวล หรือเกิดความหวาดกลัว อันอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งคณะกรรมการปกครงแผนดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (2) (6) และพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 นอกจากจะถอนใบอนุญาตการเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ เจ้าของหนังสือพิมพ์แล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจยังได้ดำเนินคดีกับ นายประพันธ์ เทตระกุล และนายสุเทพ เหมือนประสิทธิ์เวช หัวหน้ากองบรรณาธิการด้วย ²¹

วันที่ 26 มกราคม 2520 : พล ต.อ.มนต์ชัย พันธุ์คงชื่น อธิบดีกรมตำรวจ ได้สั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาลและภูธรทุกท้องที่ ยึดหนังสือพิมพ์ "เคลิเมล" ที่จำหน่ายในท้องที่แต่ละแห่ง ร้านค้า และเด็กเร่ขาย ยกเว้นที่โรงพิมพ์ที่อยู่ในเขตบางรัก ²² สาเหตุที่สั่งเก็บหนังสือพิมพ์ดังกล่าว เนื่องจากหนังสือพิมพ์ "เคลิเมล" ออกจำหน่ายจ่ายแจกโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เพราะขาดการต่ออายุภายใน 60 วันหลังจากที่ได้ขออนุญาตแล้ว ²³

สำหรับหนังสือพิมพ์ "เคลิเมล" รายวันนี้เป็นหนังสือพิมพ์ที่ออกมาแทนหนังสือพิมพ์ "แนวหน้าแห่งยุคเคลินิวส์" ซึ่งถูกสั่งปิดเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2520 สตีฟของหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกันได้นำหัวหนังสือพิมพ์ "เคลิเมล" ออกจำหน่ายแทนเมื่อวันที่ 23 เดือนเดียวกัน โดยที่ผู้จัดทำได้ใช้วิธีพลิกแพลงนำหัวหนังสือพิมพ์ "เคลินิวส์" มาปะไว้บนหัวหนังสือพิมพ์ "เคลิเมล" ทำให้คนเข้าใจผิดว่า หนังสือพิมพ์ "เคลินิวส์" ที่ถูกสั่งปิดยังคงออกมาวางขายตามแผงหนังสือ ได้อย่างปกติ ²⁴

วันที่ 27 มกราคม 2520 : เจ้าพนักงานการพิมพ์ พล ต.อ.มนต์ชัย พันธุ์คงชื่น ได้สั่งถอนใบอนุญาตและสั่งการเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ "ดาวคารายุกสยาม" ฉบับวันที่ 23 มกราคม 2520 เนื่องจากโฆษณาข่าวและข้อความดังต่อไปนี้

²¹ ชาวไทย. 21 มกราคม 2520.

²² ไทยรัฐ. 26 มกราคม 2520.

²³ เคลีไทม์. 27 มกราคม 2520.

²⁴ ตะวันสยาม. 26 มกราคม 2520.

1. โฆษณาพาดหัวข่าวในหน้าหนึ่งว่า "ไซแสง-ธีรยุทธ ขายชาติ ตั้งตัวเป็นนายกรัฐมนตรี คำสิงห์ อาสาเป็นนายก เทิดภูมิ สุรชัย เข้าร่วม" มีใจความเผยโฉมหน้าพวกหนักแผ่นดิน จัดตั้งรัฐบาลไทยผลัดถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในลาว มีแผนแบ่งแยกประเทศไทยออกเป็นสี่รัฐ ขณะเดียวกับกำลังทหารเวียดนามเหนือและจีนแดงรวมทั้งทหารคิวบาประมาณ 4 หมื่นคนกระจายอยู่ในลาว และอ้างว่าเป็นรายงานที่ "ดาวสยาม" ได้รับแจ้งจากหน่วยราชการที่เชื่อถือได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ ที่เกี่ยวกับเรื่องนี้มีรายงานรายละเอียดคณะรัฐมนตรีด้วย

2. โฆษณาข้อความในคอลัมน์ "สี่เสียด คอบสารพันปัญหา" ในหน้า 5 โดยตอบปัญหาของผู้ใช้นามว่า "เลียดลูกเสือชาวบ้านศรีราชา" มีข้อความตอนหนึ่งว่า "เสนอข่าวเรื่องชาวไร่อ้อยเคือครอน ถูกนายทุนกดราคา โรงงานน้ำตาลไม่รับซื้อ หนังสือพิมพ์ผมถูกสั่งปิดฐานทำให้ประชาชนตระหนกตกใจ คอลัมน์หน้าในเขียนถึง นายธานินทร์ กรัยวิเชียร ว่ามีภรรยาหม่อม ชอบกินสปาร์เก็ตตี้ มีลูกชาย ลูกสาวชื่อเป็นฝรั่งหมด หนังสือพิมพ์ก็ถูกสั่งปิดอีกฐานทำให้ต่างชาติเสื่อมความเชื่อถือไว้วางใจในประเทศไทย และรัฐบาลไทย

ขณะที่ปรึกษาแก่เจ้าพนักงานการพิมพ์พิจารณาแล้วเห็นว่า การโฆษณาข่าวและข้อความดังกล่าวข้างต้นไม่เป็นจริงโดยสิ้นเชิง เป็นเท็จ และมีลักษณะอาจทำให้ประชาชนเข้าใจผิด หรือเกิดความไม่ไว้วางใจต่อนโยบายของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินแล้วยังเข้าข่ายกระทำผิดต่อคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) คณะที่ปรึกษาแก่เจ้าพนักงานการพิมพ์อาศัยอำนาจตามมติคณะรัฐมนตรีและคำสั่งของนายกรัฐมนตรี ที่ 115 / 2519 ลงวันที่ 4 พฤศจิกายน 2519 สั่งถอนใบอนุญาตการเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ เจ้าของหนังสือพิมพ์ "ดาวดารายุคสยาม" เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 36 (3) แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 สั่งงดการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ 25

วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2520 : มีคำสั่งเจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร ที่ 6/2520 เรื่องสั่งถอนใบอนุญาตและสั่งงดการเป็นบรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "บ้านเมือง" รายวันภาษาไทย มีกำหนดเวลา 7 วันตามความผิดที่ว่าได้โฆษณาข่าวและข้อความดังนี้

1. ฉบับที่ 5162 ประจำวันจันทร์ที่ 7 กุมภาพันธ์ 2520 ฉบับหลัง หน้า 1 โฆษณา พาดหัวข่าวว่า "ลาวบุกชายแดน ยั่วแบบเขมร" มีข้อความว่า คอมมิวนิสต์ก่อชนวนสงคราม ยั่วยุไทยอีกจุดแบบเดียวกับเขมร คราวนี้เปิดสงครามประสาททางด้านริมฝั่งโขงหนองคาย ด้วยการยกกำลังเข้าประชิดพื้นที่

2. ฉบับที่ 5163 ประจำวันอังคารที่ 8 กุมภาพันธ์ 2520 ฉบับหลังลงข่าวพาดหัวว่า "ลาวถล่มชายแดนสู้กันหนัก 2 ชม. เข้ายึดคอนแดง" ความว่า ลาวกับไทยซัดกันแล้วที่ชายแดนด้านจังหวัดเลย

ขณะที่ปรึกษาแก่เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร พิจารณาแล้วเห็นว่า ข่าวดังกล่าวไม่เป็นความจริง หรือในลักษณะที่อาจทำให้ประชาชนตื่นตกใจ หรือวิตกกังวล หรือเกิดความหวาดกลัว หรือเป็นข้อความในลักษณะปลุกปั่นหรือยุยงให้เกิดความไม่สงบ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน เป็นการฝ่าฝืนคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ²⁶

วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2520 : ได้มีคำสั่งถอนใบอนุญาตและสั่งการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ" รายวันภาษาไทย เนื่องจากตีพิมพ์ข้อความ ดังนี้

1. ปีที่ 27 ฉบับที่ 9237 วันพุธที่ 9 กุมภาพันธ์ 2520 หน้า 5 คอลัมน์ "ที่เล่นที่จริง" โดย ทหารเก่า ได้โฆษณาข้อความ เกี่ยวกับเรื่องคำแถลงร่วมสัมพันธไมตรี ในทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างรัฐบาลไทยและสิงคโปร์

2. ปีที่ 27 ฉบับที่ 9238 วันพฤหัสบดีที่ 10 กุมภาพันธ์ 2520 หน้า 5 คอลัมน์ "ที่เล่นที่จริง" โดย ทหารเก่า ได้โฆษณาจดหมายของผู้ใช้นามว่า "ทหารเก่า" ถึงสมาชิกสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน เกี่ยวกับเรื่องคำแถลงร่วมระหว่างนายกรัฐมนตรีสิงคโปร์ ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2520

ขณะที่ปรึกษาแก่เจ้าพนักงานการพิมพ์ พิจารณาข้อความข้างต้นแล้วเห็นว่า เป็นการกล่าวร้ายเสียชื่อเสียง หรือเหยียดหยามประเทศชาติ หรือประชาชนชาวไทยเป็นส่วนรวม หรือสามารถทำให้ต่างชาติเสื่อมความเชื่อถือไว้วางใจในประเทศไทย รัฐบาลไทย หรือคนไทยโดยทั่วไป และเป็นข้อความซึ่งเป็นเท็จ หรือในลักษณะที่ทำให้ประชาชนตื่นตกใจ หรือวิตกกังวลใจ หรือเกิดความหวาดกลัว หรือข้อความในลักษณะเป็นการปลุกปั่น หรือยุยงให้เกิด

²⁶ เกล็นิวส์. 16 กุมภาพันธ์ 2520.

ความไม่สงบ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน เป็นการกระทำผิดต่อคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (2) (6)

จึงอาศัยอำนาจตามมติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 105/2519 ลงวันที่ 4 พฤศจิกายน 2519 ข้อ 4 ขอให้สั่งถอนใบอนุญาตการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ" รายวัน มีกำหนดเวลา 7 วัน²⁷

วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2520 : ได้สั่งถอนใบอนุญาตและงดการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "เด่นสยาม" รายวัน ด้วยปรากฏว่า หนังสือพิมพ์ "เด่นสยาม" รายวันภาษาไทย ปีที่ 1 ฉบับที่ 4 ลงวันที่ 10-17 กุมภาพันธ์ 2520 ตีพิมพ์โฆษณาข้อความในหน้า 5 คอลัมน์ "ตอร์ปิโดตอบสารพันปัญหา" มีข้อความบางตอนกล่าวว่า "...ในการที่รัฐบาลสั่งปิดหนังสือพิมพ์ "เดลินิวส์" นั้นผมไม่มีความคิดเห็นอะไร? นอกจากปลงในความบ้าอำนาจของพวกเขา..."

ขณะที่ปรึกษาแก่เจ้าพนักงานการพิมพ์พิจารณาแล้วเห็นว่า การปิดหนังสือพิมพ์ "แนวหน้าแห่งยุคเดลินิวส์" ได้กระทำไปตามอำนาจหน้าที่ และถูกต้อง ข้อความข้างต้นมีความหมายถึง การที่เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร สั่งถอนใบอนุญาตการเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "แนวหน้าแห่งยุคเดลินิวส์" โดยปราศจากความเป็นธรรม ซึ่งถือได้ว่าอาจขัดต่อความไม่สงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีแก่ประชาชน²⁸

วันที่ 25 มีนาคม 2520 : เจ้าพนักงานการพิมพ์สั่งปิดหนังสือพิมพ์รายวัน "การ์ตูนคาราไทย" ไม่มีกำหนด เนื่องจาก

1. ปีที่ 1 ฉบับที่ 8 วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2520 คอลัมน์ "ผู้รับใช้ประชาชน" โดย "พญาไม้" ได้โฆษณาข้อความว่า

"กรมประชาสัมพันธ์ที่รัก กรุณาทบทวนดูใหม่กับนโยบายเผยแพร่ข่าวอย่าเอาขวัญใจของชาวไทยทุกผู้ ผู้อยู่เหนือการเมืองทั้งสิ้นทั้งปวง สัมผัสกับความแตกแยกของสงคราม ความคิดในราวป่า เพราะว่าถึงอย่างไรพระกรุณาธิคุณอันเปี่ยมฟ้า ย่อมยิ่งใหญ่กว่าฝักฝ่ายในกลุ่มคน..."

²⁷ ชาวไทย, 17 กุมภาพันธ์ 2520.

²⁸ ชาวไทย, 19 กุมภาพันธ์ 2520.

ข้อความข้างต้น มีลักษณะเป็นการกล่าวร้าย เสียชื่อเสียง หรือเหยียดหยามรัฐบาลไทย หรือกระทรวงทบวงกรมในรัฐบาลอย่างเคลือบคลุม โดยไม่แจ้งให้เห็นว่าได้ทำผิดในเรื่องใด เข้าข่ายกระทำความผิดต่อคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ข้อ 2 (3)

2. ปีที่ 1 ฉบับที่ 8 วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2520 ได้โฆษณาข้อความของ "มานะ แพรวพันธ์" ถึงผู้อ่านมีความว่า

"ในถ้อยที่กระผมว่าเป็นการยุและยั่วยุสุมเสียงนั้น เน้นถึงทุกข์อันมาจากความไม่มีเยื่อใยซึ่งได้รับ สุมเสียงนั้นเห็นใจ พลงชี้หน้าว่าเป็นการแสดงอำนาจเกินกว่าเหตุ เมื่อเหตุเพียงนั้นไม่ควรถึงถอดถอนและปิดหนังสือพิมพ์ที่ผมเป็นบรรณาธิการ..."

ข้อความข้างต้น เป็นการกล่าวร้ายพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าปิดหนังสือพิมพ์โดยไม่เป็นธรรม ใช้อำนาจเกินกว่าเหตุทั้ง ๆ ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้กระทำไปตามขั้นตอนของกฎหมายทุกอย่างแล้ว มีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน เข้าข่ายกระทำความผิดต่อคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6)

3. ปีที่ 1 ฉบับที่ 12 วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2520 คอลัมน์ "ผู้รับใช้ประชาชน" โดย "พญาไม้" ได้โฆษณาข้อความว่า

"เดือนแห่งข่าวลือกำลังนับถอยหลังรอรวันผ่านพ้น ร.ม.ต.สำนักนายกรัฐมนตรี คุณิต ศิริวรรณ ปฏิเสธข่าวลือแต่ต้นเดือน นายกรัฐมนตรีชื่อ ธานีรินทร์ กรัยวิเชียร ปฏิเสธซ้ำซ้อนวันใกล้ปลายเดือน "พญาไม้" นับดู เดือนนี้ยังมีเหลืออีก 8 วัน"

ข้อความข้างต้น มีลักษณะอาจทำให้ประชาชนตื่นตกใจ หรือวิตกกังวล หรือเกิดความหวาดกลัว หรือข้อความในลักษณะซึ่งเป็นการปลุกปั่น หรือยุยงให้เกิดความไม่สงบ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือข้อความทำนายในทางที่อาจก่อให้เกิดความวิตกกังวลแก่ประชาชน ในโชคชะตาของบ้านเมือง เข้าข่ายการกระทำความผิดต่อคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ข้อ 2 (6)

4. ปีที่ 1 ฉบับที่ 13 วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2520 คอลัมน์ "วันต่อวัน" เหตุการณ์และสามัญสำนึก...พญาไม้ เรื่อง "เล่นก็เสียจริงก็เสีย" โดย "เผด็จ ภูริปติภาน" มีข้อความว่า

"...รัฐบาลเดียวจะสามารถบริหารประเทศไปอย่างราบรื่นนานถึง 4 ปี นานพอที่จะพัฒนาประเทศให้วิ่งไปได้ข้างหน้า ไม่ต้องคลานมะงุมมะงาหราอย่างที่เป็นมา แต่เมื่อท่านหยิบเอาหลักฐานแห่งความมั่นใจออกมากล่าวอ้าง ในท่ามกลางผู้จับผิดชอบต่อชะตากรรมของบ้านเมืองทั้งหลาย เราก็ได้แต่ร้องอหิโธ ด้วยความมั่นใจ

ใจแห่งท่านนั้น หาได้อยู่กับกรรมวิธีในทางรัฐศาสตร์อันหนึ่งอันใดไม่ ในแก่นแท้แห่งความมั่นใจของผู้ครองอำนาจยิ่งใหญ่ คือความมั่นใจภายใต้เงื่อนไขแห่งโหราศาสตร์...

สิ่งที่กล่าวมานั้นได้บังเกิดขึ้น ในท่ามกลางที่ประชุมของอำนาจบริหารและอำนาจนิติบัญญัติ อันเป็นอำนาจสองในสามที่รับผิดชอบชะตากรรมของแผ่นดินอันเรา ๆ ท่าน ๆ ต้องใช้ชีวิตอยู่... วัฒนาการของชาติปฏิบัติแห่งการพัฒนาชาติให้เจริญลุล่วงไปเบื้องหน้า จะใช้ความสามารถเพียงแต่วาดดินสอลงบนกระดาษ แล้วกำหนดคัวสมมุติให้สอดคล้องต้องกันกับความเชื่อในตำราเท่านั้นละหรือ...

ข้อความข้างต้น มีลักษณะเป็นการกล่าวร้าย เสียดสี หรือเหยียดหยามรัฐบาลไทยหรือกระทรวง ทบวง กรมในรัฐบาลอย่างเคลือบคลุม โดยไม่แจ้งให้เห็นว่าได้ทำผิดในเรื่องใด และมีลักษณะเป็นเท็จ หรือลักษณะที่อาจทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตกใจ หรือวิตกกังวล หรือเกิดความหวาดกลัว หรือข้อความในลักษณะซึ่งเป็นการปลุกปั่น หรือยุยงให้เกิดความไม่สงบ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน เข้าข่ายกระทำความผิดต่อคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (3) และ (6)

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 36 (3) แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 สั่งถอนใบอนุญาตการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "การ์ตูนคาราไทย" โดยไม่มีกำหนดระยะเวลา ²⁹

วันที่ 31 มีนาคม 2520 : เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 มาตรา 36(3) สั่งถอนใบอนุญาตการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "ชาวไทย" โดยไม่มีกำหนด เนื่องจากหนังสือพิมพ์ "ชาวไทย" ได้พยายามโฆษณาขอเขียนบิดเบือนข้อเท็จจริง กล่าวร้ายเสียดสี หรือเหยียดหยามรัฐบาลไทยติดต่อกันหลายครั้ง กล่าวคือ

1. ฉบับวันที่ 18 มีนาคม 2520 หน้า 16 คอลัมน์ "วันต่อวัน" โดย "วีระ มุสิกพงศ์" ความว่า...พูดเช่นนี้เท่ากับผมกล่าวหาว่ารัฐบาลไม่สนับสนุนการปกครองในระดับท้องถิ่นอย่างจริงจัง ? ครับ ผมกล่าวหาอย่างนั้นจริง ๆ แต่ผมไม่ได้กล่าวหาเลย ๆ ...

²⁹ บ้านเมือง, 26 มีนาคม 2520.

2. ฉบับวันที่ 23 มีนาคม 2520 หน้า 16 คอลัมน์ "วันต่อวัน" โดย "วีระ มุสิกพงศ์" ได้พยายามกล่าวร้ายเสียคดี สถาปนาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินว่า สถาปนาปฏิรูปฯ ปิดปากสมาชิกกรณี พ.อ.ถนัด คอมันตร์ ยื่นใบลาออกต่อประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

3. ฉบับวันที่ 25 มีนาคม 2520 หน้า 16 คอลัมน์ "วันต่อวัน" โดย "วีระ มุสิกพงศ์" ได้กล่าวหาว่า นายสมัคร สุนทรเวช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่ดูแลงานในหน้าที่ และกล่าวถึงกรณีเรื่องการซื้อรถอู่ขยยะ 68 คัน ไม่เป็นไปตามสเป็ค โดยวิจารณ์ว่า "...ผมเห็นว่า นายสมัคร เกลียการโกงบ้านโกงเมืองเหมือนผมก็เลยไว้วางใจไม่ติดตามต่อ แต่ใจวันนี้จึงมีการร้องเรื่องนี้ขึ้นมาได้ ? กินรถขยยะกันจริง ๆ เสียละมั้ง..."

4. ฉบับวันที่ 28 มีนาคม 2520 หน้า 16 คอลัมน์ "วันต่อวัน" โดย "วีระ มุสิกพงศ์" ได้เขียนข้อความกล่าวร้าย เสียคดี เหยียดหยามประเทศชาติ หรือประชาชนชาวไทยเป็นการส่วนตัว "...แต่ครั้นมาถึงรัฐบาลชุดนี้ โครงการพัฒนาท้องถิ่นในฤดูที่แล้งมาในรูปแบบใหม่ไม่ใช้การเกณฑ์แรงงานอย่างยุคจอมพลสฤษดิ์ และไม่ใช้การจ้างอย่างเงินผันของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ แต่เป็นการขอความร่วมมือ ซึ่งดูเหมือนจะอยู่ที่กึ่งกลางระหว่างการจ้างกับการเกณฑ์แรงงาน เป็นลูกผีลูกคนกระไรอยู่ แล้วจะได้ใครทำอะไรบ้าง?... "

ขณะที่ปรึกษาเจ้าพนักงานการพิมพ์พิจารณาแล้วเห็นว่าการกระทำดังกล่าวข้างต้น ผู้ประพันธ์ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "ชาวไทย" มีเจตนากระทำการฝ่าฝืนคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (2) (3) (4) และ(6) เฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์ "ชาวไทย" ได้กระทำความผิดต่อคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 และพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 หลายครั้ง ต่างกรรมต่างวาระ จนถูกเจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร มีคำสั่งถอนใบอนุญาตการเป็นเจ้าของ บรรณาธิการ ผู้โฆษณา มาครั้งหนึ่งแล้ว และถูกตักเตือนไปหลายครั้งแต่ไม่หวั่นใจ หากปล่อยให้ฝ่าฝืนต่อไป ย่อมจะกระทำให้เกิดความเสื่อมเสีย และความไว้วางใจจากประชาชนต่อรัฐบาล และสถาปนาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน อันเป็นสถาบันฝ่ายบริหารและสถาบันฝ่ายนิติบัญญัติของประเทศยิ่งขึ้นเป็นลำดับ คณะที่ปรึกษาแก่เจ้าพนักงานการพิมพ์ ซึ่งเห็นควรให้ถอนใบอนุญาตผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "ชาวไทย" 30

วันที่ 22 เมษายน 2520 : พล.ต.อ.มนต์ชัย พันธุ์คงชื่น ในฐานะเจ้าพนักงานการพิมพ์มีคำสั่งถอนใบอนุญาตบรรณาธิการและงดการพิมพ์จำหน่ายหนังสือพิมพ์ "เคล็ดใหม่" รายวัน โดยไม่มีกำหนด โดยอ้างว่าเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2520 ได้ลงข่าวพาดหัวว่า "ทหารเตรียมพร้อม รัฐมนตรีทั้งกระทรวงเข้าทำเนียบ" ทั้งยังลงข่าวรายละเอียดอีกมากขณะที่ปรึกษาเจ้าพนักงานการพิมพ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าข่าวดังกล่าวเป็นข่าวเท็จ อันทำให้ประชาชนเกิดความตกใจ เกิดความหวาดกลัว ซึ่งขัดต่อคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ข้อ 2 (6) ³¹

วันที่ 22 มิถุนายน 2520 : เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร ได้มีคำสั่งถอนใบอนุญาตและสั่งงดการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ" ปีที่ 27 ฉบับที่ 9338 วันเสาร์ที่ 18 มิถุนายน 2520 ได้ตีพิมพ์โฆษณาข้อความในคอลัมน์ "บอกบท" โดยวงกลม มีข้อความว่า "ภาพพจน์ของเมืองไทยเราขณะนี้เป็นอย่างไรไปเสียแล้วหรือ จึงต้องมีรัฐมนตรีออกไปตระเวนอยู่ในต่างประเทศ เพื่อคอยแถลงแก้ภาพพจน์ของเมืองไทยอยู่ตลอดเวลา ใครได้ฟังข่าวเหล่านี้อาจจะเกิดความกังขาว่าเมืองไทยขณะนี้คงจะเลอะเทอะเปื้อนและเน่าเหม็น เพราะไม่เช่นนั้นท่านนายกรัฐมนตรีคงไม่ส่งรัฐมนตรีคนสำคัญในคณะของท่านไปให้แก้ภาพพจน์เหล่านั้น ... เสียเวลาหากินในตำแหน่งราชการเปล่า ๆ และแถมยังเสียเงินงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งเป็นเงินของประชาชนอีกด้วย... บางทีอาจจะไม่ใช่ภาพพจน์ของบ้านเมืองที่จะต้องเดินทางออกไปแก้ด้วยตนเอง อาจจะเป็นอย่างอื่น ๆ เช่น ภาพพจน์ของคณะรัฐบาล หรือภาพพจน์ของตนเองมากกว่า ก็อาจจะเป็นไปได้ แต่ว่าก็ว่ากันเถอะ ตั้งแต่มีรัฐบาลมาในเมืองไทย ยังไม่เคยมีรัฐมนตรีต้องทิ้งราชการออกไปตระเวนแก้ภาพพจน์ของเมืองไทยเหมือนครั้งนี้เลย อาจจะมีอะไร ๆ ที่ลึกลับซ่อนเร้นอยู่ละกระมัง

ขณะที่ปรึกษาแก่เจ้าพนักงานการพิมพ์พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อความข้างต้นเข้าข่ายเป็นการโฆษณาข้อความที่สามารถจะทำให้ต่างชาติเสื่อมความเชื่อถือไว้วางใจในประเทศไทย รัฐบาลไทย หรือคนไทยโดยทั่วไป และเข้าข่ายเป็นการโฆษณาข้อความเป็นการกล่าวร้ายเสียคดี หรือเหยียดหยามรัฐบาลไทย หรือกระทรวง ทบวง กรม ในรัฐบาลอย่างเคลือบคลุมโดยไม่แจ้งให้เห็นว่าได้ทำผิดในเรื่องใด อันเป็นการกระทำผิดต่อคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (2) และ (3) รวมทั้งมี

³¹ บ้านเมือง. 21 เมษายน 2520.

ลักษณะอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนก่อนหน้านี้ หนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ" เคยถูกตัดเคื่อนมาแล้ว 3 ครั้ง และถูกถอนใบอนุญาตและถูกสั่งงดการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์อีก 1 ครั้ง แต่ก็หาได้หลบจำไม่ ยังคงกระทำผิดต่อคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ซึ่งเป็นกฎหมายบ้านเมืองอยู่อีก เห็นสมควรดำเนินการถอนใบอนุญาตและสั่งงดการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ มีกำหนดเวลา 7 วัน ³²

วันที่ 13 กรกฎาคม 2520 : หนังสือพิมพ์ "เสียงปวงชน" ฉบับที่ 11 กรกฎาคม 2520 ได้ตีพิมพ์โฆษณาพาดหัวข่าว พร้อมทั้งภาพและข่าว การกลับมาในราชอาณาจักรไทย ของ พันเอกณรงค์ กิตติขจร ซึ่งคณะที่ปรึกษาเจ้าพนักงานการพิมพ์ ถือว่าหนังสือพิมพ์ "เสียงปวงชน" มีเจตนาจงใจตีพิมพ์ภาพและข่าว เพื่อให้ประชาชนเกิดความไม่สงบเรียบร้อย ในหมู่ ประชาชน

จากข่าวการกลับมาในราชอาณาจักรไทยของพันเอกณรงค์ กิตติขจร เป็นการกระทำความผิดต่อคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ข้อ 4 เห็นควรว่าถอนการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ โดยไม่มีกำหนดเวลา ³³

วันที่ 13 สิงหาคม 2520 : หนังสือพิมพ์ "เสียงปวงชน" ปีที่ 3 ฉบับที่ 885 วันเสาร์ ที่ 13 สิงหาคม 2520 หน้า 3 ได้ตีพิมพ์โฆษณาบทความเรื่อง "อธิปไตยของชาติ" พอสรุปใจความสำคัญได้ว่า "รัฐบาลไทยยอมให้กองทัพมาเลเซียเข้ามาตั้งมั่นในราชอาณาจักรเป็นการถาวร เพียงเพื่อช่วยปราบโจรจีนคอมมิวนิสต์ แต่กองทัพไทยหรือแม้แต่กำลังตำรวจไทยก็ยังไม่มีโอกาสไปตั้งมั่นเป็นการถาวร หรือชั่วคราวในดินแดนของประเทศมาเลเซีย และกองกำลังของของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งมาเลเซียหาใช้ศัตรูโดยตรงของประเทศไทยไม่ การร่วมมือกันระหว่างรัฐบาลไทยกับมาเลเซียในการปราบปรามกองโจรจีนในภาคใต้ของประเทศไทย จึงเป็นเรื่องที่น่าอับยศสำหรับประชาชนคนไทยผู้รักและหวงแหนแผ่นดินแม่ของเขาทุกคน

³² ไทยรัฐ. 23 มิถุนายน 2520.

³³ ตะวันสยาม. 13 กรกฎาคม 2520.

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า บทความดังกล่าวมีลักษณะเป็นเท็จ อันอาจทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตกใจหรือวิตกกังวลใจ เฉพาะอย่างยิ่งเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติ และสัมพันธ์ไมตรีอันดีระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลมาเลเซีย ทั้งนี้ตามข้อเท็จจริงปรากฏจากแถลงการณ์ร่วมรัฐบาลไทยกับรัฐบาลมาเลเซีย ในเรื่องนี้เป็นเพียงข้อตกลงร่วมมือกันระหว่าง 2 ประเทศในการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ที่จัดตั้งกองกำลังและหลบซ่อนอยู่ตามชายแดนของประเทศทั้งสอง เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันในการปราบปรามศัตรูของประเทศทั้งสอง อีกทั้งเป็นการป้องกันความเข้าใจผิดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปรามของทั้ง 2 ประเทศ จนเกิดปะทะกันอันอาจเกิดขึ้นได้ จึงถือว่าหนังสือพิมพ์ "เสียงปวงชน" ได้กระทำความผิดต่อคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) อันเป็นสาเหตุอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 ก่อนหน้านี้ หนังสือพิมพ์ดังกล่าวได้กระทำความผิดต่อกฎหมายบ้านเมืองจนถูกตัดเตือนไปแล้ว 2 ครั้ง และถูกสั่งถอนใบอนุญาตอีก 2 ครั้ง แต่ก็หาได้หลบจำไม่ ยังคงกระทำความผิดต่อกฎหมายของบ้านเมืองอยู่อีก

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร โดยความเห็นชอบของคณะที่ปรึกษาแก่เจ้าพนักงานการพิมพ์ อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 มาตรา 36 (3) สั่งให้พักใช้ใบอนุญาตการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "เสียงปวงชน" มีกำหนดสิบวัน³⁴

วันที่ 18 สิงหาคม 2520 : เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร โดยความเห็นชอบของคณะที่ปรึกษาแก่เจ้าพนักงานการพิมพ์ อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 มาตรา 36 (3) สั่งให้พักใช้ใบอนุญาตการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "หลักเมืองสมัยไทยคดี" มีกำหนดเจ็ดวัน เนื่องจากหนังสือพิมพ์ "หลักเมืองสมัยไทยคดี" ปีที่ 52 ฉบับ 25 ประจำวันที่ 15 สิงหาคม 2520 หน้า 3 ได้ตีพิมพ์โฆษณาบทความเรื่อง "รัฐบาลไทยแบบไหน" มีใจความสรุปได้ว่า "เป็นเวลาพิเศษล่วงมาแล้ว ตั้งแต่รัฐบาลนี้เข้าบริหารประเทศ ไม่มีอะไรดีขึ้นให้เห็นว่าเป็นผลงานชิ้นโบว์แดงสักชิ้นเลย มีแต่พยายามรักษาอำนาจของตนเองทุกวิถีทาง สถาปนาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินที่จะเป็นองค์กรสำคัญที่จะช่วยกันจรรโลงประเทศชาติก็อ้างไม่ผิดอะไรกับจะเดวิดหรือหุ่นไล่กา

³⁴ ข่าวประชาสัมพันธ์. วิทยุสารประจำวันวันที่ 13 สิงหาคม 2520.

จึงดูเหมือนว่าทั้งรัฐบาลและสภา ฯ จะเป็นอย่างไรก็ช่าง ประชาชนเจ้าของประเทศจะอยู่ในสภาวะจมน้ำตายด้วยค่าครองชีพที่ช่าง... เพราะอย่างไรเสียก็มีคณะกรรมการหนุนหลังอยู่ดูภายนอกก็เหมือนว่ารัฐบาลนี้มีเสถียรภาพทางการเมืองเป็นหนักหนา... ผลงานของรัฐบาลชุดปัจจุบันนี้ อยู่บนเศษกระดาษที่มานั่งอ่านรายงานประชาชนทางโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง เป็นงานที่รัฐบาลนี้มีความภาคภูมิใจเป็นหนักหนา แต่จะทราบหรือไม่ว่า ถ้าประชาชนมีโอกาสเลือกเปิดโทรทัศน์ช่องไหน วิทยุกระจายเสียงสถานีไหนในเวลาเดียวกันที่กำลังรายงานประชาชนนั้น เขาน่าจะเลือกชมและฟังอย่างอื่นมากกว่าจะฟังน้ำท่วมทุ่ง และบางครั้งกลายเป็นน้ำลายไป เราไม่ได้คาดคิดมาก่อนเลยว่า หลังจากการปฏิรูปการปกครองแล้ว เราจะได้รัฐบาลที่หลงอำนาจ ไม่ยอมรับความจริง ทั้ง ๆ ที่รัฐบาลนี้ก็รู้อยู่เต็มอกว่า ฐานอำนาจอันแท้จริงนั้นอยู่ตรงไหน... แต่รัฐบาลชุดนี้คงไม่คิดอย่างนั้น ถ้าไม่เป็นเพราะท่านหวังเก้าอี้ของท่านมากกว่าความเดือดร้อนของประชาชน อย่างนี้เราจะเรียกว่า รัฐบาลแบบไหน"

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า บทความดังกล่าวมีลักษณะเป็นการกล่าวร้ายเสียคดี หรือเหยียดหยามรัฐบาลไทยอย่างเคลือบคลุม โดยไม่แจ้งให้เห็นว่าได้ทำผิดในเรื่องใด และมีลักษณะเป็นการโฆษณาข้อความซึ่งเป็นเท็จ หรือในลักษณะที่อาจทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตกใจ หรือวิตกกังวล หรือเกิดความหวาดกลัว หรือข้อความในลักษณะซึ่งเป็นการปลุกปั่นยุยงให้เกิดความไม่สงบ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ³⁵

วันที่ 2 กันยายน 2520 : สังกัไสโยอนุฎาตการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "หลักเมืองสมัยไทยเคลี" มีกำหนดสืบห้าวัน เนื่องจากหนังสือพิมพ์ดังกล่าว ได้ตีพิมพ์โฆษณาบทความดังต่อไปนี้

1. ปีที่ 52 ฉบับที่ 32 วันที่ 29 สิงหาคม 2520 ได้ตีพิมพ์โฆษณาบทความเรื่อง "ศึกนาวา กระบอง" โดย "หวังตะ" ในคอลัมน์ "ถ้าคิดหวังตะ" มีความว่า "...ไม่กลัวอำนาจหรือใจ-ล่วนคนใหญ่คนโตเต็มเมือง-กำลังฟุ้งรุ่งเรือง-ชื่อกระเดื่องมากหน้า-เป็นยุคมืดของไทย-ต้องจุดใต้กลางวัน-ตัวใครตัวมัน-คอร์รัปชันเต็มพารา-อันธพาลการเมือง-ลือเรื่องไปทั่วทิศ..." มีลักษณะเป็นการโฆษณาข้อความกล่าวร้ายเสียคดีหรือเหยียดหยามประเทศชาติ อันเป็นการกระทำผิดต่อคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (2) ข้อ 4

³⁵ ข่าวประชาสัมพันธ์. วิทยุสารประจำวันที 18 สิงหาคม 2520.

2. ปีที่ 52 ฉบับที่ 34 วันที่ 31 สิงหาคม 2520 ได้ตีพิมพ์โฆษณาบทความเรื่อง "นำวิศกหรือไม" โดย "เคลลีแมน" ในคอลัมน์ "ศาลาประชาธิปไตย" มีข้อความว่า "... ความหวังของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้านของตนเองทั่วประเทศกำลังหรือลง เพราะเป็นการพัฒนาที่ไปรีดเลือดกับปลู ไม่ได้ให้อะไรราษฎร แต่เอาจากราษฎรเสียอีก อย่างน้อย ที่เห็น ๆ ก็คือ เอาหน้าเอาบุญคุณ เสียด้วยซ้ำไป... ถ้าฟังการพัฒนาตนเองแบบฝักชีโรยหน้า และการเผยแพร่ (แจกฟรี) หนังสือพิมพ์รัฐบาลยังไม่พอ... ป่วยการไปนั่งรายงานประชาชน ทางโทรทัศน์อย่างลม ๆ แล้ง ๆ ไม่ได้สัมผัสข้อเท็จจริง หรือไม่ยอมรับความจริงที่กระเด็น ไปในทางอยู่ในโลกแคบ ๆ ไม่ผิดกับกบอยู่ในกะลาครอบ..." มีลักษณะเป็นการกล่าวร้าย เสียคดี หรือเหยียดหยามรัฐบาลไทย โดยไม่แจ้งให้เห็นว่า ได้ทำผิดในเรื่องใด อันเป็นการกระทำความผิดต่อคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (3) ข้อ 4

3. ปีที่ 52 ฉบับที่ 34 วันที่ 31 สิงหาคม 2520 ได้ตีพิมพ์โฆษณาบทความเรื่อง "ทหารกับประชาชน" โดย "ประยุทธ์ สิทธิพันธ์" ในคอลัมน์ "ทิศทางลม" มีข้อความว่า "... ขอให้สังเกตดูให้ดี ตั้งแต่นายกรัฐมนตรีลงไป เวลาไปพบประชาชนในงานไหนงานนั้น ไม่แกลัวจะพูดเรื่องสามัคคี ความร่วมมือกับรัฐบาล และช่วยกันปราบปรามคอมมิวนิสต์ให้สิ้น ไปจากแผ่นดิน..." ประชาธิปไตยแบบไหนของท่านก็ไม่รู้รวบรวมอำนาจไว้กลุ่มเดียว แล้วก็ บอกว่า พวกฉันนี่แหละผู้พัฒนาประชาธิปไตย อย่างนี้ไปโจมตีคอมมิวนิสต์มันจะได้ผลหรือ ในเมื่อคอมมิวนิสต์มันก็ชอบรวบรวมอำนาจอยู่แล้ว รัฐบาลนี้ควรจะตั้งสมมติฐานขึ้นว่า ขณะนี้ รัฐบาลเอาอำนาจอธิปไตยของประชาชนไปครอง เจ้าของอำนาจอธิปไตยก็อยากจะรู้อย่าง แน่นอนเสียทีว่า จะคืนเมื่อไร และทำไมจึงคิดจะเอาของเขาไปกกนาน ๆ จะเบี่ยงหรืออย่างไร ?..." มีลักษณะเป็นการโฆษณาข้อความกล่าวร้าย เสียคดี หรือเหยียดหยามรัฐบาลไทย โดยไม่แจ้งให้เห็นว่า ได้ทำผิดในเรื่องใด อันเป็นการกระทำความผิดต่อคำสั่งคณะปฏิรูป การปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (3) ข้อ 4

นอกจากนี้ บทความดังกล่าวข้างต้น ยังมีลักษณะเป็นข้อความที่ไม่สนับสนุนการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของรัฐบาล ทำให้เกิดความเข้าใจผิดในหมู่ประชาชน รวมทั้งก่อให้เกิดความแตกแยกของคนในชาติ อันอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 อีกด้วย ³⁶

³⁶ ชาวประชาสัมพันธ์. วิทวัสสารประจำวันที 2 กันยายน 2520.

วันที่ 1 ตุลาคม 2520 : เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร สั่งถอนใบอนุญาตการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "ตะวันสยาม" โดยไม่มีกำหนด ด้วยปรากฏว่า หนังสือพิมพ์ "ตะวันสยาม" รายวันภาษาไทย ปีที่ 2 ฉบับที่ 368 วันศุกร์ที่ 30 กันยายน 2520 ได้ตีพิมพ์โฆษณาพาดหัวข่าว "คนเริ่มหวาดกลัวเหตุร้ายเดือนอาถรรพ์" มีใจความสรุปได้ว่า ยิ่งใกล้เดือนตุลาคมเข้ามาทุกที ประชาชนส่วนใหญ่ต่างเริ่มมีความหวาดระแวงต่อเหตุร้ายที่เกิดขึ้นกับบ้านเมือง เพราะขณะนี้ทุกคนต่างสำนึกและเชื่อถือกันว่า เดือนตุลาคมคือเดือนอาถรรพ์ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ร้ายแรงและรุนแรงต่าง ๆ ที่ผ่านมามักจะบรรจบเอาวันที่เดือนตุลาคมทุกครั้งไป อาทิเช่น วันมหาวิปโยค 14 ตุลาคม 2516 และเหตุการณ์รุนแรงวันที่ 6 ตุลาคม 2519 มาขณะนี้และเดี๋ยวนี้เห็นได้ว่า เหตุการณ์ร้ายแรงและรุนแรงต่าง ๆ เริ่มก่อตัวขึ้นมาแล้ว โดยเฉพาะเกี่ยวกับการดำเนินงานอันเฉียบขาดของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ที่กำลังเริ่มดำเนินแผนการอันชั่วร้ายอยู่ทุกจุดและทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังได้นำภาพเหตุการณ์ความวุ่นวายในอดีตมาตีพิมพ์โฆษณาประกอบข่าวดังกล่าวข้างต้นอีกด้วย

การตีพิมพ์โฆษณาภาพและข่าวดังกล่าวเข้าข่ายเป็นการโฆษณาข้อความรูปภาพในลักษณะที่อาจทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตกใจ หรือวิตกกังวล หรือเกิดความหวาดกลัว หรือข้อความในลักษณะซึ่งเป็นการปลุกปั่นยุยงให้เกิดความไม่สงบ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน อันเป็นการกระทำความผิดต่อคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ข้อ 4³⁷

วันที่ 14 ตุลาคม 2520 : สั่งถอนใบอนุญาตการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "ตะวันออกปริทัศน์" เนื่องจากตีพิมพ์ข้อความดังต่อไปนี้

1. ปีที่ 1 ฉบับที่ 26 วันที่ 26 กันยายน 2520 ได้ตีพิมพ์โฆษณาข้อความในหน้า 9-14 เรื่อง "คดี 6 ตุลาคม ศาลจะให้ความเป็นธรรมเท่าที่ศาลจะให้ได้" ว่า รัฐบาลไทยยุคปัจจุบันซึ่งเกิดจากการยึดอำนาจการปกครองด้วยกำลังทหาร มิให้ความเป็นธรรมในเรื่องสิทธิมนุษยชนอย่างน่าเศร้าใจ โดยเฉพาะกรณี 6 ตุลาคม และได้พยายามใช้ศิลปะเขียนบทความและการลงรูปถ่ายของนายสุธรรม แสงประทุม กับพวก ซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลโน้มน้าวให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกที่ ศาลและฝ่ายปกครองมิได้ให้ความเป็นธรรมและรังแกนายสุธรรม แสงประทุม กับพวก ซึ่งเป็นจำเลยในคดี 6 ตุลาคม ตามที่

³⁷ ข่าวประชาสัมพันธ์. วิทยุสารประจำวันที่ 1 ตุลาคม 2520.

ทราบกันคืออยู่แล้ว และในหน้า 24-29 เรื่อง "แรงงานสงครามในความเจ็บ" ได้พยายามเขียนปลุกปั่นยุยงให้ผู้ใช้แรงงานเกิดความรู้สึกเกลียดชังรัฐบาล โดยกล่าวหาว่าประเทศไทยได้รับการกล่าวขานเสมอมาในวงแรงงานโลกว่า ประเทศที่ไม่มีสิทธิประชาธิปไตยสำหรับประชาชนผู้ใช้แรงงาน นอกจากนี้ยังได้เขียนในทำนองยุยงปลุกปั่นว่า "วงการแรงงานไทยที่กำลังต้องบรรเลงเพลงรบ ประเด็น สถานภาพสหภาพรัฐวิสาหกิจเป็นเอกด้วยเพลงรบเพลงเอกนี้ ก็มีองค์ย่อย ๆ ที่สนุกสนานให้นำมาติดตามอยู่หลายองค์... เพลงรบของกรรมกรกับรัฐบาลยังคงจะดำเนินต่อไปอีกนาน... ถ้ารัฐบาลนี้ยังอยู่ รัฐวิสาหกิจต้องไปแน่ แต่ปาฏิหาริย์สำหรับพวกรัฐวิสาหกิจก็เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ไม่ใช่หรือคุณ"

2. ปีที่ 1 ฉบับที่ 29 วันที่ 7 ตุลาคม 2520 ในหน้า 25-29 เรื่อง "หนึ่งขบวนการของสภาปฏิรูป เราจะไปทางไหนกัน" ได้พิมพ์โฆษณาทำนองว่า มีการแบ่งผลประโยชน์ในวงการทหารระดับสูงว่า "...เหตุการณ์เปลี่ยนแปลงคงไม่มีแล้ว เพราะคณะทหารต่างได้รับผลประโยชน์โดยพร้อมหน้า แต่แหล่งข่าวในวงการทหารของปริทัศน์ก็ยังยืนยันว่า การเปลี่ยนแปลงจะต้องมีอย่างแน่นอน " นอกจากนี้ยังได้เขียนพาดพิงถึง พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด กำลังเตรียมการเข้าดำรงตำแหน่งผู้บริหารบ้านเมืองคนใหม่ โดยอ้างคำพูดของพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ว่า "อย่าลืมว่าเรายังไม่ได้ทำตามข้อเรียกร้องของทหารหนุ่ม พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ กล่าวขึ้นในที่ประชุมนายพลระดับสูง เมื่อคราวพิจารณาโยกย้ายนายทหาร เป็นการเตือนให้รู้สึกว่ แม้ทุกฝ่ายจะได้รับผลประโยชน์ทั่วถึงกันแล้ว ก็ไม่ควรลืมข้อสัญญาเมื่อเดือนมิถุนายนที่คงค้างอยู่"

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร พิจารณาแล้วเห็นว่า การตีพิมพ์โฆษณาข้อความดังกล่าวข้างต้นเข้าข่ายเป็นการโฆษณาข้อความในลักษณะที่อาจทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตกใจ หรือวิตกกังวลใจ หรือเกิดความหวาดกลัว หรือข้อความในลักษณะซึ่งเป็นการกระทำความผิดต่อคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ข้อ 4³⁸

วันที่ 14 ตุลาคม 2520 : สั่งพักใช้ใบอนุญาตการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" เนื่องจากหนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" ปีที่ 4 ฉบับที่ 565 วันพฤหัสบดีที่ 13 ตุลาคม 2520 ได้ตีพิมพ์โฆษณาข้อความด้วยการจำหน่ายแจกให้ปรากฏแก่ประชาชน ซึ่งข้อความดังกล่าวขัดต่อคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ใน

³⁸ ข่าวประชาสัมพันธ์. วิทยุสารประจำวันที 14 ตุลาคม 2520.

หน้า 5 คอลัมน์ "นิทานชาวบ้าน" ความว่า คิดมาทีไรแล้วซึ่งน้ำใจท่านทุกที ใครจะ ก็ พลเรือเอก สวัสดิ์ ชลช้อย ของผมนะซีชะ วันนี้เมื่อปีก่อนท่านใช้อำนาจหัวหน้าคณะปฏิรูปฯ ปิดหนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" เป็นฉบับแรก ทำเอาพวกเรางงแตก เพราะท่านโมโหที่เราพาดหัวข่าว "สวัสดิ์ประกาศกร้าวยังไม่มีเลือกตั้ง" ท่านว่าพาดหัวอย่างนี้ทำให้คนเข้าใจผิด กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติ ชัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ครั้นเรื่องมันก็พิกล รื้อฟื้นความทรงจำ กันอีกซักวรรคปะไร ก็หนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" ฉบับนี้ไซ้ มัย ที่เป็นต้นเหตุให้เกิดการปฏิรูป ทำให้ท่านสวัสดิ์ ชลช้อย ได้เป็นหัวหน้าคณะปฏิรูปฯ และ ต่อมาก็ได้เป็นรัฐมนตรีกลาโหม แล้วก็ทำให้ใครต่อใครได้เป็นรัฐมนตรีกันจม รวมทั้งคุณพี่ สัมคร สุนทรเวช ที่รักของผม ครบรอบหนึ่งปีที่ "ดาวสยาม" ถูกปิดวันนี้ ผมยังซึ่งในน้ำใจ และความเมตตาครับ ท่านสวัสดิ์ครับอยากจะเอากระเช้าดอกไม้ไปเยี่ยมคำนับ ก็กลัวท่านจะอาย ไม่กล้ารับ"

ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้มีว่า หนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" หรือ "ดาวดารายุคสยาม" ฉบับลงวันที่ 10 ตุลาคม 2519 ได้ตีพิมพ์โฆษณาข้อความ โดยพาดหัวข่าวว่า "สร้างชาติสวัสดิ์ ขอสี่ปีปฏิรูปกองทัพ ประชาชน เศรษฐกิจ" และอีกคอลัมน์หนึ่งพาดหัวข่าวว่า "สวัสดิ์ ประกาศกร้าว ไม่เลือกตั้งต้องให้ร่างรัฐธรรมนูญใหม่ในเวลา 4 ปี" ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบข่าวสารของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในขณะนั้น ได้ตรวจพิจารณาแล้วมีความเห็น เสนอต่อหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ว่า คณะกรรมการตรวจสอบข่าวได้พิจารณา ข้อความดังกล่าวแล้วเห็นว่า มีข้อความพาดพิงโดยตรงถึงหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครอง แผ่นดิน อาจชวนให้ผู้อ่านกลางแกลงใจ เข้าใจผิด หรือเกิดความกระทบกระเทือนต่อ ความมั่นคงของชาติ และพลเรือเอก สวัสดิ์ ชลช้อย หัวหน้าคณะปฏิรูปฯ ก็ได้มีคำสั่งให้ถอนใบ อนุญาตการออกหนังสือพิมพ์ "ดาวดารายุคสยาม" (คำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 7/2519 ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2519)

ต่อมา เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2519 บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ "ดาวดารายุคสยาม" หรือ "ดาวสยาม" (ตามที่กล่าวอ้างในบทความข้างต้น) ได้มีหนังสือถึง พลเรือเอก สวัสดิ์ ชลช้อย ความว่า "เรื่องขอความกรุณาผ่อนผัน ประทานกราบเรียน ขวพณา พลเรือเอก สวัสดิ์ ชลช้อย หัวหน้าคณะปฏิรูปฯ ด้วยตามคำสั่งของ ขวพณา ฉบับที่ 7/2519 ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2519 ให้ถอนใบอนุญาตออกหนังสือพิมพ์ "ดาวดารายุคสยาม" ซึ่งกระผม เป็นบรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา จนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง ดังที่ทราบอยู่ทั่วไปว่า สืบเนื่องมาแต่การพาดหัวข่าว และการลงข่าวในทางที่ไม่สมควรนั้น บัดนี้กระผมได้มีความ สำนึกผิดเป็นอย่างยิ่ง กระผมใคร่ที่จะกราบขอ ขวพณา หัวหน้าคณะปฏิรูปฯ ได้มีเมตตาต่อ

กระผมให้มีโอกาสที่จะออกหนังสือพิมพ์ฉบับนี้อีกครั้งหนึ่ง เพื่อเป็นการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ และความสุจริตใจในการรับใช้ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นอุดมการณ์อันสูงสุดในชีวิตของผม อนึ่งหาก ขพทฯ จะเมตตาให้กระผมได้ออกหนังสือพิมพ์ "ดาวคารายุกสยาม" เป็นปกติแล้วไซ้ร ก็เท่ากับ ขพทฯ ได้มีเมตตาจิตต่อหลายร้อยชีวิต ซึ่งประกอบกิจการงานของคนในหนังสือพิมพ์ "ดาวคารายุกสยาม" ออกตีพิมพ์จำหน่ายตามคำขอ

จากข้อเท็จจริงปรากฏตามหลักฐานข้างต้น แสดงให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" ได้ตีพิมพ์โฆษณาข้อความให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยข้อความอันเป็นเท็จ มีเจตนาใส่ความต่อพลเรือเอก สวัสดิ์ ชลออยู่ รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมในปัจจุบันให้ประชาชนดูหมิ่นเกลียดชัง อันถือได้ว่าเป็นการกระทำผิดต่อคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ข้อ 4³⁹

สถานการณ์ของหนังสือพิมพ์

การที่หนังสือพิมพ์ขาดความมั่นคงในการทำงาน เนื่องจากไม่รู้ว่าหนังสือพิมพ์ที่ตนทำอยู่จะถูกสั่งปิดเสียเมื่อไรนั้น ได้สร้างความตึงเครียดให้กับนักหนังสือพิมพ์เป็นอย่างมาก เพราะนักหนังสือพิมพ์ไม่สามารถจะต่อสู้กับรัฐบาลได้ ตราบใดที่กฎหมายการพิมพ์ โดยเฉพาะคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ยังคงเป็นโซ่ตรวนที่จะกักขังความคิดความอ่านและการกระทำของหนังสือพิมพ์อยู่ ทางออกของหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ในขณะนั้นก็คือ การเปลี่ยนท่าทีของตนเองจากที่เคยวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล แสดงความคิดเห็นติติงการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ของรัฐ ก็หันไปเล่นข่าวประเภทอาชญากรรม ตีหัวหมาด่าแม่แจ็ก รวมทั้งเรื่องกามารมณ์ และนวนิยายต่าง ๆ เพื่อความสบายใจที่ไม่ต้องมานั่งหวาดกลัวกับการถูกปิดอีกต่อไป ผลที่เกิดขึ้นก็คือ ประชาชนคนอ่านได้รับรู้แต่เรื่องราวที่ไม่ได้ช่วยให้ความเป็นอยู่ของตนดีขึ้น ในทางกลับกันประชาชนจะอยู่กันอย่างหวาดผวากับเหตุการณ์ที่หนังสือพิมพ์นำมาตีพิมพ์ อันได้แก่ การฆาตกรรม การฉกชิงวิ่งราว การข่มขืน จนทำให้ดูเหมือนว่า สังคมในขณะนั้นเต็มไปด้วยปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ แต่ความจริงปัญหาเหล่านี้มีมานานแล้วเพียงแต่ว่าหนังสือพิมพ์ไม่ค่อยให้ความสนใจมากนัก เนื่องจากหนังสือพิมพ์มีเสรีภาพที่จะวิพากษ์วิจารณ์ทางด้านการบ้านการเมืองได้นั่นเอง ครั้นพอ

³⁹ ข่าวประชาสัมพันธ์. วิทยสารประจำวันที 14 ตุลาคม 2520.

เสรีภาพในการเสนอข่าวทางด้านการเมืองหมดไป หนังสือพิมพ์ก็เลยต้องหันมาเล่นข่าว
อาชญากรรมแทน

อย่างไรก็ตามการสั่งปิดหนังสือพิมพ์ในสมัยนั้น ไม่ว่าจะ 3 วัน 7 วัน หรือปิดไม่มี
กำหนด ก็ไม่ได้สร้างความเสียหายอะไรให้กับหนังสือพิมพ์มากนัก เนื่องจากหนังสือพิมพ์ต่างมี
หัวสำรองไว้มากมายหลายหัวด้วยกัน และพร้อมที่จะถูกปิด และเปิดใหม่ได้ทุกเมื่อ

หัวในที่นี้ หมายถึงชื่อของหนังสือพิมพ์ เช่น "สยามรัฐ" "ไทยรัฐ" "ประชาธิปไตย"
เป็นต้น ที่เจ้าพนักงานการพิมพ์อนุญาตให้ออกได้ โดยตัวบรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา
ถ้าหัวหนังสือพิมพ์ได้รับการอนุญาตแล้ว ก็ไม่เป็นภาระอะไรมากนักสำหรับผู้ที่มีหลาย ๆ หัว
เพราะกฎหมายได้กำหนดไว้ว่า เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว จะต้องส่งหนังสือพิมพ์ที่ได้รับ
อนุญาตนั้นให้แก่เจ้าพนักงานการพิมพ์ทุก 30 วัน หมายความว่า ไม่ต้องพิมพ์ทุกวัน แต่พอ
ถึง 30 วัน ก็พิมพ์หนังสือที่ได้รับอนุญาตใหม่นั้นส่งให้เจ้าพนักงานการพิมพ์ หนังสือพิมพ์
ฉบับนั้น ๆ ก็จะต้องคงอยู่ต่อไปไม่มีสิ้นสุด⁴⁰

ถึงแม้รัฐบาลจะเข้ามาควบคุมหนังสือพิมพ์อย่างเข้มงวดแค่ไหนก็ตาม แต่ก็ยังมี
หนังสือพิมพ์บางฉบับที่ยังคงวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลอยู่ และถูกสั่งปิดครั้งแล้ว
ครั้งเล่า ดูเหมือนว่าการสั่งปิดไม่ได้ทำให้หนังสือพิมพ์หยุดแต่อย่างใด ความตึงเครียด
ระหว่างรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์ก็ทวีขึ้นเรื่อย ๆ ในที่สุดรัฐบาลก็หันไปใช้วิธีเก่า เช่นเดียวกับ
สมัยที่จอมพล ป. พิบูลสงครามใช้ นั่นก็คือ การออกหนังสือพิมพ์เอง รัฐบาลได้ใช้
งบประมาณของแผ่นดินมาออกหนังสือพิมพ์รายเดือนชื่อ "เอกลักษณะไทย" และออกหนังสือ
พิมพ์รายวันชื่อ "เจ้าพระยา" ด้วยความมุ่งหวังจะให้หนังสือพิมพ์ดังกล่าวมาเป็นปากเป็น
เสียงแทนรัฐบาล แต่การออกหนังสือพิมพ์ครั้งนั้นก็ต้องประสบกับความล้มเหลว เพราะ
งบประมาณที่ใช้มากมายมหาศาล หนังสือขายไม่ได้ ถึงกับต้องมีการประมูลหนังสือพิมพ์กัน
ซึ่งมีมากถึง 70 ตัน นอกจากนี้ยังนำไปให้กับกรมประชาสัมพันธ์บ้านคนชรา เพื่อพับดูขย
ส่วนหนึ่งนำไปขายยังภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อมอบนุหรี⁴¹.

⁴⁰ คีกรุทธิ์ ปราโมช. "ข่าวไกลนา" สยามรัฐ ฉบับวันที่ 29 มกราคม 2520.

⁴¹ เข็มทิศมติชน . 12 มกราคม 2521.

การที่รัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร มีนโยบายควบคุมหนังสือพิมพ์อย่างเข้มงวด เช่นนี้ ได้สร้างความบาดหมางระหว่างรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์เป็นอย่างมาก และความบาดหมางนี้มีแนวโน้มที่จะขยายกว้างออกไปทุกที โดยที่หนังสือพิมพ์ถูกสั่งปิดแทบไม่เว้นแต่ละวัน การที่หนังสือพิมพ์ถูกจำกัดเสรีภาพถึงขนาดนี้แทนที่จะรวมกันเพื่อต่อสู้ และเรียกร้องเสรีภาพที่เสียไปให้กลับคืนมา กลับหาความสามัคคีในหมู่คณะหนังสือพิมพ์ไม่ได้เลย ด้วยเหตุนี้อำนาจการต่อรองของหนังสือพิมพ์กับรัฐบาลจึงแทบไม่มีผลอะไร เพราะการเรียกร้องกระทำกันในวงแคบ ๆ เท่านั้น

ความแตกแยกในวงการหนังสือพิมพ์ที่พอจะมองเห็นได้ มีดังต่อไปนี้

1. การแตกตัวของผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ออกเป็นสมาคมหลายสมาคมด้วยกัน เช่น สมาคมนักหนังสือพิมพ์ สมาคมหนังสือพิมพ์ สมาคมผู้สื่อข่าว สมาคมหนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาค และสมาคมนักหนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาค เป็นต้น ซึ่งในแต่ละสมาคมก็จะมีแนวทางในการปฏิบัติแตกต่างกันออกไป แล้วแต่สมาคมนั้นจะบัญญัติขึ้นมา ในรูปของจรรยาบรรณหนังสือพิมพ์ ความแตกแยกดังกล่าวนี้ทำให้การรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องสิทธิเสรีภาพที่หนังสือพิมพ์พึงจะมีเป็นไปได้ไปอย่างยากลำบาก

2. ความแตกแยกของหนังสือพิมพ์ที่สืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ก่อนวันที่ 6 ตุลาคม 2519 หนังสือพิมพ์แตกออกเป็นฝักเป็นฝ่าย ฝ่ายซ้ายบ้าง ฝ่ายขวาบ้าง แล้วแต่จะเรียกกันต่างฝ่ายต่างก็โจมตีซึ่งกันและกัน ครั้นเมื่อมาถึงสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร หนังสือพิมพ์หลายฉบับถูกสั่งปิด แทนที่เพื่อนร่วมวงการหนังสือพิมพ์จะช่วยกันเรียกร้องขอความเป็นธรรมจากรัฐบาลกลับสมน้ำหน้า และแข่งหนังสือพิมพ์เหล่านั้นให้ถูกปิดตายไปเสียเลย เพื่อหนังสือพิมพ์ที่ยังดำเนินการพิมพ์อยู่จะได้มียอดขายมากขึ้น หมกคู้แข่งขันไปอีก การกระทำเช่นนี้ ได้สร้างความโกรธแค้นให้กับหนังสือพิมพ์ที่ถูกปิดเป็นอย่างมาก พอหนังสือพิมพ์ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการพิมพ์ได้อีกครั้งความบาดหมางที่เกิดขึ้นก็ยังคงฝังอยู่ในความทรงจำพอทางสมาคมขอความร่วมมืออะไรก็มักจะไม่ได้ความร่วมมือ

3. หนังสือพิมพ์ "เคลนิวส์" ไม่ยอมรับมติของสมาคมนักศึกษา และสมาคมนักหนังสือพิมพ์ที่ให้หยุดงานในวันนักศึกษา 5 มีนาคม และวันปีใหม่

จนกระทั่ง 1 มกราคม 2520 ซึ่งเป็นวันหยุดของหนังสือพิมพ์ซึ่งประกาศว่าหนังสือพิมพ์ประจำวันี่ 2 มกราคม จะไม่มีจำหน่ายแต่มีผู้ฝ่าฝืนกฎออกหนังสือพิมพ์ในวันดังกล่าว จึงเกิดการวิพากษ์วิจารณ์กันขึ้น

ครั้นวันที่ 5 มีนาคม ซึ่งเป็นวันหยุดอีกวันหนึ่งที่ได้ตกลงกันไว้ ปรากฏว่ามีหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งจะไม่ยอมปฏิบัติตามกฎอีก หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นก็คือ หนังสือพิมพ์ "เคลนิวส์" โดยเฉพาะหัวเรือใหญ่ นายสุเทพ เหมือนประสิทธิ์เวช ในนามสิงโต ซึ่งมีอำนาจเต็มที่ในการสั่งงานของหนังสือพิมพ์ "เคลนิวส์" ได้ปฏิเสธไม่ยอมหยุดในวันนักศึกษา และยังได้กล่าวกับคณะกรรมการสมาคมนักศึกษาด้วยว่า "ที่เวลาหนังสือพิมพ์ถูกปิด ไม่เห็นพวกมึงช่วยอะไรก็ได้" ⁴² ต่อมาในวันที่ 4 มีนาคม หนังสือพิมพ์ "เคลนิวส์" ก็ประกาศในคอลัมน์จากใจจริงถึงท่านผู้อ่าน ว่า "...เราใคร่แสดงให้เห็นท่านผู้อ่านทราบทั่วกันว่า การจัดทำหนังสือพิมพ์รายวันนั้น แท้จริงก็คือ การบริการต่อสาธารณะชนอีกแบบหนึ่ง ซึ่งยอมจะไม่เป็นการสมควรเลยที่บริการนี้จะต้องหยุดว่างวันไป...ผู้ถือสัตยาบรรณทั้งหลายทั้งปวง ต่างก็พากันประณามเราให้ได้มาซึ่งความเสียหายอย่างไม่เป็นธรรม แสดงเจตนาที่จะโค่นล้มเราอย่างไร้สติ ใช้เหตุผลส่วนตัวในการแสวงหาซึ่งอำนาจ ฉกฉวยโอกาสใส่ร้ายเราอย่างไม่เป็นธรรมด้วยเหตุผล..." "แนวหน้าแห่งยุคเคลนิวส์" ของเรายังคงวางขายเป็นปกติ ด้วยความหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะไม่มีหนังสือพิมพ์รายวันฉบับใดออกมาวางตลาดเช่นเราในวันนี้ ลงท้ายบรรณาธิการ 4 มีนาคม ⁴³

⁴² ชาวไทย, 27 กุมภาพันธ์ 2520.

⁴³ เคลนิวส์. 4 มีนาคม 2520.

หนังสือพิมพ์ในสมัยพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์

สภาพการเมือง สังคม เศรษฐกิจ

พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีไทยได้เน้นนโยบายฟื้นฟูความสัมพันธ์กับประเทศคอมมิวนิสต์เพื่อนบ้าน เสริมสร้างความมั่นคงภายในประเทศเพื่อเตรียมการเลือกตั้งในปี พ.ศ.2522 และส่งเสริมเศรษฐกิจและบรรยากาศการลงทุนในประเทศไทยให้ดีขึ้น จากความสำเร็จในการดำเนินนโยบายดังกล่าวทำให้บารมีของพลเอกเกรียงศักดิ์ โคเคนขึ้นมาในฐานะ "ผู้ประสานประโยชน์คนสำคัญ" ⁴⁴ ระหว่างกองทัพกับนักธุรกิจที่ให้การสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล

ก. ด้านการเมือง

1. การเมืองภายในประเทศ

แม้พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด แต่ก็ยังมีคนในกองทัพ ที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายการประนีประนอมของพลเอกเกรียงศักดิ์ เป้าหมายหนึ่งที่พลเอกเกรียงศักดิ์ พยายามกระทำในระหว่างปี พ.ศ.2521 ก็คือการสร้างฐานอำนาจของตน ในช่วงต้นปีนั้นอาจจะแบ่งลักษณะของคนในกองทัพออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือกลุ่มนายทหารที่มีความคิดค่อนข้างเปิดทางการเมือง นายทหารกลุ่มนี้ประกอบด้วย พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ พลเอกเจริญ พงษ์พานิช (อดีตรอง ผบ.สูงสุด) พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (ผู้ช่วย ผบ.ทบ.) พลเอกทวนทอง สุวรรณทัต (เสนาธิการทหาร บก.สูงสุด) และกลุ่ม "ยังเติร์ก" ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มนายทหารยศพันเอกและพันโท สำหรับพลเอกเสริม ณ นคร (ผบ.ทบ.) ก็อยู่ในกลุ่มนี้เช่นกัน กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มนายทหารที่มีความคิดทางการเมืองแบบอนุรักษนิยม ผู้นำของนายทหารกลุ่มนี้ได้แก่ พลเอกยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา

⁴⁴ สุกิจ เจริญรัตนกุล, "ประเทศไทยในปี ค.ศ.1978 : รัฐบาลชุดพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์" ใน วัฏจักรการเมืองไทย : เลือกตั้ง-รัฐประหาร, สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ : กรุงเทพมหานคร, หน้า 48.

(รอง ผบ.ทบ.) พลเอกบุญชัย บำรุงพงศ์ (อดีต ผบ.ทบ.) พลอากาศเอกกมล เดชะตุงคะ (อดีต ผบ.สูงสุด) และพลเรือเอกสัจด์ ชลชอยอยู่ (อดีต ผบ.สูงสุด) ⁴⁵

พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ประสบความสำเร็จที่สามารถสร้างความแข็งแกร่งให้กับสถานภาพของตน และลดอำนาจของกลุ่มนายทหารที่มีความคิดอนุรักษ์นิยม สิ่งแรกที พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ กระทำก็คือ การปรับปรุงคณะรัฐมนตรีในเดือนสิงหาคม โดยให้พลเอกเล็ก แนวนมาลี ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย สำหรับตัวพลเอกเกรียงศักดิ์เองกลับเข้าไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม โดยมีพลเอกยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา และพลเรือเอกอมร ศิริกายะ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม สิ่งนี้เองที่ทำให้พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ สามารถมีอำนาจบังคับบัญชาเหนือกองทัพและมีอำนาจในการแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารได้ต่อไปอีก แทนที่จะหมดอำนาจไปหลังจากที่ต้องเกษียณอายุราชการเมื่อเดือนกันยายน พลเอกเกรียงศักดิ์ได้ให้พลเอกเล็ก แนวนมาลี ซึ่งเป็นผู้ที่ตนไว้วางใจเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงนี้ มีหน้าที่ในการควบคุมการเลือกตั้งในปี พ.ศ.2522 ถึงแม้พลเอกเกรียงศักดิ์ ไม่ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนั้นด้วย แต่ก็ยังสามารถควบคุมกระทรวงมหาดไทยไว้ได้โดยไม่ก่อให้เกิดการขัดแย้งในผลประโยชน์เลย อย่างไรก็ตามการปรับปรุงคณะรัฐมนตรีครั้งนี้ทำให้เห็นได้ว่า พลเอกยศ ซึ่งเกษียณราชการแล้วยังคงมีอำนาจอยู่ในรัฐบาล รวมทั้งเป็นผู้ถ่วงดุลกับพลเรือเอกอมร ซึ่งมีความสนิทสนมกับพลเอกเกรียงศักดิ์ด้วย ⁴⁶

การแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารประจำปีได้สร้างฐานกำลังสนับสนุนของพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ให้แข็งแกร่งขึ้น ผู้สนับสนุนที่มีความสำคัญยิ่งคนหนึ่งก็คือ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจมากในกองทัพ นั่นคือ ตำแหน่งผู้บัญชาการกองทัพบก สำหรับพลเอกเสริม ณ นคร ผู้ซึ่งคาดหวังว่าจะได้อยู่ในตำแหน่งเดิมกลับถูกย้ายไปอยู่ในตำแหน่งที่สูงขึ้น แต่มีความสำคัญรองลงมาคือ ตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุด มีข้อสังเกต 3 ประการที่พอจะอธิบายได้สำหรับการตัดสินใจในครั้งนี้ คือ พลเอกเปรมดูจะเป็นผู้ให้การสนับสนุนนโยบายของพลเอกเกรียงศักดิ์มากกว่าพลเอกเสริม และการ

⁴⁵ Richard Nation. "The Military Muscle" Far Eastern Economic Review (November 4, 1977), pp.12-14.

⁴⁶ Ibid., pp.26-27.

แต่งตั้งพลเอกเปรมครั้งนี้ ก็เท่ากับเป็นการเน้นให้เห็นว่าพลเอกเกรียงศักดิ์พอใจผลงานของพลเอกเปรมในการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

อย่างไรก็ตาม การแต่งตั้งโยกย้ายทหารในครั้งนี้ พลเอกเกรียงศักดิ์ก็ยังคงมีความประนีประนอมและปลอบใจนายทหารบางคนในกลุ่มอนุรักษนิยม จึงได้แต่งตั้งให้พลเอกยศ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมต่อไป และแต่งตั้งพลเอกเทพ กรานเลิศ ให้เป็นแม่ทัพภาคที่ 1 นอกจากนั้นแล้วยังได้เพิ่มงบประมาณในปี 2522 ให้แก่กองทัพอีกร้อยละ 15.8 ทั้งยังได้ยืนยันว่าจะจัดเงินงบประมาณเพื่อสร้างความมั่นคงให้กองทัพเป็นอันดับแรก⁴⁷ ผู้ที่เสียผลประโยชน์มากที่สุดในช่วงนั้นคือ พลเรือเอกสงัด ชลออยู่ ผู้ได้รับฉายาว่า "จอส" ซึ่งเคยมีบทบาทสำคัญในการรัฐประหารถึง 2 ครั้ง

2. รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

ส่วนร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งร่างขึ้นมาเพื่อใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ.2519 นั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจำนวน 35 คน ได้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นมา โดยมีเนื้อหาสาระที่สำคัญคือมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา นายกรัฐมนตรีไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ รัฐสภาสามารถเลือกนายกรัฐมนตรีได้โดยการโหวตคะแนนเสียงข้างมาก สภานโยบายแห่งชาติเห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่าจะสร้างความมั่นคงให้กับรัฐบาลได้มากกว่ารัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2517 ในเมื่อมีคนเห็นด้วยก็ย่อมจะมีคนคัดค้านเช่นกัน ที่กล่าวเช่นนี้เนื่องจากรัฐธรรมนูญที่ร่างใหม่ดังกล่าวได้รับการคัดค้านอย่างมากจากนักการเมือง ปัญญาชน และหนังสือพิมพ์ว่าไม่เป็นประชาธิปไตย⁴⁸ และสิ่งที่หนังสือพิมพ์ออกมากัดค้านอย่างมากก็คือ สภานิติบัญญัติลงมติคัดค้านความในมาตรา 29 วรรค 3 และ 4 ของรัฐธรรมนูญปี 2517 ออก วรรคที่ถูกคัดออก คือ บทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ ที่ว่า

⁴⁷ Peter Fish, "Kriangsak Spends More on Arms" Far Eastern Economic Review, (September 1, 1978), pp.79-80.

⁴⁸ K.Charoenwattana and T.C.Palnupap, "Ominous Clouds Hang Over the Future of Draft Constitution," The Nation Review, June 4, 1978, p.5.

"การปิดโรงพิมพ์หรือห้ามทำการพิมพ์อันเป็นการบั่นทอนเสรีภาพตาม
มาตรานี้ จะกระทำมิได้

การให้เสนอเรื่อง หรือข้อความในหนังสือพิมพ์ไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อน
โฆษณา จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในวาระระหว่างที่ประเทศอยู่ในภาวะการรบ
หรือการสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศ
ใช้กฎอัยการศึก แต่ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
ซึ่งได้ตราขึ้นตามความในวรรคสอง"

การตัดวรรคที่ว่าด้วยเรื่องความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ออกเช่นนี้
แสดงให้เห็นว่าสิทธิเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ที่เคยมีมาในอดีตนั้น บัดนี้กำลังจะถูกตัดทอนลง
ไปโดยรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งเป็นการง่ายที่รัฐบาลจะเข้ามาควบคุมการปฏิบัติงานของ
หนังสือพิมพ์ ถ้าเห็นว่าการปฏิบัติงานของหนังสือพิมพ์มีผลต่อการทำงานของรัฐบาล ประชา-
ชนในฐานะเจ้าของประเทศก็จะต้องได้รับผลกระทบอันนี้ไปด้วยเพราะถ้าหนังสือพิมพ์ไม่
สามารถเสนอข่าวการทำงานของรัฐบาลได้เต็มที่แล้ว ประชาชนผู้อ่านก็จะได้รับข่าวสาร ความ
เคลื่อนไหวของรัฐบาลเพียงผิวเผินเท่านั้น ซึ่งถือว่าการลิดรอนสิทธิในการรับรู้ข่าวสาร
ของประชาชน นอกจากนี้ ถ้าหนังสือพิมพ์เปลี่ยนแปลงนโยบายไปเสนอข่าวประเภทข่าวสังคม
ข่าวอาชญากรรมแทน ประชาชนก็จะได้รับข่าวสารที่ไม่ได้ช่วยส่งเสริมสติปัญญาใด ๆ แก่ตน
ทั้งยังเป็นการสร้างค่านิยมที่ผิด ๆ ให้กับประชาชนด้วย เช่นการเสนอข่าวบุคคลดัง ๆ ใน
สังคมว่าใส่เพชรเม็ดโตเท่าไข่ห่านไปงานเลี้ยงที่นั่นที่นี่ หรือข่าวการฆาตกรรมเศรษฐกิจเพื่อ
ชิงสร้อยคอทองคำ พร้อมทั้งบรรยายการกระทำของฆาตกรอย่างละเอียด เป็นต้น

ทางสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ อันประกอบด้วย สมาคมหนังสือพิมพ์
แห่งประเทศไทย สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย
สมาคมนักหนังสือพิมพ์สวนกุหลาบแห่งประเทศไทย และสมาคมนักหนังสือพิมพ์ภูมิภาค ต่าง
ก็ออกมาคัดค้านการบัญญัติรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว และมีการประชุมร่วมกัน โดยมีมติดังต่อไปนี้

1) สถาบันผู้ประกอบวิชาชีพทั้ง 5 สถาบัน ขอคัดค้านการตัดข้อบัญญัติวรรค
3 วรรค 4 ในมาตรา 29 ของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเนื่องจากขัดต่อ
การปกครองระบอบประชาธิปไตย อย่างชัดเจน

2) สถาบันผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ทั้ง 5 สถาบันเรียกร้องให้รัฐบาล สถานโยบายแห่งชาติ สถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติ ตลอดจนองค์กรทั้งมวล ผู้ยื่นหยัดในหลัก การปกครองระบอบประชาธิปไตย ได้ทบทวนในสิ่งที่ได้ผ่านมาแล้ว และดำเนินการแก้ไขใน สิ่งที่จะต้องมีส่วนต่อไปภายในภาคหน้าให้รอบคอบรัดกุมและถูกต้อง เพื่อขจัดความแตกแยก ภายในชาติให้หมดสิ้นไป

3) สถาบันผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ทั้ง 5 สถาบันเรียกร้องให้ยกเลิกคำสั่ง คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 รวมตลอดทั้งบรรดากฎหมายที่จำกัดสิทธิเสรีภาพ ของหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้โดยให้รัฐบาลนำร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ฉบับที่สถาบันผู้ประกอบ วิชาชีพหนังสือพิมพ์ทั้ง 5 สถาบันยื่นเสนอต่อนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันไปแล้ว (พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันท) มาพิจารณาเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย ให้ถูกต้องตามหลักสากลต่อไป

3. การเมืองระหว่างประเทศ

การเมืองระหว่างประเทศถือเป็นผลงานชิ้นเอกที่รัฐบาลชุดพลเอกเกรียงศักดิ์ กระทำ ไว้เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีแก่ตน ยิ่งมาเกิดสถานการณ์ประเทศเพื่อนบ้านรบกัน คือ เขมรแดง โดยการหนุนของจีนรบกับเขมรเสรีที่เวียตนามให้ท้ายอยู่ด้วยแล้ว รัฐบาลไทยก็ยิ่งต้องทำตัว ให้ชาวโลกเห็นว่า ประเทศไทยมีนโยบายวางตัวเป็นกลางและหวังในสันติภาพที่จะเกิดขึ้นใน ดินแดนแถบนี้ หนังสือพิมพ์ในฐานะผู้ให้บริการสาธารณชนในด้านข่าวสาร เมื่อเกิด เหตุการณ์ความไม่สงบของประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีเขตแดนติดต่อกับประเทศไทยเช่นนี้ หนังสือพิมพ์ก็จำเป็นที่จะต้องรายงานความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นบริเวณชายแดนไทยให้ ประชาชนได้รับรู้ เพื่อที่ประชาชนจะได้เตรียมตัวรับสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง ทันท่วงที เหตุการณ์ โดยเฉพาะผู้ที่อาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าว หนังสือพิมพ์เกือบทุกฉบับให้ความสำคัญ กับข่าวการรบกันของเขมรแดงและเขมรเสรี โดยการติดตามเหตุการณ์อย่างใกล้ชิด การเสนอ ข่าวดังกล่าวสร้างความไม่พอใจให้กับรัฐบาลเป็นอย่างมาก เพราะรัฐบาลมองว่าการเสนอข่าว เช่นนั้นทำให้การเมืองระหว่างประเทศของพลเอกเกรียงศักดิ์ ต้องค้างพ้อย รัฐบาลจึงเข้ามา ควบคุมการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์เสีย โดยการใช้มาตราทางกฎหมาย โดยเฉพาะคำสั่ง คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ในลักษณะตักเตือน หรือไม่ก็ถอนใบอนุญาตการ เป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ เสียเลย

ตัวอย่างเช่น

การสั่งถอนใบอนุญาตการเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ "เสียงปวงชน" หนังสือพิมพ์ "ตะวันสยาม" หนังสือพิมพ์ "เคลิมิเรอร์" สาเหตุที่ถูกถอนใบอนุญาตก็คือ

หนังสือพิมพ์ "เสียงปวงชน" ฉบับประจำวันที่ 20 มกราคม 2522 พาดหัวข่าวว่า "ตชค.ปะทะเขมรแล้ว สุวัชคุเคียด ใช้รถหุ้มเกราะถล่มศัตรูแตกพ่าย"

หนังสือพิมพ์ "ตะวันสยาม" ฉบับประจำวันที่ 20 มกราคม 2522 พาดหัวข่าวว่า "ทหารไทยปะทะเขมร ไม่รู้ฝ่ายไหนละเมิดอธิปไตย"

หนังสือพิมพ์ "เคลิมิเรอร์" ฉบับประจำวันที่ 21 มกราคม 2522 พาดหัวข่าวว่า "รบแล้วที่ตาพระยา ตชค.ปะทะเขมรส่งรถเกราะสนับสนุน"

ข. ด้านเศรษฐกิจ

นอกจากสร้างฐานอำนาจทางการเมืองให้มั่นคงแล้ว ในทางการเมืองพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ก็พยายามที่จะสร้างสัมพันธภาพกับผู้นำการเมืองที่มีบทบาทอยู่ในวงการธนาคาร วงการธุรกิจ ผู้นำเหล่านี้ได้แก่ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช พลตรีประมาธ อติเรกसार พลอากาศเอกทวี จุลละทรัพย์ นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์ และนายบุญชู โรจนเสถียร⁴⁹

49 - ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช อดีตนายกรัฐมนตรี หัวหน้าพรรคกิจสังคม และ รองประธานกรรมการธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การฯ

- พลตรีประมาธ อติเรกसार อดีตรองนายกรัฐมนตรีหลายสมัย หัวหน้าพรรคชาติไทย และนักธุรกิจชั้นนำที่มีกิจการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสิ่งทอ

- พลอากาศเอกทวี จุลละทรัพย์ อดีตรองนายกรัฐมนตรี ในรัฐบาลชุด ม.ร.ว. เสณีย์ ปราโมช หัวหน้าพรรคธรรมสังคม

- นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์ หัวหน้าพรรคพลังใหม่ นายแพทย์ผู้ได้รับรางวัล แม็กไซไซจากผลงานพัฒนาสาธารณสุขชนบท

พลเอกเกรียงศักดิ์ จะมีความเห็นที่คล้ายคลึงกับความเห็นของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ และนายบุญชู ในเรื่องของการพัฒนาให้ประชาชนยากจนในชนบทมีความเป็นอยู่ดีขึ้น พลเอกเกรียงศักดิ์ จึงพยายามที่จะเชื้อเชิญและขอความสนับสนุนจากบรรดาผู้นำการเมืองเหล่านี้ รัฐบาลสมัย พลเอกเกรียงศักดิ์ ได้เชื้อเชิญสี่คนแรกเข้าเป็นกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และเชิญนาย บุญชูกับพลตรีประมาธเข้าร่วมในคณะที่ปรึกษาเศรษฐกิจของนายกรัฐมนตรี 50 เพื่อที่จะได้รับ ความสนับสนุนจากกลุ่มผู้นำทางการเมืองดังกล่าว รัฐบาลจึงต้องปรับปรุงบรรยากาศการลงทุนและเศรษฐกิจให้ดีขึ้น การแก้ไขปัญหาเงินเฟ้อและปัญหาไม่มีผู้มาลงทุนในประเทศซึ่งเป็น ปัญหาที่เรื้อรังมาตั้งแต่สมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร โดยหวังที่จะรักษายัตราเงิน เพื่อซึ่งขึ้นถึงร้อยละ 10 (ขึ้นจากร้อยละ 8.5 ในปีพ.ศ.2500) ไม่ให้ตีบตัวสูงขึ้นไปอีก

รัฐบาลนี้พยายามที่จะไม่ผูกพันค่าเงินบาทกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ และพยายามปรับ ค่าเงินบาทใหม่ในเดือนสิงหาคม เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาเงินเฟ้อ รัฐบาลชุดพลเอกเกรียงศักดิ์ ห้ามนำสินค้าฟุ่มเฟือย 18 รายการเข้าประเทศในเดือนมกราคม และในเดือนมีนาคมก็ได้ เพิ่มพิกัดอัตราภาษีสินค้าศุลกากรฟุ่มเฟือย 141 รายการ รวมไปถึงการประกาศขึ้นราคาน้ำมัน เชื้อเพลิงอีกด้วย อย่างไรก็ตาม การขาดดุลก็ยังมีเพิ่มขึ้นอยู่อีก แม้ว่าจะเป็นอัตราที่น้อยกว่าปี 2520 สิ่งที่ทำให้เกิดภาวะขาดดุลมากที่สุด นั่นก็คือ การส่งน้ำมันเชื้อเพลิงเข้ามาในปริมาณที่ สูงมาก ในเดือนตุลาคม ประเทศไทยทำสัญญาตกลงในเรื่องแก๊สที่ขุดได้ในอ่าวไทย กับบริษัท ยูเนียนออยล์และคาดว่า การวางท่อแก๊สขึ้นฝั่งจะกระทำได้สำเร็จสมบูรณ์ในปี พ.ศ.2524 ซึ่งจะช่วยให้ช่วยลดปริมาณการใช้จ่ายเงินในด้านพลังงานของประเทศลงได้ประมาณร้อยละ 25 เพื่อเป็นการลดการขาดดุลทางการค้าลงอีก รัฐบาลชุดพลเอกเกรียงศักดิ์ พยายามขยายการค้ากับประเทศคอมมิวนิสต์ เช่น จีน ลาว เกาหลีเหนือ ภูมаний และเวียตนาม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ได้กล่าวไว้ว่าทางเกาหลีเหนือยินดีที่จะซื้อสินค้าจากไทย ในปริมาณที่เท่ากันกับประเทศไทยจะซื้อสินค้าจากเกาหลีเหนือ ในขณะที่ญี่ปุ่นไม่ค่อยจะ คำนึงในเรื่องนี้มากนัก

- นายบุญชู โรจนเสถียร อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ในรัฐบาลชุด ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช สมาชิกคนสำคัญในพรรคกิจสังคมและกรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด

การลงทุนในประเทศไทยเริ่มกระตือรือร้นในปี พ.ศ.2521 ธนาคารแห่งประเทศไทยรายงานว่าในระหว่างครึ่งปีแรก มีผู้มาขอลงทุนในประเทศไทยกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพิ่มขึ้นมากกว่าปี 2520 ถึงร้อยละ 22 และมีปริมาณเงินลงทุนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 87⁵¹ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจึงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อุตสาหกรรมที่มีการลงทุนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว คือ อุตสาหกรรมการก่อสร้างและอุตสาหกรรมสิ่งทอ

แม้ว่าในรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ จะมีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจมากกว่าสมัยนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ก็ตาม แต่ปัญหาเงินเฟ้อและสินค้ามีราคาแพงก็สร้างความลำบากเดือดร้อนแก่ผู้ใช้แรงงานโดยทั่วหน้า รวมทั้งหนังสือพิมพ์ด้วย เนื่องจากราคากระดาษดิบตัวสูงขึ้นอย่างมากถึงกิโลกรัมละ 11 บาท หนังสือพิมพ์ได้รับผลกระทบกระทบเทือนในด้านของการลงทุนที่จะต้องมีสูงขึ้น ดังนั้นหนังสือพิมพ์จึงพากันขึ้นราคาจำหน่ายจากฉบับละ 1 บาท 50 สตางค์ เป็น 2 บาท แต่ขึ้นได้ไม่นานนัก ก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนราคากันอีก เมื่อราคากระดาษพุ่งสูงขึ้นอีก เป็นกิโลกรัมละ 14-15 บาท หนังสือพิมพ์ขนาดเล็กได้รับความกระทบกระเทือนอย่างมาก จึงรวมหัวกันขึ้นราคาอีกครั้งหนึ่ง เป็นราคาฉบับละ 3 บาท ครั้นเมื่อหนังสือพิมพ์ราคาแพงขึ้น แต่รายได้ของประชาชนยังคงเหมือนเดิม ทำให้จำนวนผู้อ่านลดน้อยลงไป หนังสือพิมพ์หลายฉบับหันนโยบายมาเอาใจผู้อ่านมากขึ้น โดยไม่คำนึงถึงผลที่ประชาชนจะได้รับ เนื่องจากหนังสือพิมพ์เริ่มเป็นธุรกิจมากขึ้นนั่นเอง

บทบาทของฝ่ายบริหารในการควบคุมหนังสือพิมพ์

พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เกิดเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2460 ที่จังหวัดสมุทรสาคร เข้าเรียนครั้งแรกที่โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย และสำเร็จชั้นมัธยมโรงเรียนวัดปทุมคงคา จากนั้นเข้าโรงเรียนนายร้อย จปร. ต่อมาระหว่างรับราชการทหารได้ศึกษาต่อ ณ โรงเรียน

⁵¹ "ชาวไทย" สำนักงานแถลงข่าวไทย สถานทูตไทย ฉบับที่ 9 กันยายน 2521, หน้า 2.

เสนาธิการทหารบก โรงเรียนเสนาธิการทหาร โรงเรียนเสนาธิการในสหรัฐ และหลังสุดของ
ชีวิตราชการเข้าเรียน วปอ. รุ่น 5

ชีวิตนายทหารเคยร่วมรบในสงครามเกาหลีรุ่นแรก สร้างเกียรติสูงเด่นสมัยครองยศ
พันโท จนหน่วยได้บังคับบัญชาได้ฉายาว่า "กองพันพยัคฆ์น้อย" กลับจากราชการ เกาหลี
เข้าประจำกองบัญชาการทหารสูงสุด เตียบโตในสายเสนาธิการจนครองยศพลเอก และ
ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดเมื่อก่อนจะเกษียณอายุราชการ และได้ดำรงตำแหน่ง
นายกรัฐมนตรีคนที่ 15 โดยการปฏิวัติของพลเรือเอกสงัด ชลออยู่ 52

นายกรัฐมนตรีพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ได้เชิญตัวแทน 5 สมาคม
หนังสือพิมพ์เข้าพบ เพื่อขอความร่วมมือให้หนังสือพิมพ์ช่วยกันยกมาตรฐานของหนังสือพิมพ์
ให้ดีขึ้น โดยเฉพาะต้องการให้หนังสือพิมพ์เปรียบเสมือนโรงเรียนที่ให้การศึกษาแก่
ประชาชนทางนายกรัฐมนตรีได้ขอร้องว่า

"ถ้าเป็นเรื่องนโยบายหลักของชาติแล้ว ตัวอย่างเช่น เรากำลังผูกความ
สัมพันธ์กับประเทศในกลุ่มอินโดจีน ก็อย่าเขียนหรือวิพากษ์วิจารณ์ข่าวอะไรที่จะเป็น
การทำลายสัมพันธ์ภาพที่จะมีขึ้น แต่สำหรับในเรื่องรายละเอียดแล้วถ้ารัฐบาลทำอะไร
ไม่ถูกต้องก็สามารถวิพากษ์วิจารณ์ได้" 53

ในเรื่องเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ นายกรัฐมนตรีกล่าวเน้นว่า "รัฐบาลยินดีรับฟัง
การวิพากษ์วิจารณ์ ในทำนองสร้างสรรค์จากหนังสือพิมพ์ด้วยดี

52 ตำนานรัฐบาลไทย, มติชน ขึ้นรอบปีที่ 12 , เจ้าของบริษัทมติชนจำกัด, พิมพ์
ที่สำนักพิมพ์พิมพ์แผนศ, หน้า 56.

53 สยามรัฐ, 2 พฤศจิกายน 2520.

นอกจากนี้พลเอกเกรียงศักดิ์ ยังได้กล่าวกับหนังสือพิมพ์ในวันนักข่าว 5 มีนาคม 2521 อีกว่า

"ในการปฏิบัติหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ทุกวันนี้ ก็ยังเป็นประโยชน์ให้แก่รัฐบาลเช่นเดียวกัน เช่น ได้ทำตัวเป็นสื่อกลางในการรายงานผลงานของรัฐบาลไปยังประชาชนทั่วประเทศ ได้ทำหน้าที่ขุดคุ้ยสิ่งที่ไม่ดี หรือการคอร์รัปชันในวงราชการต่าง ๆ เพื่อให้รัฐบาลทราบและดำเนินคดีตามกฎหมายไปแล้วเป็นจำนวนมาก และประการสำคัญที่สุด อยากให้หนังสือพิมพ์ทุกฉบับรักษาความเป็นกลางในการเสนอข่าวให้ยืนอยู่บนพื้นฐานของความเป็นกลาง และความเป็นจริง ซึ่งรัฐบาลจะรับฟังอย่างสนใจเสมอ โดยเฉพาะเสียงของหนังสือพิมพ์ในเรื่องการเลือกตั้ง และการนำประเทศชาติไปสู่หนทางแห่งประชาธิปไตย" 54

การที่ท่านนายกได้กล่าวเช่นนี้ มิได้แสดงความคิดเห็นแต่เพียงคำพูดเท่านั้น หากแต่ได้ปฏิบัติตามคำพูดด้วย กล่าวคือ นับแต่รัฐบาลนี้ได้เข้ามาดำเนินงานได้มีคำสั่งให้ยกเลิกคำสั่งของอดีตนายกรัฐมนตรี นายธานินทร์ กรัยวิเชียร ในเรื่องการแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาเจ้าพนักงานการพิมพ์เสีย โดยมีความประสงค์ที่จะให้หนังสือพิมพ์มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น และมีความรับผิดชอบตามกฎหมายเอง โดยไม่ต้องอยู่ในความควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาเจ้าพนักงานการพิมพ์อีกต่อไป หนังสือพิมพ์ทุกฉบับต่างใช้สิทธิในการวิพากษ์วิจารณ์อย่างเต็มที่ โดยที่รัฐบาลมิได้เคยทักท้วง ตักเตือนว่ากล่าวหรือข่มขู่หนังสือพิมพ์ให้เกิดความหวาดกลัวแต่ประการใดทั้ง ๆ ที่บางคอลัมน์ของหนังสือพิมพ์บางฉบับมีข้อวิพากษ์วิจารณ์ที่ค่อนข้างจะแรง หากเป็นรัฐบาลยุคที่แล้วคงไม่แคล้วที่จะต้องถูกคำสั่งปิดชั่วคราวหรือถาวรไปแล้ว 55

สิทธิเสรีภาพที่หนังสือพิมพ์ได้พยายามเรียกร้องมานานแล้วนั้น จากนโยบายการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์ ในสมัยของพลเอกเกรียงศักดิ์ ทำให้มองเห็นว่าต่อไปนี้หนังสือพิมพ์น่าจะมีสิทธิเสรีภาพมากขึ้น แต่เสรีภาพนั้นก็ต้องเป็นไปภายในขอบเขตของกฎหมาย ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาที่ควรต้องพิจารณากันต่อไปว่า เสรีภาพที่

54 บ้านเมือง, 5 มีนาคม 2521.

55 เดลินิวส์, 23 มกราคม 2521

คิดว่าจะได้มานั้นเป็นจริงหรือไม่ เพราะยังคงมีกฎหมายควบคุมหนังสือพิมพ์อยู่ ที่มีได้ให้สิทธิเสรีภาพแก่หนังสือพิมพ์ถึงเพียงนั้น นั่นก็คือ คำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิมพ์สิ่งพิมพ์ และหนังสือพิมพ์ออกเผยแพร่ ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยด้วยการกำหนดข้อห้ามไว้ถึง 8 ประการ ที่หนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์จะกระทำมิได้ หากมีการฝ่าฝืนพนักงานการพิมพ์มีอำนาจถอนใบอนุญาตผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของหนังสือพิมพ์เสียได้โดยไม่ต้องผ่านชั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม และห้ามมิให้ผู้ถูกลงโทษนำคดีฟ้องยังศาลยุติธรรม

ถึงแม้ว่าพลเอกเกรียงศักดิ์ จะมีความประสงค์ที่จะสร้างความเป็นเอกภาพในชาติ ตลอดจนต้องการสร้างความเข้าใจอันดีกับหนังสือพิมพ์ โดยการให้เสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของรัฐบาลได้อย่างกว้างขวางก็ตาม แต่หนังสือพิมพ์ก็ยังคงถูกสั่งปิดอยู่หลายครั้งด้วยกัน โดยให้เหตุผลในการปิดว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ

พลเอกเล็ก แนวนมาลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

"พลเอกเล็ก แนวนมาลี เป็นรัฐมนตรีลำดับที่ 35 ท่านเป็นรัฐมนตรีที่ได้ชื่อว่า "ใจซื่อ มือสะอาด" เคยเป็นทหารระดับเสนาธิการใหญ่ชั้น "อาจารย์" เพราะฉะนั้นงานหลาย ๆ เรื่องที่ข้าราชการประจำของกระทรวงเสนอขึ้นมา มักจะถูก "ฟัน" เบรีียง ๆ กลับออกไปอย่างไม่เกรงอกเกรงใจว่าไม่เห็นด้วยเลย โดยเฉพาะโครงการต่าง ๆ ที่ชอบ "แบมือ" ขอเงินจากต่างประเทศมาแก้ปัญหา ส่วนด้านความสัมพันธ์กับนักชาวนั้น ก็อย่างที่ท่านเป็นเสนาธิการระดับอาจารย์ นักชาวนั้นไหนชอบตั้งคำถามแบบล้วงความลับ ก็จะถูกมองด้วยสายตาที่เขี้ยวบีบทีเดียว"

การควบคุมหนังสือพิมพ์โดยคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42

วันที่ 27 กรกฎาคม 2521 : พลตำรวจเอกมนต์ชัย พันธุ์คงชื่น อธิบดีกรมตำรวจ ในฐานะเจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร มีคำสั่งลงวันที่ 27 กรกฎาคม 2521 ถอนใบอนุญาตการเป็นบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ 3 ฉบับ คือ

1. หนังสือพิมพ์ "อาทิตย์" รายสัปดาห์
2. หนังสือพิมพ์ "คนหนุ่ม" ยุคโลกใหม่รายวัน

3. หนังสือพิมพ์ "ข่าวไทยนิกร" รายการ

เหตุผลก็คือ หนังสือพิมพ์ "อาทิตย์" ฉบับที่ 57 วันที่ 1 สิงหาคม 2521 ได้เสนอบทความเรื่อง "ไทยเขมรกับสัมพันธภาพพื้นฐานที่เลือนราง" จดหมายจากผู้ใช้ชื่อว่า ศรีสะเกษ บันทึกจากแฟ้มข่าว เรื่อง "วอลโว่ 1515 + ขวาคัด 2521 : 0"

หนังสือพิมพ์ "คนหนุ่ม" ยุคโลกใหม่ ได้เสนอบทความในฉบับที่ 4 วันที่ 19-26 กรกฎาคม คอลัมน์ แซงลูกเดียว ในประเทศเรื่อง "ใครจะเป็น ผบ.สูงสุด" "จุดเดือดที่กำลังจะมาถึง" ฉบับที่ 5 วันพุธที่ 26 กรกฎาคม-2 สิงหาคม 2521 เรื่อง "ปฏิวัติเพื่อใคร" แซงลูกเดียว "เราอยู่ไหนประชาชนบรลยทั่วกัน" หนังสือพิมพ์ "ข่าวไทยนิกร" รายวันฉบับวันที่ 24 กรกฎาคม 2521 เสนอเรื่อง "ระหว่างบรรทัด" ฉบับวันที่ 31 กรกฎาคม 2521 เสนอเรื่อง "หมายเหตุประจำวันเรื่อง จะให้ผมบอกเขาว่าอย่างไร"

ทั้งนี้ตามที่ข้อความหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับ ดังกล่าวได้ลงข้อความมีลักษณะเป็นการกล่าวร้ายเสียสติ ก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างคนในชาติ ซึ่งไม่เป็นผลดีแก่ประเทศชาติ นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับยังได้ลงข่าวในลักษณะทำให้ประชาชนตื่นตกใจ หรือวิตกกังวลใจ หรือเกิดความหวาดกลัว หรือข้อความในลักษณะที่เป็นการปลุกปั่นยุยงให้เกิดความไม่สงบ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอันเป็นความผิดต่อคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ข้อ 4 ทั้งยังมีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีต่อประชาชนตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484

ก่อนหน้านั้น บรรณาธิการทั้ง 3 ฉบับ ได้เคยถูกตักเตือนมาแล้ว 2 ครั้ง เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร ได้อาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ข้อ 7 วรรค 2 สั่งถอนใบอนุญาตการเป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับ แต่ยังคงให้หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับดำเนินการต่อไปได้ โดยให้เปลี่ยนบรรณาธิการ ดังกล่าว 56

วันที่ 28 สิงหาคม 2521 : เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร ได้ถอนใบอนุญาตการเป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "เดลินิวส์" ของนายชลด อยู่เย็น ในข้อหาเสนอข่าวและข้อเขียนขัดต่อความเป็นจริง ถือเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42

56 เดลินิวส์. 28 กรกฎาคม 2521.

พันตำรวจเอกปภกรณ์ ปิ่นเจดีย์ผู้กำกับการกอง 2 แผนก 3 กองบังคับการตำรวจสันติบาล ได้เปิดเผยถึงสาเหตุการสั่งถอนใบอนุญาตการเป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "เคลนิวิสต์" ส่วนหนึ่งเกิดมาจากคอลัมน์ ใหญ่ท่าไม้ ที่เสนอบทความชื่อ "แผนชั่วปีศาจร้าย" ในหน้า 8 ติดต่อกันตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม 2521 เป็นเวลา 5 วัน ⁵⁷

วันที่ 6 ตุลาคม 2521 : พลตำรวจเอกมนตรีชัย พันธุ์คงชื่น อธิบดีกรมตำรวจ ในฐานะเจ้าพนักงานการพิมพ์ ได้สั่งถอนใบอนุญาตการเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการเจ้าของหนังสือพิมพ์ "คนหนุ่ม" ยุคโลกใหม่รายวันภาษาไทย ตั้งแต่วันที่ 6 ตุลาคม 2521 เป็นต้นไป จนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง

ทั้งนี้เนื่องจาก หนังสือพิมพ์ "คนหนุ่ม" ยุคโลกใหม่รายวัน ฉบับปีที่ 13 วันพุธที่ 24-28 กันยายน 2521 ได้ตีพิมพ์โฆษณาภาพและข้อเขียนต่าง ๆ เช่นภาพคนตายและบาดเจ็บจากเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ซึ่งเป็นการเจตนาพินผอยหาตะเข็บ หรือเจตนาอย่างหนึ่งอย่างใดที่ไม่ดีงาม ทั้งนี้เรื่องดังกล่าวได้สงบลงแล้ว โดยการนิรโทษกรรม ซึ่งประชาชนส่วนมากรวมทั้งนิสิต-นักศึกษาต่างก็พอใจ พฤติกรรมเช่นนี้เป็นการจงใจให้ประชาชนเข้าใจผิดเกลียดชังรัฐบาล ทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตกใจ วิตกังวล เกิดความหวาดเสียว ชัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการกระทำความผิดต่อคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ข้อ 4 และมีลักษณะอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 อีกด้วย นอกจากนี้ปรากฏว่าก่อนหน้านี้ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ฉบับนี้เคยถูกตัดเดือนมาแล้ว 2 ครั้ง และเคยถูกถอนใบอนุญาตมาแล้ว 1 ครั้ง แต่ให้โอกาส โดยยอมให้เปลี่ยนตัวบรรณาธิการใหม่ได้ แต่ก็ปรากฏว่าหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ยังกระทำความผิดซ้ำอยู่อีก จึงต้องสั่งปิดดังกล่าว ⁵⁸

วันที่ 13 ตุลาคม 2521 : เจ้าพนักงานการพิมพ์ได้ถอนใบอนุญาตการเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "อาทิตย์" รายสัปดาห์ โดยอาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2521 ข้อ 7 วรรค 2 สั่งถอนใบอนุญาตดังกล่าว

⁵⁷ สยามรัฐ. 29 สิงหาคม 2521.

⁵⁸ ไทยรัฐ. 7 ตุลาคม 2521.

ทั้งนี้สาเหตุเนื่องจากหนังสือพิมพ์ดังกล่าวในฉบับที่ 67 ประจำวันที่ 10 ตุลาคม 2521 ในหน้าสุดท้าย คอลัมน์ "ก่อนอัศคง" ตีพิมพ์จดหมายเปิดผนึกโดยผู้ใช้นามว่า "เสริมเขียนถึงเกรียง"

ก่อนหน้านี้หนังสือพิมพ์ดังกล่าวเคยถูกคำสั่งถอนใบอนุญาตมาแล้วเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2521⁵⁹

วันที่ 2 พฤศจิกายน 2521 : ได้มีคำสั่งถอนใบอนุญาตการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "แนวหน้าแห่งยุคเคลินิวส์" ด้วยปรากฏว่า หนังสือพิมพ์ดังกล่าว ฉบับที่ 10,632 วันพุธที่ 1 พฤศจิกายน 2521 ฉบับแรกหน้า 6 คอลัมน์ "ย่าไต" ได้ตีพิมพ์โฆษณาข้อความมีลักษณะอันอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

โดยที่บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ เคยถูกตักเตือนมาแล้ว 2 ครั้ง และเคยถูกถอนใบอนุญาตบรรณาธิการมาแล้วครั้งหนึ่ง โดยที่ทางราชการได้ให้โอกาสเปลี่ยนตัวบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ได้ใหม่ เพื่อให้หนังสือพิมพ์ดังกล่าวคงอยู่ต่อไป แต่หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ยังคงกระทำความผิดดังกล่าวข้างต้นอีก เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร จึงได้นำเรื่องดังกล่าวเรียนถึง ฯพณฯ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (พลเอกเปรม ติณสูลานนท์) เมื่อเข้าวันที่ 1 พฤศจิกายน 2521 เพื่อขอรับบัญชาสั่งการ และ ฯพณฯ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้มีบัญชาทางวาจาให้ดำเนินการถอนใบอนุญาตการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "แนวหน้าแห่งยุคเคลินิวส์" โดยไม่มีกำหนดจนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง

วันที่ 24 มกราคม 2522 : พลตำรวจเอกมนต์ชัย พันธุ์คงชื่น อธิบดีกรมตำรวจ สั่งถอนใบอนุญาตการเป็นบรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ 3 ฉบับ คือ หนังสือพิมพ์ "เสียงปวงชน" หนังสือพิมพ์ "ตะวันสยาม" หนังสือพิมพ์ "เคลิมิเรอร์"

เหตุผลในการถอนใบอนุญาตมีความผิดดังนี้

หนังสือพิมพ์ "เสียงปวงชน" วันที่ 20 มกราคม 2522 พาดหัวว่า "ตชค.ปะทะเขมรแล้ว สุรรบค.เดือด ไซร์ถล่มเกราะถล่มศัตรูแตกพ่าย"

หนังสือพิมพ์ "ตะวันสยาม" วันที่ 20 มกราคม 2522 พาดหัวว่า "ทหารไทยปะทะเขมร ไม่รู้ฝ่ายไหนละเมือคยธิปไตย"

⁵⁹ มติชน. 17 ตุลาคม 2521.

หนังสือพิมพ์ "เดลินิวส์" วันที่ 21 มกราคม 2522 พาดหัวว่า "รบแล้วที่ตาพระยา
ตชด. ปะทะเขมรส่งรถเกราะสนับสนุน"

เจ้าพนักงานการพิมพ์อ้างว่า การพาดหัวข่าวดังกล่าว ทำให้ประชาชนเกิดความตกใจ
วิตกกังวล หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ผิดต่อคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครอง
แผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (๑) และข้อ 4

สถานการณ์ของหนังสือพิมพ์

การที่หนังสือพิมพ์มีเสรีภาพในการปฏิบัติงานมากขึ้นนั้น บางครั้งก็ก่อให้เกิดผลเสีย
แก่วงการหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองเหมือนกัน เนื่องจากมีหนังสือพิมพ์บางฉบับถือโอกาสขณะที่
รัฐบาลให้เสรีภาพในการทำหนังสือพิมพ์มากขึ้น ใช้เสรีภาพไปในทางที่ไม่ถูกต้อง ดังจะเห็น
ได้จากจดหมายที่ประชาชนเขียนมาถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ประจำวันที่ 11
กุมภาพันธ์ 2521 เกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ขณะนั้นว่า

"กระผมเห็นการพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันชั้นนำของไทย
(หลาย ๆ ฉบับเสียด้วย) ในปัจจุบันนี้ แล้วรู้สึกเศร้าหดและสลัดใจครับ

"นางงามหย่าผัวเพราะรักวิศวกร"

"นักร้องชื่อดังผิดหวังเพราะสามี (คนที่ 10) ทั้ง"

"คาราหนังสือสร้างปัญหารักสามเส้า...ทำสาวท้องแล้วไม่ยอมรับ!"

เรื่องดังกล่าวนี้ดูเหมือนว่าจะเป็นเรื่องสลัดสำคัญ เป็นปัญหา หรือเป็นเรื่องที่
เราต้องพยายามรู้ และเข้าใจเสียเหลือเกิน ถึงต้องพาดหัวข่าวเสียตัวเท่าหม้อแกง ก่อน
หน้ากระดาษ"

ในการกระทำของหนังสือพิมพ์เช่นว่านี้ ถือได้ว่าไม่ได้ใช้เสรีภาพที่ได้มาใน
การยกระดับมาตรฐานของหนังสือพิมพ์เลยแม้แต่น้อย เพราะเรื่องที่น่ามาตีพิมพ์ให้ประชาชน
ได้ทราบนั้น ไม่ได้ประเทืองปัญญาผู้อ่านเลย เพียงแต่ข่าวประเภทนี้ทำให้หนังสือพิมพ์ขาย
ได้เท่านั้นเอง ถ้าหากเจ้าของหนังสือพิมพ์ บรรณาธิการ หรือผู้สื่อข่าว จะได้ใช้ความพยายาม
ในการที่จะใช้หน้ากระดาษหนังสือพิมพ์ที่ตนมี รักษาผลประโยชน์ของประชาชนแล้ว
ประเทศชาติน่าจะมีการพัฒนาที่ดีกว่านี้

สาเหตุอันหนึ่ง น่าจะสืบเนื่องมาจากครั้งที่ นายธานินทร์ กรัยวิเชียร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี หนังสือพิมพ์ในขณะนั้นจัดได้ว่าถูกจำกัดเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลเป็นอย่างมาก จนกระทั่งหนังสือพิมพ์ต้องหันเหแนวนโยบายของตนจากหนังสือพิมพ์ในแนววิพากษ์วิจารณ์ เสนอแนะข้อคิดเห็น มาเป็นหนังสือพิมพ์ประเภทเอาใจชาวบ้าน เสนอเรื่องราวที่ไร้สาระแต่ประชาชนชอบอ่าน เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกถอนใบอนุญาต หรือปิดหนังสือพิมพ์ ครั้นพอมาถึงสมัยของพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ซึ่งเริ่มให้เสรีภาพแก่หนังสือพิมพ์นับตั้งแต่วันแรกที่เข้าปฏิบัติงาน หนังสือพิมพ์ก็ยังคงใช้เสรีภาพที่ได้มาใหม่กับความเคยชินที่ได้ทำในสมัยของนายธานินทร์ จนกลายเป็นว่าหนังสือพิมพ์ไม่รับผิดชอบต่อสังคม เป็นผู้ทำลายสังคมไปเสียในที่สุด

นอกจากจะมีหนังสือพิมพ์ประเภทไม่รับผิดชอบต่อสังคม โดยการเสนอข่าวตีหัวหมา คำแม่แจกแล้ว ยังมีหนังสือพิมพ์บางฉบับที่ได้รับการสนับสนุนจากนักการเมือง ผู้ซึ่งเสียประโยชน์เมื่อคราวรัฐประหาร 20 ตุลาคม 2520 และได้รับอนุญาตให้ดำเนินการพิมพ์ได้ โดยใช้ชื่อหัวหนังสือพิมพ์ว่า "ไทยวัฒน์" ซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็น "เคลิมิเรอร์" ⁶⁰ ทำให้รัฐบาลไม่มีความไว้วางใจในหนังสือพิมพ์ เกรงว่าหนังสือพิมพ์ดังกล่าวจะใช้หน้าหนังสือพิมพ์ในการสั่นคลอนรัฐบาลของตน และนี่ก็เป็นอีกสาเหตุที่ทำให้รัฐบาลเข้ามาควบคุมหนังสือพิมพ์

⁶⁰ วันนักข่าว. 5 มีนาคม 2522, หน้า 85.

หนังสือพิมพ์สมัยพลเอกเปรม ดิถสุตานนท์

สภาพการเมือง สังคม เศรษฐกิจ

ก. **ด้านการเมือง**

ตลอดระยะเวลา 8 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกเปรม ดิถสุตานนท์ ต้องต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคนานัปการ ต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ทางการเมืองมานับครั้งไม่ถ้วน อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้พลเอกเปรม สามารถดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้นานถึง 8 ปีเศษ รัฐบาลเปรม 1-รัฐบาลเปรม 5 มีเหตุการณ์สำคัญ ๆ เกิดขึ้นหลายครั้ง ซึ่งพอจะสรุปได้ดังต่อไปนี้⁶¹

รัฐบาลเปรม 1 (2523-2524)

หลังจากที่ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ในวันที่ 3 มีนาคม 2523 ให้ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว พลเอกเปรม ก็ได้จัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ขึ้น ประกอบด้วยพรรคกิจสังคม พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย และพรรคสยามประชาธิปไตย สมัยแรกของการเป็นนายกรัฐมนตรี พลเอกเปรม ต้องเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรง เกิดภาวะฝนแล้งติดต่อกันมา 3 ปี ชาวไร่ชาวนาเดือดร้อนมาก นอกจากนี้ยังต้องประสบกับปัญหาวิกฤตการณ์น้ำมันที่มีราคาแพง และขาดแคลน สินค้าขึ้นราคา กรรมกรต่างพากันเรียกร้องขอปรับค่าแรง

ครั้นขึ้นสู่วันที่ 2524 รัฐบาลเปรม 1 ก็ยังไม่อาจปลดเปลื้องปัญหาเศรษฐกิจให้เบาบางลงได้ แต่กลับต้องเผชิญกับปัญหาทางด้านการเมืองอย่างหนัก ถึงกับต้องปรับคณะรัฐมนตรีกันหลายครั้ง ช่วงที่สำคัญ คือ ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2524 รัฐบาลได้ยกเลิกสัญญาเช่าโรงกลั่น

⁶¹ "แฟ้มการเมือง จากป.1 ผ่านป.5 จะขึ้นป.6 ปัญหาและวิกฤตการณ์" ใน สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, ปีที่ 34 ฉบับที่ 46 วันอาทิตย์ที่ 1-7 พฤษภาคม พ.ศ.2531, หน้า 9-12.

บางจากกับบริษัทซัมมิทของ นายเจ ซี ฮวง ที่ได้สร้างปัญหาเกี่ยวกับวิกฤตการณ์และปัญหาแรงงานอยู่ตลอดเวลา การที่รัฐบาลโดยกระทรวงกลาโหมได้ยกเลิกสัญญา แล้วเข้าดำเนินกิจการเองนี้ เป็นการตัดสินใจของพลเอกเปรมร่วมกับคณะที่ปรึกษา และรัฐมนตรีที่ไว้วางใจบางคน โดยที่นายบุญชู รองนายกรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจยังไม่ทราบเรื่องนี้ จากกรณีดังกล่าวทำให้เกิดรอยร้าวภายในพรรคร่วมรัฐบาล ระหว่างพรรคกิจสังคมกับพรรคชาติไทย จนอยู่ร่วมรัฐบาลด้วยกันไม่ได้ นั่นคือ ปัญหาเรื่องเทเล็กซ์ ที่นายวิสิษฐ์ ต้นสัจจา รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ส่งไปยับยั้งการซื้อน้ำมันจากประเทศซาอุดีอาระเบียของพลตรีชาติชาย ชุณหะวัณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ในนามของนายบุญชู โรจนเสถียร และในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2524 พลเอกเปรม ก็เปิดเผยลงข่าวว่า นายวิสิษฐ์ กระทบการดังกล่าวไม่สมควร การอ้างชื่อนายบุญชูโดยไม่บอกกล่าวนั้นไม่ดี เมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ จึงจำเป็นต้องปรับคณะรัฐมนตรี เพราะทั้งสองฝ่ายไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้ และในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2524 พรรคประชาธิปไตยได้มีการประชุมกันและลงมติให้รัฐมนตรีของพรรคทั้งหมดลาออก เพื่อให้พลเอกเปรมปรับคณะรัฐมนตรี

รัฐบาลเปรม 2 (2524-2526)

รัฐบาลเปรม 2 ที่ก่อกำเนิดขึ้นจากการปรับคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2524 นั้น ประกอบด้วยพรรคกิจสังคม พรรคประชาธิปไตย และพรรคชาติไทย

ในวันที่ 21 พฤษภาคม 2525 สมาชิกพรรคผ่านค่านัดขึ้นบัญชีขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นรัฐมนตรีและรัฐมนตรีช่วยว่าว 8 กระทรวง จำนวน 24 นาย ผลปรากฏว่าฝ่ายรัฐบาลชนะไปอย่างท่วมท้นทุกกระทรวง

ปี 2526 ก็ได้เกิดวิกฤตการณ์แก้ไขรัฐธรรมนูญอีก ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบระยะยาวทางการเมือง และนำไปสู่การยุบสภาในเวลาต่อมา โดยที่กลุ่ม ส.ส.พรรคสยามประชาธิปไตย โดยการนำของพันเอกพล เริงประเสริฐวิทย์ ได้ทำการเคลื่อนไหวให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งจากแบบรวมเขตหมายเลขเดียว เป็นแบ่งเขตเรียงหมายเลข และให้ข้าราชการประจำดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ และบทเฉพาะกาลจะสิ้นสุดลงในวันที่ 22 เมษายน 2526 ทั้งนี้โดยมีวุฒิสมาชิกสายทหารกลุ่ม พลเอกอาทิตย์ กำลังเอก ผบ.ทบ. พลโทพิจิตร กุลละวณิชย์ แม่ทัพภาค 1 ให้การสนับสนุนถึงกับประท้วงลาออกจากวุฒิสมาชิก

กองทัพบกได้ออกสมุดปกขาวชี้แจงเรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ขณะที่ฝ่ายคัดค้านการแก้ไขรัฐธรรมนูญลงในประเด็นนี้คือ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช และลูกพรรคกิจสังคม พรรคประชาธิปไตย พลตรีจำลอง ศรีเมือง ในขณะที่พลเอกเปรมประกาศนโยบายของรัฐบาลว่าจะไม่เปิดประชุมสภา ไม่มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ และไม่ยุบสภา แต่จะจัดให้มีการเลือกตั้งในปี 2526 กรณีความขัดแย้งเรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญนี้ เป็นการเผชิญหน้าระหว่างพรรคร่วมรัฐบาลและทหารบางกลุ่ม โดยเฉพาะ ร้อยตรีฉลาด วรฉัตร พรรคประชาธิปไตย ซึ่งได้รับแรงสนับสนุนจากกลุ่มนักศึกษา และประชาชน เพื่อยุติปัญหาดังกล่าวในวันที่ 21 มีนาคม 2526 รัฐบาลพลเอกเปรม ก็ประกาศยุบสภา และกำหนดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในวันที่ 18 เมษายน 2526

รัฐบาลเปรม 3 (2526-2529)

การเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2526 ปรากฏว่าไม่มีพรรคการเมืองใดได้เสียงข้างมากเด็ดขาดในสภาผู้แทนราษฎร พอที่จะจัดตั้งรัฐบาลโดยพรรคเดียวได้ กล่าวคือ พรรคกิจสังคมได้ 92 เสียง พรรคชาติไทย 73 เสียง พรรคประชาธิปไตย 56 เสียง พรรคประชากรไทย 36 เสียง พรรคสยามประชาธิปไตย 18 เสียง พรรคชาติประชาธิปไตย 15 เสียง พรรคประชากรไทย 4 เสียง พรรคก้าวหน้า 3 เสียง พรรคสังคมประชาธิปไตย 2 เสียง พรรคประชาเสรี 1 เสียง ไม่สังกัดพรรค 24 คน เมื่อไม่มีพรรคใดได้เสียงข้างมากอย่างเด็ดขาด ดังนั้น จึงต้องหานักคิดที่เป็นกลางมาเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ และในที่สุดเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2526 ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรก็มีมติให้ พลเอกเปรม เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง และจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ขึ้นเป็นเปรม 3 ซึ่ง ประกอบด้วย พรรคกิจสังคม พรรคประชาธิปไตย ส่วนพรรคชาติไทยที่มี ส.ส. มากที่สุด ต้องไปเป็นพรรคฝ่ายค้าน

ปี 2527 รัฐบาลพลเอกเปรม ยังคงต้องเจอสมรภูมิทางด้านเศรษฐกิจอยู่ บริษัทเงินทุนทรัสต์หลายแห่งล้ม มีการเคลื่อนไหวจากฝ่ายทหารนำโดยพลเอกชวลิต และพลเอก พิจิตร ให้ต่ออายุ ผบ.ทบ.ของพลเอกอาทิตย์ ออกไปอีก 2 ปี ในขณะที่กฎหมายให้ได้ คราวละ 1 ปี ในที่สุดรัฐบาลก็ต่ออายุให้เพียง 1 ปี ตามเงื่อนไข

วันที่ 2 พฤศจิกายน 2527 รัฐบาลประกาศลดค่าเงินบาทลงอีก แม้จะชี้แจงถึงผลดีอย่างไรก็ตาม แต่หลายฝ่ายมองว่าเป็นความล้มเหลวในการบริหารงานแก้ปัญหาเศรษฐกิจของรัฐบาล การลดค่าเงินบาทครั้งนั้นเกือบจะทำให้รัฐบาลล้ม

วันที่ 3 พฤษภาคม 2528 พรรคชาติไทยยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ พลเอกเปรม และรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลอีก 6 กระทรวง แต่ญัตติไม่ไว้วางใจต้องตกไป เพราะสมาชิกฝ่ายรัฐบาลยื่นญัตติให้สภาตีความ ว่าการยื่นญัตติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้นำรัฐบาล แล้วยื่นซักฟอกรัฐมนตรีรายกระทรวงอีก ถือว่าเป็นการซ้ำซ้อนกันขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 137 ทำให้ญัตติดังกล่าวตกไป

รัฐบาลเปรม 4 (2529)

เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2529 ได้มีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรี สืบเนื่องจากกระแสทางการเมือง อีกทั้งมีรัฐมนตรีบางส่วนลาออก และประชาชนแสดงความคิดเห็นต้องการให้มีการปรับคณะรัฐมนตรีใหม่ พลเอกเปรม จึงปรับคณะรัฐมนตรี ตั้งรัฐบาลชุดใหม่เป็นรัฐบาลเปรม 4 ประกอบด้วยพรรคกิจสังคม พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคประชากรไทย

ในเดือนเมษายน 2529 พรรคชาติไทยที่เป็นผู้นำพรรคฝ่ายค้านเข้าจับมือกับ นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ และส.ส.อีกหลายคนของพรรคกิจสังคม เพื่อที่จะคว่ำพระราชกำหนดที่รัฐบาลจะเสนอเข้าสภากำหนด 9 ฉบับ และในวันที่ 1 พฤษภาคม 2529 ซึ่งเป็นวันแรกของการเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ.2522 ก็ถูกคว่ำลง แต่พลเอกเปรมก็ไม่ยอมลาออกจากตำแหน่ง แต่กลับใช้วิธีการยุบสภา เพื่อคืนอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสิน โดยให้มีการเลือกตั้งใหม่ทั่วไปในวันที่ 27 กรกฎาคม 2529

รัฐบาลเปรม 5 (2529-2531)

หลังสิ้นสุดการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว ปรากฏว่า พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งเข้ามา 100 เสียง พรรคสหประชาชาติ 38 เสียง พรรคประชากรไทย 24 เสียง พรรครวมไทย 19 เสียง พรรคราษฎร 18 เสียง พรรคกิจประชาคม 15 เสียง พรรคก้าวหน้า 9 เสียง

พรรคชาติประชาธิปไตย 3 เสียง พรรคมวลชน 3 เสียง พรรคพลังใหม่ พรรคปวงชนชาวไทย พรรคแรงงานประชาธิปไตย พรรคเสรีนิยม พรรคละ 1 เสียง เมื่อไม่มีพรรคไหนไม่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาเกินกึ่งหนึ่งของส.ส.ทั้งสภา ดังนั้นรัฐบาลชุดใหม่ก็ต้องตกเป็นรัฐบาลผสมอย่างเดิม และพลเอกเปรม ก็เป็นคนกลางที่เหมาะสมที่สุดที่จะเป็นนายกรัฐมนตรี ดังนั้นรัฐบาลเปรม 5 จึงประกอบไปด้วยพรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม พรรคราษฎร

วันที่ 10 มกราคม 2530 "กลุ่ม 10 มกรา" ได้ถือกำเนิดขึ้น จากผลการประชุมเลือกตั้งผู้บริหารพรรค โดยเฉพาะตำแหน่งหัวหน้าพรรค และเลขาธิการพรรค ซึ่งมีการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มของนายพิชัย รัตตกุล กับกลุ่มของนายเฉลิมพันธ์ ศรีวิกรม์ ผลปรากฏว่ากลุ่มนายเฉลิมพันธ์แพ้ม ทำให้นายวิระ มุสิกพงศ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคต้องออกไปด้วย กลุ่มผู้สูญเสียอำนาจในพรรคประชาธิปัตย์ จึงรวมกันเป็นกลุ่ม 10 มกรา และดำเนินการทางการเมืองตลอดมา สร้างความปั่นป่วนและก่อกวนทางการเมืองให้แก่รัฐบาลเปรม 5 เป็นอย่างมาก และก็กลายเป็นชนวนสำคัญที่นำไปสู่การยุบสภาในที่สุด

ในช่วงปี 2531 ทางแนวชายแดนไทยก็เกิดสงครามระหว่างไทยกับลาวขึ้น ที่เรียกว่า "สงครามบ้านร่มเกล้า" และกลายเป็นปัญหาที่นำมาวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างมากทั้งในหน้าหนังสือพิมพ์ และสื่อมวลชนอื่น ๆ ทำให้ปัญหาทางการเมืองลดบทบาทลงไปทันที

ข. ด้านเศรษฐกิจ

เมื่อพิจารณาถึงความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงรัฐบาลพลเอกเปรมนั้น พบว่ารัฐบาลได้ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจพอสมควร นับว่าเป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยอยู่ในฐานะที่จะแก้ไขปัญหาพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจต่อไปได้ อย่างไรก็ตามความสำเร็จของรัฐบาลในการแก้ปัญหานั้น ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญหลายประการ ซึ่งจะพิจารณาได้ดังนี้⁶²

⁶² เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, "รายงานพิเศษ จากเปรม 1 ถึงเปรม 5 ความสำเร็จหรือล้มเหลวทางเศรษฐกิจ", ใน สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, ปีที่ 34 ฉบับที่ 50, หน้า 21-23.

1. การรักษาเสถียรภาพทางการเมือง

ปัจจัยที่ทำให้รัฐบาลสามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจโดยส่วนรวมค่อนข้างดี ก็สืบเนื่องมาจากการที่รัฐบาลสามารถแก้ปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการเมือง และการสู้รบภายในประเทศ ได้กล่าวคือ ในช่วงหลัง 14 ตุลาคม 2516 จนถึงในระยะต้นที่พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เข้ามาบริหารประเทศในต้นปี 2523 นั้น การเมืองในประเทศไทยอยู่ในภาวะที่ขาดเสถียรภาพมาก รัฐบาลแต่ละชุดไม่สามารถแก้ปัญหาที่สำคัญ ๆ ได้มากนัก เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยมาก ในช่วงปี 2516 ถึงปี 2523 มีการเปลี่ยนนายกรัฐมนตรีถึง 5 คน และมีการปฏิวัติหรือรัฐประหารเพื่อเปลี่ยนอำนาจการปกครองถึง 3 ครั้ง ในขณะเดียวกัน รัฐบาลก็ต้องทำการสู้รบกับผู้ก่อการร้ายภายในประเทศ ทำให้ต้องสูญเสียกำลังคน และงบประมาณเป็นจำนวนมาก การแก้ไขปัญหาของประเทศจึงเป็นไปได้ไม่เต็มที่น่า

2. การแก้ปัญหาและการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

เมื่อพิจารณาถึงการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยพิจารณาจากการแก้ปัญหาเงินเฟ้อ การขาดดุลทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศ และการแก้ปัญหาการขาดเสถียรภาพของระบบการเงินแล้ว ก็อาจกล่าวได้ว่ารัฐบาลได้ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาพอสมควร

ประการแรก ในด้านของการแก้ปัญหาเงินเฟ้อที่เกิดจากปัญหาการขึ้นราคาน้ำมัน และการผันผวนของภาวะเศรษฐกิจโลกนั้น ในปีแรกที่รัฐบาลเข้าบริหารงานในปี 2523 นั้น ภาวะค่าครองชีพหรืออัตราเงินเฟ้อนั้นได้เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 17.9 รัฐบาลได้สามารถลดอัตราเงินเฟ้อดังกล่าวเหลือร้อยละ 12.7 ในปี 2524 ร้อยละ 5.2 ในปี 2525 และได้ลดลงเหลือประมาณร้อยละ 3 หรือ 2 ในระยะเวลาต่อมา ความสำเร็จในการแก้ปัญหาเงินเฟ้อดังกล่าว นอกจากจะช่วยให้เศรษฐกิจส่วนรวม ของประเทศดีขึ้นแล้ว ยังมีส่วนช่วยแก้ปัญหาการกระจายรายได้ด้วยบ้าง กล่าวคือ ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีอำนาจการต่อรองทางเศรษฐกิจต่ำ การเพิ่มขึ้นของรายได้ของแต่ละบุคคลมักจะเพิ่มขึ้นช้ากว่าค่าครองชีพ หรืออัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นการดำเนินนโยบายเพื่อรักษาค่าครองชีพให้เพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำ จึงเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง ช่วยให้ปัญหาการกระจายรายได้ไม่รุนแรงมากนัก

ประการที่สอง เมื่อพิจารณาปัญหาการขาดดุลทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศ ซึ่งจะพิจารณาจากภาวะการขาดดุลของบัญชีเดินสะพัดแล้ว พบว่า ในขณะที่รัฐบาลเข้าบริหารประเทศในปี 2523 นั้น ได้เผชิญกับปัญหาที่รุนแรง เนื่องจากราคาน้ำมันดิบได้ถีบตัวขึ้นสูงมาก กล่าวคือ ราคาประมาณ 34 ดอลลาร์สหรัฐต่อหนึ่งบาเรล ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าว มูลค่าน้ำมันที่นำเข้าประเทศนั้น คิดเป็นประมาณร้อยละ 40 ของมูลค่าสินค้าขาออกของประเทศ การเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันและการตกต่ำของราคาสินค้าขาออกของประเทศ ทำให้ดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดของประเทศไทยขาดดุลอย่างหนัก จนเป็นสาเหตุสำคัญทำให้รัฐบาลต้องลดค่าเงินบาทถึง 2 ครั้งในปี 2524 และต้องทำการลดค่าเงินบาทครั้งสำคัญในปลายปี 2527

อย่างไรก็ตาม จากการที่รัฐบาลกล้าตัดสินใจลดค่าเงินบาทและการใช้มาตรการที่เคร่งครัดในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ และการคลี่คลายปัญหาการผันผวนของภาวะเศรษฐกิจโลก รวมตลอดถึงการลดของราคาน้ำมันได้ช่วยให้ฐานะการขาดดุลทางเศรษฐกิจของประเทศได้มีสัดส่วนลดลงมา และในปี 2529 เป็นปีแรกที่ฐานะดุลบัญชีเดินสะพัดของประเทศไทยมีฐานะเกินดุลประมาณ 6,500 ล้านบาท ซึ่งนับว่าเป็นภาวะที่เกินดุลครั้งแรกในรอบเกือบ 200 ปีที่ผ่านมา

ประการที่สาม ในด้านของการแก้ปัญหาและรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินนั้น ปรากฏว่าในช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศไทยได้เผชิญกับความผันผวนทางเศรษฐกิจตั้งแต่ปลายปี 2516 เป็นต้นมานั้น สถาบันการเงินและธนาคารพาณิชย์ก็ได้รับความกระทบกระเทือน ที่สถาบันการเงินได้รับนั้นได้มีการสะสมปัญหามากขึ้น และเริ่มทวีความรุนแรงในปี 2523 จนถึงปลายปี 2529 ปรากฏว่าบริษัทการเงินและธนาคารพาณิชย์หลายแห่งอยู่ในฐานะเกือบจะล้มละลายซึ่งทำให้ระบบการเงินปั่นป่วน รัฐบาลได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือและได้แก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมธนาคารพาณิชย์และธุรกิจการเงิน การตัดสินใจเข้าแก้ไขปัญหาดังกล่าว ถึงแม้จะล่าช้าและทำให้เกิดความเสียหายมากพอสมควรก็ตาม แต่ก็นับได้ว่าเป็นแนวทางการแก้ไขที่ถูกต้อง ซึ่งช่วยให้ระบบการเงินของไทยผ่านพ้นช่วงวิกฤตการณ์มาได้

ประการที่สี่ ถึงว่ารัฐบาลจะสามารถรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศได้ดีพอสมควร และช่วยให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับที่น่าพอใจก็ตาม แต่การประสบความสำเร็จดังกล่าว ก็ได้ทำให้ธุรกิจได้รับความเดือดร้อนและเสียหายเป็นจำนวน

ไม่น้อย ในขณะที่เกี่ยวกับการลดความผันผวนของภาวะเศรษฐกิจโลกก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจภายในประเทศทำได้ดีขึ้น ซึ่งจะพิจารณาได้โดยย่อดังนี้

เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบกระเทือนหรือความเสียหายที่ธุรกิจได้รับ การใช้มาตรการทางเศรษฐกิจที่เข้มงวด เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศนั้น ปรากฏว่า มาตรการจำกัดการขยายสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ให้เพิ่มขึ้นได้ไม่เกิน 18 เปอร์เซ็นต์ จากสินเชื่อที่เคยให้ในปี 2526 ที่นำมาตรการดังกล่าวออกใช้ในช่วงเดือนมกราคม ถึงเดือนกรกฎาคม 2527 นั้น ได้ก่อให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงที่สุด ทั้งนี้เพราะเหตุว่าการประกอบธุรกิจในประเทศไทยส่วนใหญ่จะใช้วิธีหมุนเงินผ่านระบบของธนาคารพาณิชย์ ดังนั้นเมื่อมีการจำกัดการปล่อยสินเชื่อ จึงทำให้ระบบการหมุนเงินได้รับความกระทบกระเทือน ซึ่งเป็นเหตุให้ธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กจำนวนไม่น้อยได้รับความเดือดร้อน และก่อให้เกิดผลกระทบต่อวงการธุรกิจเป็นลูกโซ่ต่อเนื่องในปีต่อมา

ในขณะเดียวกัน หลังจากรัฐบาลยกเลิกมาตรการจำกัดสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ได้ไม่นาน ในต้นเดือนพฤศจิกายน 2527 รัฐบาลได้ประกาศลดค่าเงินบาทประมาณ 17 เปอร์เซ็นต์ เมื่อเทียบค่ากับดอลลาร์สหรัฐอเมริกา มาตรการดังกล่าวทำให้ธุรกิจการเงินและบริษัทขนาดใหญ่ที่พึ่งเงินกู้จากต่างประเทศได้รับความเสียหายจากการลดค่าเงินบาทเป็นจำนวนมาก กล่าวคือ อัตราแลกเปลี่ยนได้ลดลงโดยการลดค่าของเงินบาท จาก 23 บาทเป็น 27 บาทต่อหนึ่งดอลลาร์สหรัฐ ปรากฏว่าในปลายเดือนกันยายน ธุรกิจเอกชนเป็นหนี้ต่างประเทศประมาณ 5,000 ล้านบาท ดังนั้นการลดค่าเงินบาทจึงทำให้ธุรกิจเอกชนต้องชำระหนี้ต่างประเทศเป็นเงินบาทเพิ่มขึ้นประมาณ 20,000 ล้านบาท

มาตรการจำกัดสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์และการลดค่าเงินบาทดังกล่าวนี้ แม้จะช่วยให้เสถียรภาพเศรษฐกิจส่วนรวมไว้ได้มากพอสมควรก็ตาม แต่ก็ทำให้ธุรกิจได้รับความเดือดร้อนมาก อย่างไรก็ตามการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของรัฐบาลได้รับผลดี เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของโลกได้คลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้นในเวลาต่อมา กล่าวคือในปี 2528 และ 2529 ราคาน้ำมันและอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลกได้ลดลงอย่างมาก ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เศรษฐกิจของไทยกระเตื้องดีขึ้นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลดลงของราคาน้ำมันดิบ ซึ่งราคาเฉลี่ยในปี 2528 บาเรลละ 28 ดอลลาร์สหรัฐ ได้ลดลงเหลือ ประมาณบาเรลละ 15 ดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2529 ผลของการลดลงของราคาน้ำมันดังกล่าวทำให้ประเทศไทยได้

ประหยัดเงินค่าซื้อน้ำมันในปี 2529 ได้ถึงประมาณ 25,000 ล้านบาท ซึ่งมีผลทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดในปีดังกล่าวเกินดุลประมาณ 6,500 ล้านบาท

ค. ด้านสังคม

แม้ว่ารัฐบาลจะประสบความสำเร็จในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศได้ดีพอสมควรก็ตาม แต่การแก้ปัญหาดังกล่าวก็ทำให้เกิดการสะสมปัญหาหนี้สินของประเทศ และไม่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาการกระจายรายได้ของสังคม ซึ่งจะพิจารณาได้ดังนี้⁶³

1. การสะสมปัญหาหนี้สินของประเทศ

ความผันผวนทางเศรษฐกิจของประเทศที่ได้ทวีความรุนแรงตั้งแต่ปี 2517 เป็นต้นมานั้น ได้ส่งผลกระทบต่อรัฐบาลและประชาชนอย่างรุนแรง อย่างไรก็ตาม รัฐบาลและประชาชนได้แก้ปัญหาความผันผวนทางเศรษฐกิจด้วยมาตรการและการปรับตัวทางเศรษฐกิจในรูปแบบต่าง ๆ กัน สำหรับรูปแบบที่เห็นได้ชัดได้แก่ การก่อหนี้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งสามารถพิจารณาได้ดังนี้

ประการแรก ในการแก้ปัญหาการขาดดุลทางเศรษฐกิจของประเทศ ประเทศไทยได้แก้ปัญหาโดยการก่อหนี้และพึ่งพิงต่างประเทศมากขึ้น กล่าวคือ หนี้ต่างประเทศของประเทศได้เพิ่มจาก 5,705 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2523 เป็นประมาณ 14,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2530

ส่วนภาระการชำระหนี้ต่างประเทศ โดยการเปรียบเทียบเงินที่ต้องชำระหนี้กับรายได้จากการส่งออกนั้น ได้เพิ่มจากประมาณร้อยละ 14.8 ในปี 2523 เป็นประมาณร้อยละ 21.9 ในปี 2528 อย่างไรก็ตามในปี 2530 ภาระการชำระหนี้ดังกล่าวได้ลดลงเหลือประมาณ 17.0 เนื่องจากรัฐบาลได้เจรจาปรับโครงสร้างของหนี้ใหม่ และการส่งออกของประเทศ

⁶³ เรื่องเดียวกัน. ใน สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, ปีที่ 34 ฉบับที่ 51, หน้า 25-27.

สามารถทำรายได้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นทำให้อัตราส่วนของการชำระหนี้ต่อรายได้ของการส่งออกลดลง

ประการที่สอง ในด้านการคลังของรัฐบาลนั้น ได้มีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยการก่อหนี้เพิ่มขึ้น ปรากฏว่าหนี้ของรัฐบาลได้เพิ่มขึ้นจากจำนวนประมาณ 190 พันล้านบาทเมื่อสิ้นเดือนพฤศจิกายน 2530 ในขณะที่เดียวกันภาระการชำระหนี้ของรัฐบาล โดยพิจารณาจากสัดส่วนของรายจ่ายชำระหนี้เทียบกับงบประมาณรายจ่ายของปีงบประมาณก็ปรากฏว่าได้เพิ่มขึ้นอย่างน่าวิตก กล่าวคือสัดส่วนของงบประมาณการชำระหนี้ของรัฐบาลได้เพิ่มจากร้อยละ 10.8 ในปี 2523 เป็นร้อยละ 24.7 ในปี 2530

การเพิ่มขึ้นของงบประมาณการชำระหนี้และรายจ่ายป้องกันประเทศ ทำให้เกิดข้อจำกัดทางด้านการคลังของรัฐบาลมากขึ้น กล่าวคือ รายจ่ายด้านการชำระหนี้และรายจ่ายป้องกันประเทศรวมกัน จะมีสัดส่วนประมาณครึ่งหนึ่ง ของงบประมาณรายจ่าย ซึ่งทำให้รัฐบาลไม่มีเงินที่จะใช้จ่ายพัฒนาในด้านอื่นได้มากนัก

ประการที่สาม นอกจากจำนวนหนี้สินของประเทศและของรัฐบาลจะได้เพิ่มขึ้นแล้ว ประชาชนส่วนใหญ่ก็ปรับตัวแก้ปัญหาเศรษฐกิจของตนเองโดยการก่อหนี้เพิ่มขึ้น หรือปรับชีวิตความเป็นอยู่ของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่อยู่ในชนบททุกหมู่บ้านมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น ปัญหาหนี้สินที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวนับว่าเป็นภาระที่หนักหน่วงต่อการแก้ปัญหาของรัฐบาลและประชาชน ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับการพิจารณาแก้ไขด้วยความระมัดระวัง

2. ความล้มเหลวในการแก้ปัญหาการกระจายรายได้ของสังคม

เมื่อพิจารณาปัญหาการกระจายรายได้ของสังคมหรือการยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนส่วนใหญ่ให้ดีขึ้นนั้น ก็อาจกล่าวได้ว่ายังมีได้ประสบความสำเร็จ แม้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจโดยส่วนรวมจะดีขึ้นก็ตาม แต่คนส่วนใหญ่ก็ยังมีความรู้สึกว่าฐานะความเป็นอยู่ของตนยังไม่ดีขึ้น หรือกลับมีฐานะความเป็นอยู่ที่เลวลงกว่าเดิม อย่างไรก็ตาม ปัญหาความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการแก้ปัญหาการกระจายรายได้ นั้น เป็นเรื่องที่น่าพิจารณาได้หลายแง่ คือ

ประการแรก การที่รัฐบาลดำเนินนโยบายโดยให้ความสำคัญแก่การพัฒนาความเจริญเติบโต และรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศนั้น ได้มีส่วนช่วยให้คนที่มีรายได้อาจประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ ของประชากรทั้งประเทศได้รับประโยชน์มากขึ้น ทั้งนี้เพราะเหตุว่า กลุ่มที่มีรายได้สูง 20 เปอร์เซ็นต์ดังกล่าวมีส่วนในการครองรายได้ประชาชาติถึงร้อยละ 50 ของประเทศ ดังนั้นการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจในแนวทางเดิมจึงมิได้ทำให้ทิศทางการกระจายรายได้เปลี่ยนแปลงอย่างไร ซึ่งจะพบว่ากลุ่มประชาชนที่มีรายได้ต่ำจำนวน 40 เปอร์เซ็นต์ ของประชากรทั้งประเทศมีส่วนในการครองรายได้ประชาชาติรวมกันเพียงร้อยละ 15 ของรายได้ของประเทศเท่านั้น

ประการที่สอง ในขณะที่สังคมมีการพัฒนาความเจริญทางด้านวัตถุขึ้นนั้น ทำให้ประชาชนมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ มากขึ้น ดังนั้นการพิจารณาแก้ปัญหาโดยดูจากการเพิ่มขึ้นของรายได้แต่เพียงด้านเดียว จึงมิได้ภาพของการกระจายรายได้ที่เป็นจริง ถึงแม้ว่ารายงานของรัฐบาลได้กล่าวว่ารายได้โดยเฉลี่ยของประชาชนในชนบทได้เพิ่มขึ้น และแต่ละหมู่บ้านมีกระแสไฟฟ้าและบริการสาธารณสุขเพิ่มขึ้นก็ตาม แต่ในขณะเดียวกัน ความจำเป็นต้องใช้จ่ายเพื่อดำรงชีวิต ก็ทำให้รายจ่ายโดยเฉลี่ยของประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ปี 2525 เป็นต้นมา ราคาสินค้าเกษตร ได้มีแนวโน้มลดลงเกือบทุกปี ซึ่งมีผลทำให้ประชาชนที่อยู่ในชนบทมีความยากจน เดือดร้อนมากขึ้น

ประการที่สาม เมื่อพิจารณาถึงราคาผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ และอัตราค่าจ้างแรงงาน ซึ่งเป็นรายได้สำคัญของประชาชนส่วนใหญ่ ปรากฏว่ารายได้ที่แท้จริงของประชาชนเพิ่มขึ้นช้ากว่า กล่าวคือ คำนี้อัตราค่าจ้างแรงงานที่แท้จริงของลูกจ้างในภาคเอกชน ปี 2521 - 2527 ได้เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยไม่ถึงหนึ่งเปอร์เซ็นต์ ในขณะที่เดียวกันถ้าพิจารณาราคาผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ เช่น ข้าว ยาง ข้าวโพค มันสำปะหลัง ในระหว่างปี 2523 - 2529 พบว่าโดยเฉลี่ยแล้วกลับลดลง ซึ่งหมายความว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากการเกษตรน้อยลง และทำให้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ยากจน

ประการที่สี่ เมื่อพิจารณาถึงความสามารถของรัฐบาลในการแก้ปัญหาความยากจน โดยพิจารณาจากโครงสร้างระบบภาษีที่เป็นธรรม ทำให้รัฐบาลมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะใช้จ่ายในโครงการต่าง ๆ ซึ่งจะพบว่าสัดส่วนการใช้จ่ายทางด้านเศรษฐกิจ และบริการสาธารณสุข

ของรัฐบาลมีสัดส่วนที่ลดลงโดยตลอด รายจ่ายส่วนใหญ่ของรัฐบาลต้องใช้จ่ายในด้านของ การชำระหนี้ และการป้องกันประเทศ ซึ่งมีจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของงบประมาณรายจ่าย ดังนั้นรัฐบาลจึงไม่สามารถแก้ปัญหาอะไรได้มากนัก

จากการวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของรัฐบาลในประเทศไทย ช่วงระยะเวลาประมาณ 8 ปี ตั้งแต่ปี 2523 เป็นต้นมา อาจกล่าวได้ว่า การเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจไทยโดยทั่วไป เป็นไปในทางที่ดีขึ้น กล่าวคือ แม้ว่าประเทศไทยจะได้เผชิญปัญหา ความผันผวนของภาวะเศรษฐกิจโลกที่หนัก แต่ก็ยังสามารถรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจส่วน รวมไว้ได้ค่อนข้างดี และมีอัตราการขยายตัวหรือการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจพอสมควร

อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาเศรษฐกิจในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ก็ก่อให้เกิดการสะสม ปัญหาหนี้สินทั้งในระดับประเทศในส่วนของรัฐบาลและประชาชนได้เพิ่มทวีมากขึ้น ในขณะที่เดียวกัน ถ้าพิจารณาถึงปัญหาการกระจายรายได้ หรือการยกสภาพความเป็นอยู่ ของประชากรส่วนใหญ่ให้ดีขึ้นนั้น พบว่าไม่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาหนี้

บทบาทของฝ่ายบริหารในการควบคุมหนังสือพิมพ์

ครั้งที่พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีกลางสภาเมื่อ ปลายเดือนกุมภาพันธ์ 2533 นั้น พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ยังคงดำรงตำแหน่งผู้บัญชา การทหารบก และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ซึ่งภาพลักษณ์ของพลเอกเปรม ขณะนั้น โดดเด่นอย่างมาก และจากการหยั่งเสียง เพื่อสรรหานายกรัฐมนตรีคนใหม่ ในวันที่ 3 มีนาคม 2523 พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ก็ได้รับเสียงสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งนายก รัฐมนตรีคนที่ 16 ของประเทศ ด้วยคะแนนเสียง 395 เสียง จากจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมใน สภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด 496 คน

พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เกิดเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2465 ณ ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เป็นบุตรนายบึ้ง และนางออก ติณสูลานนท์ จบการศึกษาชั้นต้น จากโรงเรียนมหาวชิราวุธ สงขลา และสวนกุหลาบวิทยาลัย ตามลำดับ จากนั้นสอบเข้า โรงเรียนนายร้อยทหารบก เรียนด้านเทคนิคทหารบก ทั้งที่เดิมอยากเป็นนายแพทย์มากกว่า นายทหาร หากแต่สถานะทางการเงินของครอบครัวไม่เอื้ออำนวย

ออกรับราชการติดยศร้อยตรีและเป็น ผบ.หมวดทหารม้ายานเกราะ พ.ศ.2484 และเป็นพันเอก เมื่อ 2502 ซึ่งปีเดียวกันนี้ได้ร่วมเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ต่อมาปี พ.ศ.2509 ได้ศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่น 8 ติดยศพลตรี เมื่อ 2511 และเป็นรองแม่ทัพภาคที่สอง และขึ้นเป็นแม่ทัพภาคที่สอง ในปี พ.ศ.2517

หนังสือพิมพ์ได้สรุปบทบาทของ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ไว้ในลักษณะของ "ผู้ลอยตัวอยู่เหนือความขัดแย้ง" ทำตัวเป็น "คนนอก" และปล่อยให้ความขัดแย้งนั้นดำรงอยู่ต่อไปโดยไม่เกรงว่าจะจะเป็นเหตุบั่นทอนเสถียรภาพของรัฐบาล ส่วนเรื่องการปราบปรามทุจริตในวงราชการ ถือว่าเป็นข่าวใหญ่ที่หนังสือพิมพ์นำมาวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างมาก และนำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่องด้วยกรณีเด่น ๆ อย่างที่ไม่เคยมีมาก่อนในยุคของนายคนใดในอดีต โดยเฉพาะการนำเสนอข่าวการปราบปรามทุจริตในหมู่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ถึงระดับอธิบดี ภาพของนายกรัฐมนตรีได้รับการนำเสนอด้วยบทบาทที่เอาจริง เอาจัง ต่อการดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการประจำได้ดำเนินไปด้วยความสุจริตเป็นที่ตั้ง มักมีบทบาทเป็นผู้ตัดสินใจสั่งการในกรณีที่สำคัญ ๆ ด้วย เช่น กรณีการตัดไม้ทำลายป่าแถบแควใหญ่ ซึ่งถูกทำลายไปกว่าแสนไร่

การควบคุมหนังสือพิมพ์โดยคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42

วันที่ 30 สิงหาคม 2523 : พลตำรวจเอกมนตรีชัย พันธุ์คงชื่น อธิบดีกรมตำรวจ ในฐานะเจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร ได้มีคำสั่งที่ 15/2523 ลงวันที่ 29 สิงหาคม 2523 เรื่องถอนใบอนุญาตการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "ไทยรัฐ" โดยกล่าวว่าหนังสือพิมพ์ "ไทยรัฐ" ฉบับที่ 8256 ปีที่ 23 ประจำวันศุกร์ที่ 29 สิงหาคม 2523 ได้ตีพิมพ์โฆษณาข่าวเรื่อง "มนตรีชัยเคียดศาลลูกน้องทำงานหน้า บุกรมตำรวจฉกยาขาย ผกค." เข้าลักษณะเป็นการโฆษณาข้อความและการพาดหัวหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นเท็จ หรือในลักษณะที่อาจทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตกใจ หรือวิตกกังวล หรือเกิดความหวาดกลัว หรือข้อความในลักษณะซึ่งเป็นการปลุกปั่น ยุยงให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นความผิดต่อคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ข้อ 4 และเข้าลักษณะอันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484

คำสั่งดังกล่าวแจ้งด้วยว่า บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "ไทยรัฐ" ได้เคยถูกตักเตือนมาแล้ว 4 ครั้งยังคงกระทำความผิดดังกล่าวซ้ำกันอีก และพลตำรวจเอกมนต์ชัย พันธุ์คงชื่น ในฐานะเจ้าพนักงานการพิมพ์ อาศัยอำนาจตามมาตรา 36 (3) ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 สั่งถอนใบอนุญาตการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "ไทยรัฐ" รายวันภาษาไทย

ตามบัญชาของท่านอธิบดีกรมตำรวจเมื่อเวลา 10:00 น. วันที่ 29 สิงหาคม 2523 ให้ดำเนินคดีตักเตือนแก่ผู้รับผิดชอบหนังสือพิมพ์ "ไทยรัฐ" กรณีที่หนังสือพิมพ์ "ไทยรัฐ" ประจำวันที่ 18 สิงหาคม 2523 ได้ตีพิมพ์โฆษณา ไร้ข้อความในคอลัมน์ "ย่ำตำรวจ" โดยนายคาบเคน หน้า 7 ความว่า "นายคาบเคนเคยรู้และไปที่บ้านพัก อตร.มนต์ชัยมาแล้ว รู้แต่ว่าเป็นคนชอบเครื่องลายคราม แต่ไม่รู้ทำไมคนธรรมดาทำให้ฟังว่ามีพ่อของ สวญ.คนหนึ่ง มีตำแหน่งใหญ่ที่สุดในจังหวัดนั้น เองอาจข้างคู่หนึ่งไปก้านลให้ อตร.มนต์ชัย " เข้าลักษณะเป็นการเสนอข้อความซึ่งเป็นเท็จ เป็นความผิดตามคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ข้อ 4 และฉบับวันที่ 29 สิงหาคม 2523 ได้ตีพิมพ์โฆษณาข้อความในหัวข้อข่าว "มนต์ชัย เคียดศาลลูกน้องทำงานหน้า บุกรกรมตำรวจ ฉกยาขาย ผกค." เข้าลักษณะเป็นการเสนอข้อความเท็จ เป็นความผิดคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ข้อ 4 ⁶⁴

วันที่ 29 พฤศจิกายน 2523 หนังสือพิมพ์ "สยามนิกร" รายสัปดาห์ ฉบับวันที่ 29 พฤศจิกายน 2523 ได้ลงพิมพ์โฆษณาบทความเรื่อง "สรรพาวุธ วินาศกรรม" และฉบับวันที่ 6 ธันวาคม 2523 ได้ลงพิมพ์โฆษณาบทความเรื่อง "ต่ออายุ ผบ.ทบ. กรรมการกองทัพบก" เจ้าพนักงานการพิมพ์ได้ สรุปว่าบทความทั้ง 2 เรื่องเข้าลักษณะเป็นการกล่าวร้าย เสียชื่อเสียง หรือเหยียดหยามรัฐบาลอย่างเคลือบคลุม บางส่วนบางตอนเป็นเท็จ บางส่วนก็เป็นการโฆษณาความลับของทางราชการ อันเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ข้อ 2 (3) (6) (8) และข้อ 4 และเข้าลักษณะอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 อีกด้วย เจ้าพนักงานการพิมพ์ สำหรับกรุงเทพมหานคร จึงอาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 สั่งถอนใบอนุญาต หนังสือพิมพ์ดังกล่าว ⁶⁵

⁶⁴ เกล็ดใหม่. ประจำวันที่ 30 สิงหาคม 2523, หน้า 1 และ 16.

⁶⁵ เอกสารกรมตำรวจ กองกำกับการ 3 สันติบาล.

วันที่ 2 ธันวาคม 2523 : อธิบดีกรมตำรวจ ได้ใช้อำนาจของเจ้าพนักงานการพิมพ์ สำหรับกรุงเทพมหานคร ถอนใบอนุญาตการเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "บ้านเมือง" โดยอ้างว่า หนังสือพิมพ์ "บ้านเมือง" ฉบับประจำวันวันที่ 1 ธันวาคม 2523 ได้พาดหัวข่าว "เปิดโปงโกยกินน้ำตาลรัฐ ฝ่ายบุญชรวัยกันอื้อ กักปันขึ้น กก.ละ30" ซึ่งมีรายละเอียดพอสรุปได้ดังนี้ "นายบุญชูได้ส่งน้ำตาลจากต่างประเทศเข้ามาในไทยแบบชื้อขาย รัฐบาลสูญเสียอย่างมหาศาล น้ำตาลที่ส่งเข้าโรงงานน้ำตาลที่นายบุญชูเป็น ประธานชื้อไม่ถึง 3 แสนกระสอบ ในราคากิโลกรัมละ 8 บาท ชั่วการสั่งขึ้นราคาน้ำตาลคุมเดียวบริษัทนั้นกำไรทันที 150 ล้านบาท"

ข้อความดังกล่าว เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร ระบุว่าอาจจะกระทบกระเทือนต่อเสถียรภาพของรัฐบาล อันอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 แล้วยังเข้าลักษณะโฆษณาข้อความและพาดหัวหนังสือซึ่งเป็นเท็จ ทั้งยังเป็นการกล่าวร้าย เสียชื่อเสียง หรือเหยียดหยามรัฐบาลไทย อย่างเคลือบคลุม โดยไม่แจ้งให้เห็นว่าได้ทำผิดในเรื่องอันใด **ขัดต่อคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42** และก่อนหน้านี้เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "บ้านเมือง" ได้ถูกตักเตือนมาแล้วครั้งหนึ่ง จึงสั่งถอนใบอนุญาตการเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการมีกำหนด 5 วัน นับแต่วันที่ 2 ธันวาคม - 6 ธันวาคม 2523

วันที่ 16 มกราคม 2524 : พลตำรวจโทสุรพล จุลละพราหมณ์ รองอธิบดีกรมตำรวจ รักษาการแทนพลตำรวจเอกมนตรีชัย พันธุ์งษ์ขึ้น อธิบดีกรมตำรวจ ในฐานะเจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร **อาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42** และพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 ได้ลงนามในคำสั่งถอนใบอนุญาตการเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" เป็นเวลา 7 วัน เนื่องจากหนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" ตีพิมพ์ภาพข่าวนางจาร

ก่อนหน้านี้เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2523 ทางกรมตำรวจได้เคยตักเตือนหนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" มาแล้วครั้งหนึ่ง ในคดีหมิ่นการตอบปัญหาทางเพศ แต่ปรากฏว่ายังมีการฝ่าฝืนอีก ส่วนพันตำรวจตรีสาโรจน์ แสนดีจริง สารวัตรแผนกเอกสารและหนังสือพิมพ์ กอง 3 กรมตำรวจ กล่าวว่าได้ส่งเรื่องให้เจ้าพนักงานสอบสวนดำเนินคดีทางอาญากับหนังสือพิมพ์ "ไทยรัฐ" หนังสือพิมพ์ "เดลินิวส์" และหนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" ในข้อหาดามกอนาจารแล้ว ซึ่งเป็นเรื่องของตำรวจท้องที่ที่จะจัดการต่อไป

หนังสือพิมพ์ "ไทยรัฐ" กับ "เคลลินิวส์" มีความผิดในโทษที่เบากว่าหนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" จึงเพียงแต่ถูกดำเนินคดีเท่านั้น ⁶⁶

วันที่ 4 สิงหาคม 2524 : พลตำรวจเอกสุรพล จุลละพราหมณ์ อธิบดีกรมตำรวจ ในฐานะเจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร ได้มีคำสั่งที่ 4/2524 ให้ถอนใบอนุญาตการเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" รายวัน

ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากหนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" รายวัน ปีที่ 8 ฉบับที่ 2338 ลงวันที่ 2 สิงหาคม 2524 ได้ตีพิมพ์พาดหัวข่าวว่า "ทหารรับจ้างก่อการจลาจล เผารถตำรวจ ไล่กันชาวบ้านออกคักคากกลางเมือง หนีตายจ้าละหวั่นหวัดนองเลือด" การลงข่าวเช่นนี้ทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าทหารได้ก่อจลาจลขึ้น ซึ่งความจริงแล้วผู้ก่อการเป็นเพียงลูกจ้างของบริษัทรับเหมาก่อสร้างทางในเขตแทรกซึมของ ผกค. เท่านั้น มิใช่ทหารแต่อย่างใด การลงข่าวเช่นนี้เข้าลักษณะการโฆษณาพาดหัวซึ่งเป็นเท็จ ทำให้ประชาชนเกิดความแตกตื่น ตกใจ หรือกังวล หรือเกิดความหวาดกลัว ซึ่งจะก่อให้เกิดการปลุกปั่น ยุยง ให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นภายในประเทศ เป็นการผิดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ข้อ 4 และเข้าลักษณะผิดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 มาตรา 36 (3) จึงให้ถอนใบอนุญาตการเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" รายวัน ⁶⁷

วันที่ 31 มีนาคม 2525 : พลตำรวจตรีโอภาส รัตนสิน ได้แจ้งให้นายชูเกียรติ อิมประเสริฐ ทราบว่า หนังสือพิมพ์ "ไทยรัฐ" ฉบับประจำวันที่ 16 มกราคม 2525 (ฉบับแรก) ได้ตีพิมพ์โฆษณาข่าวว่า "ทหารพรานปล้นรถทัวร์ของบริษัทน่านทัวร์ หมายเลขทะเบียนรถ นน.10-0160 ในเส้นทางน่าน-พะเยา ตรงกิโลเมตรที่ 52 บ้านทุ่งหนอง อำเภอยี่งอ" ข้อความดังกล่าวปราศจากข้อมูลความจริง เข้าลักษณะเป็นการเสนอข้อความซึ่งเป็นเท็จ เป็นการฝ่าฝืนคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ข้อ 4 และอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484

⁶⁶ มติชน. ประจำวันที่ 16 มกราคม 2524, หน้า 1 และ 2.

⁶⁷ ไทยรัฐ. ประจำวันที่ 4 สิงหาคม 2524, หน้า 1 และ 7.

ผบก.ส. เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามมาตรา 36 (1) ของพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 ตักเตือนบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "ไทยรัฐ" รายวัน ภาษาไทย 68

วันที่ 27 กันยายน 2525 : พลตำรวจตรีโอภาส รัตนสิน ได้แจ้งให้นายสุรินทร์ พนมเช็ง ทราบว่า หนังสือพิมพ์ "หลักไท" รายสัปดาห์ภาษาไทย ปีที่ 1 ฉบับที่ 32/23 กันยายน 2525 ได้ตีพิมพ์โฆษณาข่าว บทความ "ศึกวางระเบิดใครไล่ใคร" โดยเสนอบทความรองว่า "ระวิงขวัญของประชาชน" ได้ลงภาพแสดงตัวอย่างกลไกระเบิด 4 ภาพ บทความดังกล่าวได้ใช้ถ้อยคำที่ "ซึ่งส่วนประกอบต่าง ๆ มีขายในท้องตลาดเอามาทำขึ้นเอง" และได้วิเคราะห์กรณีวัตถุระเบิดที่ขวางกระทรวงกลาโหมว่า ใช้ T.N.T เป็นวัตถุระเบิดที่มีอำนาจทำลายร้ายแรง เพราะ T.N.T. 10 ปอนด์ สามารถพังกักวาง 8+8+5 เมตรได้ง่าย...

ข้อความบทความดังกล่าว เป็นการชี้แนะการทำและการประกอบวัตถุระเบิดแก่สาธารณชน ผู้รู้เท่าไม่ถึงการณ์อาจจะคิดทดลองก็ได้ ซึ่งเป็นการใช้ถ้อยคำที่ไม่เหมาะสม อันอาจจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย สร้างความเดือดร้อนวุ่นวายขึ้นได้ เป็นการฝ่าฝืนขัดต่อคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 และพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 7 เดือนบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "หลักไท" รายสัปดาห์ภาษาไทย ให้สั่งรวไว้ และระมัดระวังในการเสนอข่าว บทความด้วย 69

วันที่ 13 ตุลาคม 2525 : พลตำรวจตรีโอภาส รัตนสิน ได้แจ้งให้นายอังคิรศ เจริญราษฎร์ ทราบว่า หนังสือพิมพ์ "พญาครุฑ" ฉบับประจำวันที่ 2, 4, 5, 8, 9, 12 และ 13 ตุลาคม 2525 ได้พิมพ์โฆษณาข่าวเกี่ยวกับวงการทรีสต์ และวงการเงินว่าเกิดความปั่นป่วนวุ่นวาย ประชาชนเฮลั่นถอนเงิน และแฝงเล่ห์ไสยมด้มคนทั้งประเทศ ซึ่งข่าวเรื่องดังกล่าวนี้มีลักษณะเกินเลยความเป็นจริง อาจทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตกใจ หรือวิตกกังวล การกระทำดังกล่าวเข้าข่ายลักษณะเป็นการกระทำผิดคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน

68 เอกสารกรมตำรวจ กองกำกับการ 3 สันติบาล.

69 เรื่องเดียวกัน.

ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ข้อ 4 และอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตาม มาตรา 36 (1) แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 ตักเตือนหนังสือพิมพ์ "พญาครุฑ" รายวันภาษาไทย และถือว่าเป็นการตักเตือนครั้งสุดท้าย หากไม่เชื่อฟังและยังกระทำผิดกฎพระราชบัญญัติการพิมพ์อีก จะถูกถอนใบอนุญาตการเป็นเจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ "พญาครุฑ" รายวันภาษาไทย⁷⁰

วันที่ 16 พฤศจิกายน 2525 : พลตำรวจตรีโอภาส รัตนสิน ได้แจ้งให้นายเรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์ ได้ทราบหนังสือพิมพ์ "มติชน" รายวันภาษาไทย ฉบับประจำวันที่ 15 พฤศจิกายน 2525 ได้ตีพิมพ์โฆษณาพาดหัวข่าวว่า "ควน เปรมเลื่อนไปจีน ปรับปรุง กรม. ทั้งชุด โฉมรมต. นักการเมือง" โดยมีรายละเอียดของข่าวพอสรุปได้ดังนี้

"ควนเปรมเลื่อนเดินทางไปจีน เตรียมปรับปรุงกรม. ทั้งคณะกระชั้นหัน คณะรัฐมนตรีสังกัดพรรคการเมืองออกหมด ตั้งคนใหม่นอกวงการเมืองเข้าแทน เพื่อให้รัฐบาลลอยตัว ใช้เวลา 7 เดือนก่อนการเลือกตั้ง แก้ปัญหาประเทศชาติ ปูทางให้รัฐบาลใหม่ ระบุเป็นวิธีแก้ครหาพรรคการเมือง ใช้อิทธิพลของรัฐบาลเลือกตั้ง เปิดโอกาสให้ไปหาเสียงกันได้เต็มที่ เป็นการป้องกันการอ้างเหตุปฏิวัติรัฐประหาร ยืนยันมีการเลือกตั้งแน่นอน"

ข่าวดังกล่าวไม่มีมูลความจริง การกระทำของหนังสือพิมพ์ "มติชน" เข้าข่ายเป็นการตีพิมพ์โฆษณาข้อความซึ่งเป็นเท็จ อันเป็นความผิดต่อคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ข้อ 2 (6) ข้อ 4 และอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 มาตรา 36 (1) ตักเตือนหนังสือพิมพ์ "มติชน" รายวันภาษาไทยเพื่อให้สำงว⁷¹

วันที่ 16 พฤศจิกายน 2525 : พลตำรวจตรีโอภาส รัตนสิน ได้แจ้งให้นายสมโพธิ ปุณณบุตร ทราบว่าหนังสือพิมพ์ "มหาชัย" รายวันภาษาไทย ฉบับประจำวันที่ 16

70 เรื่องเดียวกัน.

71 เรื่องเดียวกัน.

พฤศจิกายน 2525 (กรอบแรก) ได้พิมพ์โฆษณาภาคหัวข่าวว่า "ควอนายกงดไปจีนกระทันหัน ตั้งหลักปรับ ครม.ใหม่" และ "อาทิตย์เปิดไฟเขียวสนับสนุนอย่างเต็มที่" ซึ่งมีรายละเอียดของข่าวพอสรุปได้ว่า

"นายกรัฐมนตรีโครงการเดินทางไปจีนกระทันหัน เตรียมปรับ ครม. ก่อนวันที่ 17 นี้ อาทิตย์เปิดไฟเขียวแล้วสนับสนุนเต็มที่ คณะรัฐมนตรีชุดใหม่มาจากบุคคลภายนอกพรรคการเมืองทั้งสิ้น "สิทธิ" ใต้อำนาจเป็นต้องปรับ ครม. เพราะกระทรวงมหาดไทยคุมเกมการเลือกตั้งได้ ไม่ยอมให้พรรคการเมืองร่วมรัฐบาลใช้อำนาจหน้าที่หาเสียง แหล่งข่าวระดับสูงในสำนักนายกรัฐมนตรี เปิดเผยกับ หนังสือพิมพ์ "มหาชัย" ว่า พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เตรียมการปรับ ครม. ภายใน 2 วันนี้ เพื่อเลือกสรรบุคคล ซึ่งไม่สังกัดพรรคการเมืองเข้ามาเป็นรัฐมนตรีบริหารประเทศในช่วง 7 เดือนก่อน การเลือกตั้งปีหน้า สำหรับเหตุผลการปรับ ครม.

แหล่งข่าวชี้แจงว่า เพื่อให้รัฐบาลพ้นจากปัญหาความกระทบกระทั่งระหว่างพรรคการเมืองร่วมรัฐบาล และยังเป็นการแก้ครหาว่าพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลใช้อำนาจหน้าที่อันจะเป็นประโยชน์ในการเลือกตั้ง"

การกระทำดังกล่าวของหนังสือพิมพ์ "มหาชัย" เป็นการโฆษณาข้อความซึ่งเป็นเท็จ เป็นการฝ่าฝืนคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ข้อ 2 (6) ข้อ 4 และอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 ตักเตือนหนังสือพิมพ์ "มหาชัย" รายวันภาษาไทย เพื่อให้สำรวมไว้⁷²

วันที่ 16 พฤศจิกายน 2525 : หนังสือพิมพ์ "สยามใหม่" รายสัปดาห์ ภาษาไทย ปีที่ 1 ฉบับที่ 52/17 พฤศจิกายน 2525 ได้ตีพิมพ์โฆษณาข้อความในคอลัมน์ บันทึกจากแฟ้มข่าว ในหน้า 11 ความว่า "การปิดห้องสีเขียวศึกไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล เพื่อประชุมลับ 2 ชั่วโมง เต็ม พรั่งพร้อมด้วยนายทหาร นายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และเจ้าหน้าที่หน่วยข่าวแทบทุกหน่วย เมื่อ 14:00 น. วันที่ 3 พฤศจิกายน ที่ผ่านมามีประเด็นหนึ่งที่หยิบยกขึ้นมาพูดถึงก็คือ การเตรียมจับกุมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำหนังสือใต้ดินที่มีเนื้อหาหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ" พิจารณาเห็นว่ากรณีที่หนังสือพิมพ์ "สยามใหม่" ได้ตีพิมพ์โฆษณาข้อความดังกล่าว เป็นการเปิดเผยความลับของทางราชการ ซึ่งโดยข้อเท็จจริง

72 เรื่องเดียวกัน.

แล้ว ในขณะนี้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารและตำรวจกำลังดำเนินการสอบสวนเกี่ยวกับเรื่องสิ่งพิมพ์ "9 รัชกาลแห่งราชวงศ์จักรี" อยู่ อันเป็นสิ่งพิมพ์ที่มีข้อความพาดพิงถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยเจ้าหน้าที่ได้กระทำกันเป็นความลับ เมื่อหนังสือพิมพ์ได้นำข่าวซึ่งเข้าใจได้ว่าเป็นข่าวเดียวกันนี้มาตีพิมพ์โฆษณา ย่อมเป็นผลทำให้ผู้กระทำผิดอาจจะมีการไหวตัว ยากแก่การจับกุมของเจ้าหน้าที่ต่อไป

ข้อความดังกล่าวจัดเป็นการเผยแพร่ความลับของทางราชการ ตามคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (8) และอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484

ข้อเท็จจริง

หนังสือพิมพ์ "สยามใหม่" รายสัปดาห์ภาษาไทย เคยถูกเจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร เตือนเป็นครั้งสุดท้ายมาแล้ว เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2525 จึงเห็นสมควรดำเนินการถอนใบอนุญาตการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ โดยไม่มีกำหนดเวลา และในท้ายของเอกสารได้ลงชื่อ ณรงค์ มหานนท์ (อธิบดีกรมตำรวจ) 73

วันที่ 29 พฤศจิกายน 2525 : พลตำรวจตรีโอภาส รัตนสิน ได้แจ้งให้นายประสงค์ ธนเศรษฐากร ได้ทราบฯ หนังสือพิมพ์ "แนวหน้า" รายวันภาษาไทย ฉบับประจำวันที่ 30 พฤศจิกายน 2525 ได้พิมพ์โฆษณาพาดหัวข่าวว่า "อบ เปิดโปงข่าวทั่วโลกแพง รัฐบาลแหกตา กดราคา 3,000 " นั้น เข้าลักษณะเป็นการพาดหัวข่าวซึ่งเป็นเท็จ หรือในลักษณะที่อาจทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตกใจ หรือวิตกกังวล หรือเกิดความหวาดกลัว การกระทำดังกล่าวของหนังสือพิมพ์ "แนวหน้า" เข้าข่ายการกระทำผิดตามคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ข้อ 4 และอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามมาตรา 36 (1) แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 ตักเตือนหนังสือพิมพ์ "แนวหน้า" รายวันภาษาไทย เพื่อให้สำรวมไว้ 74

73 เรื่องเดียวกัน.

74 เรื่องเดียวกัน.

วันที่ 14 มกราคม 2526 : พลตำรวจตรีโอภาส รัตนสิน ได้แจ้งให้นายประดิษฐ์ ตันท์กำหนด ได้ทราบว่า หนังสือพิมพ์ "สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์" รายสัปดาห์ ภาษาไทย ปีที่ 19 ฉบับที่ 24 ประจำวันที่ 5 ธันวาคม 2525 ได้ตีพิมพ์โฆษณาข้อความพาดหัวข่าวว่า "รัฐบาล หลอกหลวงประชาชน เสี่ยงคำหานักวิชาการ" นั้น แม้จะเป็นไปในลักษณะการถ่ายทอด ข่าว ตามข้อเท็จจริง แต่ก็อาจทำให้ผู้อ่านเข้าใจผิดได้ว่า นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการ กำหนดมาตรการราคาข้าวนั้นใช้ไม่ได้ผล เท่ากับเป็นการชี้นำหรือปลุกปั่น ยุยงประชาชน โดยบางอย่างยังพวกราวนา อันอาจจะก่อให้เกิดความไม่สงบได้ จึงเข้าลักษณะเป็นความผิดต่อ คำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ข้อ 4 และอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีต่อประชาชน ตามพระราชบัญญัติ การพิมพ์ 2484

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ การพิมพ์ 2484 มาตรา 36 (1) ตักเตือนหนังสือพิมพ์ "สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์" เพื่อให้สังวร ไว้ 75

วันที่ 27 มกราคม 2526 : พลตำรวจตรีโอภาส รัตนสิน ได้แจ้งให้นายคำนุญ สิทธิสมาน ทราบว่า หนังสือพิมพ์ "ข่าวจตุรัส" รายสัปดาห์ ภาษาไทย ฉบับที่ 68 วันจันทร์ที่ 17 มกราคม 2526 ได้ตีพิมพ์โฆษณาข้อความในคอลัมน์ กรองข่าว หน้า 66 เรื่อง "รู้ไว้ใช้ว่า ใส่ป่าแบกหาม" ซึ่งข้อเขียนในเรื่องดังกล่าว เป็นไปในทำนองอาจก่อให้เกิดความแตกแยก ในวงการทหารได้ เข้าลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามคำสั่งคณะกรรมการ ปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ข้อ 4 และอาจจะขัดต่อ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีต่อประชาชน ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามมาตรา 36 (1) แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 ตักเตือนหนังสือพิมพ์ "ข่าวจตุรัส" รายสัปดาห์ภาษาไทย เพื่อให้สังวรไว้ 76

วันที่ 21 มีนาคม 2526 : พลตำรวจตรีโอภาส รัตนสิน ได้แจ้งให้นายชคัทธาคา เมนะสุต ทราบว่าหนังสือพิมพ์ "พญาครุฑ" รายวันภาษาไทย ฉบับวันที่ 22 มกราคม 2526

75 เรื่องเดียวกัน.

76 เรื่องเดียวกัน.

ได้ตีพิมพ์โฆษณาพาดหัวข่าวว่า "สิทธิจะเปรมไม่ให้เกิดศึกฤทธิ สายหน้าหมคทางช่วย" นั้น การกระทำของหนังสือพิมพ์ "พญาครุฑ" เป็นการตีพิมพ์ข่าวที่เข้าลักษณะเสนอข้อความ เป็นเท็จ เป็นการฝ่าฝืนคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ข้อ 4 และอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามมาตรา 36 (1) แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 ตักเตือนหนังสือพิมพ์ "พญาครุฑ" 77

วันที่ 26 เมษายน 2526 : พลตำรวจตรีโอภาส รัตนสิน ได้แจ้งให้นายวสันต์ ภัยหลีกส์ ทราบว่าหนังสือพิมพ์ "มติชน" รายวันภาษาไทย ฉบับประจำวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2526 ได้ตีพิมพ์โฆษณาข้อความในหน้า 4 คอลัมน์มติชนหัวเรื่องว่า "ทหารแตกความสามัคคี" ซึ่งข้อความในหัวเรื่องดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงความแตกแยกของกองทัพไทย โดยได้มีการแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มขวา ของพลเอกสายหยุด เกิดผล ผู้บัญชาการทหารสูงสุด กับกลุ่มของพลเอกอาทิตย์ กำลังเอก ผู้บัญชาการทหารบก เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน ...

ความขัดแย้งต่าง ๆ นี้ได้แสดงถึงความแตกแยกในกองทัพของแต่ละกลุ่ม เพื่อเคลื่อนไหวทางการเมือง ซึ่งความขัดแย้งต่าง ๆ นี้ได้แสดงถึงความแตกแยกในกองทัพ อันเป็นการสะท้อนถึงความอ่อนแอของรัฐธรรมนูญมาตรา 101 ซึ่งถ้าพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี จะถือเอาความแตกแยกเหล่านี้เป็นเงื่อนไขในการดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้ว ก็ย่อมจะหมายถึง ความหายนะของรัฐบาลตลอดจนกองทัพ และประเทศชาติด้วย

การกระทำของหนังสือพิมพ์ "มติชน" เป็นการโฆษณาข้อความซึ่งเป็นเท็จ อันเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ข้อ 4 และอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามมาตรา 36 (1) แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 ตักเตือนหนังสือพิมพ์ "มติชน" รายวันภาษาไทย 78

77 เรื่องเดียวกัน.

78 เรื่องเดียวกัน.

วันที่ 2 พฤษภาคม 2526 : พลตำรวจตรีโอภาส รัตนสิน ได้แจ้งให้นาง วชิราภรณ์ แสงประทุม ทราบว่า หนังสือพิมพ์ "มาตุภูมิ" รายวันภาษาไทย ฉบับประจำวันที่ 27 เมษายน 2526 ได้ตีพิมพ์พาดหัวและโฆษณาบทความเรื่อง "ดูประชาธิปไตย เห็นทหารกับการเมือง" โดย โชค ชัยรวี ในหน้า 5 มีใจความสรุปแล้ว เป็นเรื่องกล่าวถึงสถาบัน ทหารบก ซึ่งเป็นเท็จ โดยกล่าวโจมตีให้ร้ายตัวผู้บังคับบัญชาทหารบก และนายทหารชั้น ผู้ใหญ่ในกองทัพบกหลายท่าน ในลักษณะทำให้ตื่นตกใจ หรือวิตกกังวล หรือเกิดความ หวาดกลัว และเป็นข้อความในลักษณะปลุกปั่น ยุยง ให้เกิดความแตกแยกความสามัคคี รวมทั้งขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการกระทำความผิด ตามคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ข้อ 4 และขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติ การพิมพ์ 2484

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ การพิมพ์ 2484 ตักเตือนหนังสือพิมพ์ "มาตุภูมิ" รายวันภาษาไทย 79

วันที่ 26 สิงหาคม 2526 : พลตำรวจตรีโอภาส รัตนสิน ได้แจ้งให้นายกริชรัตน์ เบญจามุณี ทราบว่า หนังสือพิมพ์ "วิสนิวส์" รายวันภาษาไทย ฉบับประจำวันที่ 27 สิงหาคม 2526 ได้ตีพิมพ์โฆษณาคอลัมน์ สั้นกลองรบ หัวเรื่องว่า "ต้านมหาโหดโซติช่วง ชัชวาล...สายใต้" ในหน้า 8 ซึ่งมีข้อความบางตอนว่า "...หรือเป็นธรรมเนียมของต้านมหา โหดนี้ ที่รถทุกคันหากจะผ่านต้านต้องจ่าย เพื่อหาเงินส่งส่วยเจ้านาย... พลตำรวจเอกณรงค์ มหานนท์ " นั้น การกระทำของหนังสือพิมพ์ "วิสนิวส์" รายวันภาษาไทย เป็นการเสนอข้อความซึ่งเป็นเท็จ หรือข้อความในลักษณะเป็นการปลุกปั่น ยุยงให้เกิดความไม่สงบ หรือขัดต่อ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นการฝ่าฝืนคำสั่งคณะปฏิรูป การปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ข้อ 4 และอาจจะขัดต่อ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามมาตรา 36(1) แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 ตักเตือนบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "วิสนิวส์" รายวัน

ภาษาไทย เพื่อให้สังวรไว้ และให้แก่ว่าวให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องในหน้า 1 ประจำวันที่ 28 สิงหาคม 2526 ⁸⁰

วันที่ 26 ธันวาคม 2526 : พลตำรวจตรีเกษม แสงมิตร ได้แจ้งให้นายทูลเกียรติ อิ่มประเสริฐ ทราบว่าหนังสือพิมพ์ "ไทยรัฐ" รายวันภาษาไทย ฉบับประจำวันที่ 29 ธันวาคม 2526 (กรอบแรก) ได้ตีพิมพ์โฆษณา พาดหัวข่าวว่า "สิทธิ เคียดศาล คำตำรวจโคตรชั่ว" การตีพิมพ์โฆษณาดังกล่าวนั้นคลาดเคลื่อน ความจริงแล้ว ชพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมิได้ตำรวจโคตรชั่ว ในการให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์แต่อย่างใด เข้าลักษณะเป็นการเสนอข้อความ หรือพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นเท็จตามคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ข้อ 2 (6) ข้อ 4 และอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 ได้

พลตำรวจตรีเกษม แสงมิตร ผบก.ส.เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 มาตรา 36 (1) ตักเตือนบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "ไทยรัฐ" พร้อมกับได้กำชับให้แก่ว่าวในเรื่องนี้ ให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกับความจริงในหน้า 1 ประจำวันที่ 30 ธันวาคม 2526 ⁸¹

วันที่ 7 กันยายน 2527 : พลตำรวจตรีเกษม แสงมิตร ได้แจ้งให้นายไพโรจน์ มีศิลป์ ทราบว่า หนังสือพิมพ์ "แนวหน้า" รายวันภาษาไทย ฉบับประจำวันที่ 27 สิงหาคม 2527 (คอลัมน์ฉัตรเชิงคอย) ได้ตีพิมพ์โฆษณาบทความว่า "พลเอกอาทิตย์ กำลังเอก ผู้บัญชาการทหารบกและผู้บัญชาการทหารสูงสุด ไปเยี่ยมโรงงานกระจกไทยอาชาสี ว่าเป็นงานนอกหน้าที่ และเปรียบเทียบงานของนายดี กวนยู นายกรัฐมนตรีสิงคโปร์ไม่สนใจงานนอกหน้าที่ ข้อความดังกล่าวอาจทำให้ผู้อ่านเข้าใจผิดได้ว่า พลเอกอาทิตย์ กำลังเอก ชอบเอาเวลาราชการไปยุ่งกับงานนอกหน้าที่ อาจจะทำให้บุคคลทั่ว ๆ ไป ในต่างชาติ เสื่อมความเชื่อถือคนไทย หรือรัฐบาลไทยได้ อันเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) และอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484

80 เรื่องเดียวกัน.

81 เรื่องเดียวกัน.

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร จึงอาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 7 และพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 มาตรา 36 (1) ตักเตือนบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "แนวหน้า" เพื่อให้สั่งรวไว้ 82

วันที่ 8 เมษายน 2528 : หนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" รายงานภาษาไทย ได้ตีพิมพ์โฆษณาบทความในคอลัมน์ "บุคคลแห่งวัน" ความว่า "นายทหารใหญ่ ๆ จะมาเป็นตำรวจใหญ่ ๆ อย่างน้อยก็หนึ่งคน ชาวเหมือนสายฟ้าฟาดลงกลางดวงใจ พอรู้ว่าเป็นใครยุทธจักรศึกากี้ก็ต้องตะลึงแลด้วยตัวกัน เพราะนายทหารคนนั้นประวัติเอาจริงถึงทั้งพริกทั้งขิง แล้วยังมีข่าวอีกด้วย เรื่องนี้เป็นไปตามนโยบายของผู้ใหญ่ทางสายมหากาไทย หาใช่มาจากทางสายทหาร เพราะได้ข่าวว่า จะมีคนค้านกันด้วยเข้าไปว่าอย่าไปยุ่งกับตำรวจเขา พลเอกสิทธิจิโรจน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จะเป็นผู้ใหญ่ในมหาดไทย ที่ว่านี้หรือเปล่านั้นไม่รู้ แต่ดู ๆ แล้วยุใหญ่ในมหาดไทยจะมีสักกี่คนที่กำหนดนโยบายอย่างนี้ได้

ซึ่งการตีพิมพ์โฆษณาข้างดังกล่าว อาจทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจผิด และเกิดความแตกแยกความสามัคคีในหมู่ประชาชน และข้าราชการได้ อันมีลักษณะอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ข้อ 4 และพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 มาตรา 36 พลตำรวจตรีเกษม แสงมิตร ผบก.ส. ในฐานะเจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการตักเตือน นายสันติ อันตระการบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" การตักเตือนนี้กระทำวันที่ 11 เมษายน 2528 หนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" รายงานภาษาไทย ได้ดำเนินการแก้ไขข่าวเพื่อให้เกิดความถูกต้องเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2528 83

วันที่ 6 มีนาคม 2530 : พลตำรวจเอกณรงค์ มหานนท์ อธิบดีกรมตำรวจในฐานะเจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร ได้มีคำสั่งถอนการพิมพ์ การโฆษณาเผยแพร่หนังสือพิมพ์รายวัน "ข่าวสด" เพราะพาดหัวฉบับประจำวันที่ 6 มีนาคมเกี่ยวกับข่าวพรรคฝ่ายค้านกล่าวว่าพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ซึ่งข้อความดังกล่าวมีลักษณะเสียชื่อเสียงเสียหายรัฐบาลไทย หรือกระทรวง ทบวงกรม ซึ่งขัดต่อศีลธรรมอันดีของ

82 เรื่องเดียวกัน.

83 เรื่องเดียวกัน.

ประชาชน มีความผิดตามคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ข้อ 2 (3) (4) (6)

อธิบดีกรมตำรวจกล่าวว่า ได้เคยเตือนหนังสือพิมพ์ "ข่าวสด" มาแล้ว 3 ครั้งด้วยกัน ถึงอาศัยกฎหมายคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ดำเนินการถอนใบอนุญาต ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ "ข่าวสด" 84

สถานภาพของหนังสือพิมพ์

สถานภาพของหนังสือพิมพ์โดยทั่วไปในสมัยของพลเอกเปรม คินสุลานนท์ ก่อนข้างจะเป็นในรูปของธุรกิจมากขึ้น อันสืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ เมื่อเศรษฐกิจทั่วไปดีขึ้น ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีก็ตามมา ซึ่งถ้าย้อนกลับมามองกระบวนการในการผลิตหนังสือพิมพ์ในครั้งที่ผ่านมาแล้ว ปรากฏว่ากระบวนการก่อนข้างจะยุ่งยากซับซ้อนพอสมควร และจำนวนในการผลิตก็ไม่มากนัก แต่ครั้งเมื่อเศรษฐกิจดีขึ้น มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยขึ้น หนังสือพิมพ์ก็ขยายตัวตามโดยการนำเอาเทคโนโลยีทางด้านกรพิมพ์ที่ทันสมัยเข้ามาใช้ เช่น ระบบการพิมพ์ 4 สี เป็นต้น ผลที่ตามมาก็คือ ต้นทุนในการผลิตหนังสือพิมพ์ย่อมสูงขึ้น ดังนั้นหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ จึงมุ่งเข้าสู่วงการของธุรกิจมากขึ้น ใครทำได้มากก็ได้กำไร ใครทำได้น้อยก็มีหวังต้องเจ๊งไปในที่สุด

กมล เข้มทอง ได้กล่าวถึงอาชีพหนังสือพิมพ์ไว้ในวารสาร ส.น.ท. ปี 2527 ว่า

"อาชีพหนังสือพิมพ์ ไม่ค่อยจะมั่นคงในสมัยต้น ๆ มักจะล้มเลิกกิจการ เพราะขาดทุนเสมอ ซึ่งนักหนังสือพิมพ์จะต้องหางานใหม่เรื่อยไป ถ้าไม่ได้ทำหนังสือพิมพ์ก็เขียนเรื่องขาย เช่นนวนิยาย เรื่องแปลจากภาษาอังกฤษบ้าง ซึ่งก็พออยู่ได้เหมือนกัน แต่หนังสือพิมพ์ในปัจจุบัน (2527) บางฉบับมีฐานะมั่นคงมากขึ้น เป็นกิจการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ มีทุนนับสิบนับร้อยล้าน คนทำหนังสือพิมพ์มีรายได้มากขึ้น อุปกรณ์การทำหนังสือพิมพ์ทันสมัยขึ้น คนทำหนังสือพิมพ์ก็มีคุณภาพมากขึ้น"

ในด้านเศรษฐศาสตร์ถ้าธุรกิจขยายตัวมากขึ้น การแข่งขันก็มากตามไปด้วย ในวงการธุรกิจหนังสือพิมพ์ก็เช่นกัน เมื่อธุรกิจขยายตัวก็มีการแข่งขันกันในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในด้านการแสวงหาข่าวสาร รูปแบบการเขียนข่าว ไม่ว่าจะเป็นแบบเจาะลึก มีการนำเสนอเบื้องหน้าเบื้องหลังของข่าวอย่างละเอียด พร้อมทั้งวิเคราะห์เหตุการณ์นั้นว่ามีผลกระทบอย่างไรบ้างทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งคนส่วนใหญ่มักเรียกการเขียนข่าวแบบนี้ว่า "การเขียนข่าวแบบตีความขยายความ" (Interpretation) นอกจากนี้ยังพยายามสร้างความพึงพอใจให้เกิดแก่ผู้รับสารเป้าหมายด้วย ซึ่งจะเห็นได้จากการปรับปรุงหนังสือพิมพ์ในด้านของรูปเล่มให้เด่นสะดุดตา สวยงาม โดยการเพิ่มสีสรรบนหน้ากระดาษ เช่นการพิมพ์ 4 สี ในหน้า 1 เป็นต้น รวมทั้งมีการเพิ่มจำนวนหน้าให้มากขึ้น เพื่อเสริมด้านการโฆษณาสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นกำไรที่ผู้อ่านจะได้รับจากหนังสือพิมพ์ทั้งสิ้น

นอกจากจะมีการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว ในวงการธุรกิจหนังสือพิมพ์ยังได้พัฒนาหนังสือพิมพ์เข้าสู่กลุ่มผู้รับสารเป้าหมายมากขึ้นด้วย เช่นหนังสือพิมพ์เพื่อความบันเทิง หนังสือพิมพ์สำหรับผู้หญิง หนังสือพิมพ์เฉพาะเศรษฐกิจ เป็นต้น รวมทั้งยังได้พยายามที่จะจัดตั้ง "สหภาพแรงงานหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย" ขึ้นในช่วงปี 2524 ซึ่งถือว่าเป็นการผนวกตัวของบุคคลในวงการหนังสือพิมพ์ทั้งรุ่นเก่า และรุ่นใหม่ สหภาพแรงงานหนังสือพิมพ์ได้รับการจดทะเบียน ๖ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย และพยายามขับเคลื่อนบทบาทในแง่การพิทักษ์ผลประโยชน์ของคนในวงการหนังสือพิมพ์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของค่าจ้างแรงงาน สวัสดิการต่าง ๆ อย่างไรก็ตามแม้ว่าสหภาพแรงงานฯ จะมีวัตถุประสงค์ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ก็ตาม แต่ก็ต้องล้มลุกคลุกคลานอยู่เรื่อยมา แต่ก็ถือว่าเป็นนิมิตหมายที่ดีที่คนหนังสือพิมพ์ได้พยายามที่จะมารวมตัวกัน เพื่อพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของคนในวงการเดียวกัน ถึงแม้ว่าจะไม่ประสบความสำเร็จก็ตามที่

ในด้านของการเรียกร้องให้มีการยกเลิกคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 นั้น จะเห็นได้ชัดในช่วงที่หนังสือพิมพ์ "ข่าวสด" ถูกสั่งปิด หลังวันนักข่าว 5 มีนาคมเพียงหนึ่งวัน หนังสือพิมพ์ "ข่าวสด" รายวัน ฉบับวันที่ 6 มีนาคม 2530 ได้ถูกคำสั่งของอธิบดีกรมตำรวจ พลตำรวจเอกณรงค์ มหานนท์ ในฐานะเจ้าพนักงานเอกสารการพิมพ์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ถอนใบอนุญาตบรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา อย่างไม่มีกำหนด โดยให้เหตุผลว่า หนังสือพิมพ์ "ข่าวสด" รายวัน กล่าวร้ายเสียยศ หรือเหยียดหยามรัฐบาล ด้วยข้อความพาดหัวข่าวว่า "เปรมจวบจ้วงตั้งสถาบันเกลือกักการเมืองอย่างไร้มารยาท"

หนังสือพิมพ์ "ข่าวสด" ได้ถูกยื่นต่อผู้ด้วยการใช้หนังสือพิมพ์ "เสียงปวงชน" ออกวางตลาดอีกครั้งหนึ่งในวันที่ 7 มีนาคม 2530 ท่ามกลางความเป็นห่วงเป็นใยของคน หนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ แต่ก็ออกได้เพียงวันเดียว ทางกองบังคับการตำรวจ สันติบาลได้ให้หนังสือพิมพ์ "ข่าวสด" หยุดการใช้หัวของหนังสือพิมพ์ "เสียงปวงชน" เสีย เนื่องจากหนังสือพิมพ์ "เสียงปวงชน" หมกตสภาพการเป็นหนังสือพิมพ์รายวันไปแล้ว เพราะไม่ได้ส่งเจ้าพนักงานการพิมพ์มาเดือนเศษแล้ว อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ มาตรา 30 ฉะนั้นการที่หนังสือพิมพ์ "ข่าวสด" ใช้หัวหนังสือพิมพ์ "เสียงปวงชน" เพื่อ ออกวางตลาดนั้นจึงไม่ถูกต้อง

แต่อย่างไรก็ตาม ทางกองบรรณาธิการ "ข่าวสด" ก็ยังคงยื่นอีกเอือกหนึ่งด้วยการออกหนังสือพิมพ์ "ข่าวสด" วางตลาดต่อไปภายใต้ชื่อหัวของ "หนังสือพิมพ์ประโคนชัย" ขณะเดียวกันทางกองบรรณาธิการ "ข่าวสด" ก็ได้ยื่นหนังสือถึงสถาบันหนังสือพิมพ์ที่มีอยู่ ทั้งหมด รวมทั้งสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทยด้วย อันเป็นมาตรการต่อสู้เพื่อเสรีภาพของ หนังสือพิมพ์อีกก้าวหนึ่ง

หนังสือพิมพ์ "มติชน" รายงานประจำวันวันที่ 10 มีนาคม 2530 ได้เขียนข้อความเกี่ยวกับการปิดหนังสือพิมพ์ "ข่าวสด" ในบทบรรณาธิการ ว่า

"คำสั่งถอนใบอนุญาตบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "ข่าวสด" ของอธิบดี กรมตำรวจ ในฐานะเจ้าพนักงานเอกสารการพิมพ์จังหวัดกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 6 มีนาคมที่ผ่านมา ไม่เพียงแต่สะท้อนให้เห็นถึงกรเลียบอันครุร้ายของ ประกาศคณะ ปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ซึ่งพร้อมจะแฝงฤทธิ์สำแดงเดชออกมาเท่านั้น หากแต่ประการสำคัญยิ่งไปกว่านั้น ยังเท่ากับเป็นอีกรูปธรรมหนึ่งซึ่งยืนยันอย่างหนักแน่นว่า นับวันการวิพากษ์วิจารณ์ นายกรัฐมนตรี (พลเอกเปรม ติณสูลานนท์) จะเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน และยากลำบากมากยิ่งขึ้นเป็นลำดับ แท้จริงแล้วการ แสดงออกโดยการพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ "ข่าวสด" ในกรณีที่นายก รัฐมนตรี มีบัญชาให้โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีอัญเชิญพระกระแสราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบ และแนะนำให้ผู้รู้ไป ศึกษา นั้น ประการหนึ่งเป็นการกระทำตามทรรศนะอันเป็นห่วงต่อสถาบัน พระมหากษัตริย์ของสมาชิก พรรคฝ่ายค้านจำนวนหนึ่ง และอีกประการหนึ่งก็เป็น

การตีความต่อบทบาทและการกระทำของนายกรัฐมนตรี และโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเยี่ยงพสกนิกรผู้จงรักภักดีในฐานะที่การกระทำนั้น ๆ เป็นการเคลื่อนไหวอย่างหนึ่งในทางการเมือง เพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองของบุคคลอันเรียกว่า "นักการเมือง"

คำถามที่เกิดขึ้นภายหลังคำสั่งอันเฉียบขาด ของอธิบดีกรมตำรวจในฐานะเจ้าพนักงานเอกสารการพิมพ์จังหวัดพระนคร ก็คือ ประการหนึ่ง อะไรและอย่างไรคือหลักการและบรรทัดฐานที่เจ้าพนักงานการพิมพ์นำไปตักเตือนหนังสือพิมพ์ "ข่าวสด" และอีกประการหนึ่งการที่หนังสือพิมพ์ฉบับใดถูกเจ้าพนักงานการพิมพ์ตักเตือนมาแล้ว 3 ครั้งนั้น หมายความว่าหากหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นกระทำความผิดตามทรรศนะของเจ้าพนักงานเอกสารการพิมพ์ ก็สามารถที่จะกระทำตนหรือตั้งตนเป็นเสมือนกับศาลสถิตยุติธรรมตัดสินความผิดถูกของหนังสือพิมพ์ได้โดยอัตโนมัติ กระนั้นหรือ

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 อันเจ้าพนักงานเอกสารการพิมพ์นำไปใช้ลงโทษหนังสือพิมพ์ "ข่าวสด" นั้น โดยเนื้อแท้แล้วก็คือมรดกทางการเมืองอันสืบทอดมาจากประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 17 ของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ อันนักกฎหมายผู้รักความเป็นธรรมถือว่าเป็นประกาศที่ขัดต่อสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง การที่อธิบดีกรมตำรวจในฐานะเจ้าพนักงานการพิมพ์จับเอาประกาศฉบับนี้มาจัดการกับหนังสือพิมพ์ จึงเท่ากับแสดงว่า รัฐบาลได้หวนกลับไปอาศัยกระบองอันเก่าคร่ำตั้งแต่สมัยเผด็จการครองเมืองมากำราบปราบปรามหนังสือพิมพ์ เพียงแต่หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นพาดหัวข่าวไม่เป็นที่สบอารมณ์ของนายกรัฐมนตรี และของบุคคลที่แวดล้อมนายกรัฐมนตรีเท่านั้นเอง"

คำสั่งถอนใบอนุญาตหนังสือพิมพ์ "ข่าวสด" รายวันครั้งนี้ น่าจะเป็นอีกจุดหนึ่งที่ทำให้คนในวงการหนังสือพิมพ์ลุกฮือขึ้นมาอีกครั้ง เพื่อเรียกร้องสิทธิเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ในการเสนอข่าวสาร และเรียกร้องให้มีการยกเลิกคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ขณะเดียวกันก็พยายามที่จะผลักดันให้มีการนำพระราชบัญญัติการพิมพ์ฉบับใหม่ ออกมาใช้

หนังสือพิมพ์สมัยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

สภาพการเมือง สังคม เศรษฐกิจ

สภาพทางการเมืองที่สำคัญในยุค ของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี คือ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างรัฐบาลกับสถาบันทหาร ซึ่งอาจารย์วิสุทธิ โปธิแท่น คณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้กล่าวถึงสภาพการณ์ใน รัฐบาลพลเอกชาติชาย เกี่ยวกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นดังนี้

ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นของผู้นำรัฐบาลและผู้นำกองทัพนั้นไม่ได้เกิดขึ้นจาก สาเหตุใหญ่โตอะไร เริ่มต้นจากการกระทบกระทั่งกันเล็กน้อย เกี่ยวกับการกล่าวหาว่ามี คอร์รัปชันอย่างกว้างขวางในวงการรัฐบาล และการซื้อขายเสียงในการเลือกตั้ง การวิพากษ์ วิจารณ์ได้ถูกตอบโต้อย่างต่อเนื่องเช่นกันจาก ร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง อดีตรัฐมนตรี ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และเหตุการณ์เริ่มตึงเครียดขึ้น เมื่อมีการส่งยึดรถโมบายยูนิต ขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย เมื่อเดือนมิถุนายน 2533 โดยคำสั่งของพลเอก สุนทร คงสมพงษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด โดยกล่าวหาว่า มีการใช้รถดังกล่าวก่อวินาศกรรม การสื่อสารทางทหาร ขณะเดียวกันก็ได้รับการตอบโต้จากรัฐมนตรีเฉลิมว่า รถดังกล่าวได้ปฏิบัติ หน้าที่ไปตามปกติ และเรื่องนี้ได้คาราคาซังมาจนถึงเดือนกันยายน เมื่อรัฐมนตรีเฉลิม ได้ออกมาตอบโต้ผู้บัญชาการทหารสูงสุดทางโทรทัศน์ช่อง 9 ซึ่งค่อนข้างจะรุนแรง แม้ทาง ร้อยตำรวจเอกเฉลิม จะย่ำว่าเป็นการตอบโต้บุคคลเพียงสองคน คือผู้บัญชาการทหารสูงสุด และผู้อำนวยการสาร นิเทศเท่านั้น แต่ทางผู้นำทหารอื่น ๆ ได้มีการเคลื่อนไหวในลักษณะ ตอบโต้ร้อยตำรวจเอกเฉลิม อย่างรุนแรงว่าได้พุดจากก้าวร้าวกองทัพ

จากกรณีดังกล่าวได้กลายมาเป็นความขัดแย้งระหว่างสถาบันสองสถาบัน คือสถาบัน รัฐบาลและสถาบันทหาร โดยฝ่ายทหารได้แสดงออกถึงความไม่พอใจที่หัวหน้ารัฐบาลไม่ได้ ดำเนินการใด ๆ กับร้อยตำรวจเอกเฉลิม อย่างเด็ดขาด และจุดที่ยกมาเป็นเหตุใหญ่โต จนดู เหมือนว่าจะนำไปสู่ความแตกหักระหว่างนายกรัฐมนตรีกับผู้นำกองทัพ ก็คือ การที่นายกรัฐมนตรีแถลงต่อหน้าสื่อมวลชนที่ท่าอากาศยานกรุงเทพมหานคร ก่อนเดินทางไปญี่ปุ่นเมื่อ เดือนพฤศจิกายน 2533 ว่าจะมีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหลังจากที่ได้ปรับปรุงมาแล้ว

เมื่อเดือนกันยายน ว่าการปรับปรุงครั้งใหม่ที่จะมีขึ้นนั้น ร้อยตำรวจเอกเฉลิม บอกว่าจะไม่เข้าร่วมรัฐบาล

ขณะที่นายกรัฐมนตรีอยู่ต่างประเทศ พลเอกสุจินดา คราประยูร ผู้บัญชาการทหารบก ในฐานะผู้อำนวยการกองกำลังรักษาพระนคร ได้ออกคำสั่งห้ามชุมนุมกันตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ในบริเวณทำเนียบรัฐบาล คำสั่งดังกล่าวก่อให้เกิดปฏิกิริยาอย่างกว้างขวางในทางที่ชี้ว่า ทหารได้ใช้อำนาจเกินหลักการประชาธิปไตย จนเป็นเหตุให้นายกรัฐมนตรีเดินทางเดินทางกลับประเทศ และทหารก็ต้องยกเลิกคำสั่งนั้นหลังจากประกาศไปได้สองวัน

พอมีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2533 รายชื่อรัฐมนตรีที่ถูกปรับปรุงยังคงมีชื่อ ร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง อยู่ในคณะรัฐมนตรี โดยได้ดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยทางนายกรัฐมนตรีได้แถลงในวันรุ่งขึ้นว่า ที่ต้องทำเช่นนี้ เพราะต้องการรักษาภาพลักษณ์ของทั้งรัฐบาล และของทางฝ่ายทหาร โดยแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยนั้นย่อมมีอำนาจในการบริหารประเทศมีความเป็นตัวของตัวเองไม่ตกอยู่ภายใต้การบีบบังคับของกลุ่มใด และทางทหารเองก็ไม่เสียภาพลักษณ์ว่าในฐานะเป็นข้าราชการประจำที่ประกาศตนเองอยู่เสมอว่า จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมืองได้เป็นข้าราชการประจำตามระบอบประชาธิปไตยจริง ๆ ไม่ได้ "บีบ" รัฐบาล

อย่างไรก็ตามคำแถลงของพลเอกชาติชาย นายกรัฐมนตรี ก็ไม่อาจผ่อนคลายสถานการณ์ความไม่เข้าใจกันระหว่างสองฝ่ายได้ เพราะทางฝ่ายทหารถือว่า นายกรัฐมนตรีไม่รักษาสัจจะ คำเนิการเหมือนคหมีนค้ำมั่นสัญญาของสุภาพบุรุษที่ให้ไว้ ความตึงเครียดของสองฝ่ายทวีความเข้มข้นขึ้น เมื่อสื่อมวลชนของกองทัพ และหนังสือพิมพ์ได้วิพากษ์วิจารณ์ตอกย้ำ ในเรื่องคุณธรรมแห่งการรักษาสัจจะของผู้นำประเทศ ในขณะที่ผู้นำสามเหล่าทัพ และของกองบัญชาการทหารสูงสุดได้มีปฏิกิริยาต่อนายกรัฐมนตรี โดยหลีกเลี่ยงที่จะพบปะพูดคุยดังเช่นเคยปฏิบัติมา

การวิพากษ์วิจารณ์กล่าวหาว่าหวัดหวัด ซึ่งกันและกันได้แสดงออกอย่างต่อเนื่องไม่ขาดสาย ในทุกรูปแบบจนทำให้นายกรัฐมนตรีพยายามหันเหความสนใจของประชาชน โดยประกาศข้อเสนอใหม่ที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพื่อป้องกันการชื่อเสียงในการเลือกตั้ง

แต่ความตรึงเครียดนั้นหาได้ผ่อนคลายลงไม่ ถ้าสุคนายกรัฐมนตรีได้ประกาศว่าจะมีการปรับคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งจะเป็นการปรับปรุงครั้งใหญ่ แต่ผลปรากฏว่าได้มีการปฏิวัติขึ้นเสียก่อนในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 โดยพลเอกสุนทร คงสมพงษ์

ในด้านเศรษฐกิจ เมื่อรัฐบาลชุดพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ขึ้นมาบริหารประเทศนั้น เป็นช่วงที่เศรษฐกิจกำลังฟื้นตัว และมีการขยายตัวมากขึ้น อันเป็นผลมาจากรัฐบาลชุดก่อน แต่ครั้งเมื่อรัฐบาลชุดใหม่ขึ้นมา ก็ได้ขยายตัวของธุรกิจโดยการลดราคาน้ำมัน ลดภาษี ลดดอกเบี้ย ซึ่งการกระทำดังกล่าวได้เพิ่มค่าใช้จ่ายให้กับรัฐบาลมากขึ้น ทั้งนี้เมื่อบวกกับเศรษฐกิจที่กำลังขยายตัวอยู่แล้ว จึงกลายเป็นการขยายตัวจนสาธารณูปโภคบางอย่างรองรับไม่ทัน ความผิดพลาดนี้เกิดขึ้นตั้งแต่ 2 ปีที่ผ่านมา (2531-2532) อย่างเรื่องการแก่งำไรที่ดินต่าง ๆ ทำให้ราคาที่ดินสูงมากขึ้น⁸⁵

บทบาทของฝ่ายบริหารในการควบคุมหนังสือพิมพ์

หลังจากที่พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เข้ามาบริหารประเทศได้เพียง 3 เดือน ก็เริ่มที่จะมีปัญหาเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์แล้ว เริ่มตั้งแต่ได้มีคำสั่งตักเตือนหนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ" เนื่องจากการตีพิมพ์บทวิเคราะห์ เรื่อง "ศูนย์ปฏิบัติการแห่งชาติ การแทรกซึมของทหารอีกรูปแบบหนึ่ง" ซึ่งเจ้าพนักงานการพิมพ์เห็นว่าเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 ตามมาด้วยความพยายามที่จะตอบโต้ผู้สื่อข่าว และคอลัมนิสต์ ชนิดตาต่อตา ฟันต่อฟัน ของรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี⁸⁶

ร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีประจำสำนักนายก ได้ออกแถลงว่า จะใช้สถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 3 และช่อง 9 ซึ่งอยู่ในความควบคุมขององค์การสื่อสารมวลชนของรัฐเป็นเครื่องมือในการจัดการการที่วิ คอบโต้คอลัมนิสต์ที่เขียนโจมตีรัฐบาล ซึ่งการจัดการตอบโต้คอลัมนิสต์ที่ขอบคำรัฐบาลหรือบุคคลในคณะอย่างไรเหตุผล จะทำด้วยการแจ้พโยประวัติความเป็นมาแต่หนหลังในทางที่ไม่ดีของคอลัมนิสต์ เช่น การถ่ายรูปบ้านพักว่ามีความ

85 เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม.

86 สยามรัฐ. ประจำวันที่ 15 พฤศจิกายน 2531, หน้า 8.

เป็นอยู่เกินฐานะของนักหนังสือพิมพ์ เพื่อเปิดเผยให้ประชาชนรู้เบื้องหลังว่านักหนังสือพิมพ์ผู้นั้นที่ชอบเขียนตำรารัฐบาลอย่างไรเหตุผลเป็นคนอย่างไร ไม่น่าเชื่อถืออย่างไร 87

นายสำเร็จ คำพะอู นายกษมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย ได้มาให้สัมภาษณ์กรณีที่มีข่าวว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี จะใช้วิธีตอบโต้คอลัมนิสต์ที่เขียนวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 และช่อง 9 ว่า

"การที่บอกว่าคอลัมนิสต์เขียนวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลในทางที่ผิด ๆ หรือ ก่อความเสียหายที่น่าคิด น่าคิดตรงที่ความเสียหาย หรือที่ว่าผิดข้อเท็จจริงนั้นอยู่ในดุลพินิจของใคร อย่าลืมว่าข้อเขียนของนักวิพากษ์วิจารณ์นั้นต่างกับข่าวคนละเรื่องกัน ข้อเขียนนั้นเป็นความเห็นที่เขาอาจจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ เพราะทรรศนะของแต่ละคนไม่เหมือนกัน...ร้อยตำรวจเอกเฉลิม จะใช้ดุลพินิจอะไรตัดสินว่าเขาเขียนผิด จึงจะมาใช้โทรทัศน์ซึ่งเป็นสมบัติของประชาชนตอบโต้ รัฐบาลเผด็จการเขายังไม่ทำกันเลย รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งจะเอาอย่างนี้หรือ" 88

พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ มีความไม่พอใจที่เจ้าหน้าที่ตำรวจสันติบาลละเลยการควบคุมหนังสือพิมพ์ ทั้งที่รัฐบาลได้ว่างไปอยู่ตลอดเวลาให้มีการ ตักเตือนหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอข่าวผิดพลาด คลาดเคลื่อน หรือที่เขียนข่าว บทความโจมตี รัฐบาลโดยปราศจากข้อมูลที่แท้จริง พลตำรวจเอกเกา สารสิน รู้สึกอึดอัดใจกับเรื่องดังกล่าว เพราะหากเจ้าหน้าที่ตำรวจกล่าวตักเตือนตามปัญหาของรัฐบาลแล้ว กรมตำรวจก็จะถูกโจมตี และที่สุดก็ต้องส่งผลกระทบต่อรัฐบาลอยู่ดี 89

ทรรศนะพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เกี่ยวกับการเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์

"พวกคุณชอบไปสร้างเรื่องทำให้เกิดความเข้าใจผิดกัน ซึ่งผมก็ต้องมาแก้ตัวอยู่เรื่อย ๆ ถ้าเป็นอย่างนี้ก็คงไม่ต้องมาทำอะไรกัน พวกคุณชอบกระพือข่าวลือกัน

87 เคลลินิวส์. ประจำวันที่ 29 ตุลาคม 2531, หน้า 10.

88 สยามรัฐ. ประจำวันที่ 28 ตุลาคม 2531, หน้า 1 และ 14.

89 สยามรัฐ. ประจำวันที่ 28 พฤศจิกายน 2531, หน้า 1 และ 16.

ทำข่าวกันเองทั้งนั้น เรื่องอย่างนี้เป็นการทำลายประเทศชาติ เป็นสิ่งที่ไม่ดี ทำให้ประชาชนเกิดความสับสน" 90

นายสุชาติ ตันเจริญ รองโฆษกพรรคชาติไทย ยังออกมาแถลงถึงพรรคของนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ในปัจจุบันอีกว่า

"ในการประชุมพรรคชาติไทย พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ปรารภว่า ปัจจุบันสื่อมวลชนมีการลงข่าวกันมากทั้งเรื่องส่วนตัว หรือการปล่อยข่าวจะปลดผู้บัญชาการทหารสูงสุด ซึ่งล้วนแต่ไม่มีมูลความจริง ทำให้ต้องตามแก้ข่าวจนไม่มีเวลาทำงาน จึงฝากให้ นาย บรรหาร ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย บอกหนังสือพิมพ์ให้เสนอข่าวตรงกับความเป็นจริงหน่อย" 91

ในขณะที่เดียวกันนายพรเทพ เตชะไพบูลย์ รองโฆษกสำนักนายกรัฐมนตรี ก็ได้แถลงสิ่งที่นายกรัฐมนตรีกล่าวในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ว่า

"ในระยะนี้ปรากฏว่า มีข่าวลือซึ่งไม่มีมูลความจริงปรากฏในสื่อสารมวลชนเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติ ไม่เป็นผลดีต่อภาพพจน์ของประเทศ สำหรับรัฐมนตรีท่านขอให้ระมัดระวังคำพูด เพื่อที่จะได้ไม่กลายเป็นต้นเหตุให้เกิดข่าวลือ" 92

จากพรรคระดังกล่าว ทำให้พอจะมองเห็นว่านายกรัฐมนตรี พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ไม่ค่อยจะพอใจการกระทำของหนังสือพิมพ์มากนัก และพยายามที่จะเข้ามาควบคุมหนังสือพิมพ์ แต่เหตุการณ์ต่าง ๆ ไม่เอื้อให้การควบคุมหนังสือพิมพ์เป็นไปได้อย่างเหมาะสมเช่นสมัยนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เพราะรัฐบาลชุดนี้มาจากการเลือกตั้ง รวมทั้งการต่อสู้ของหนังสือพิมพ์ที่ค่อนข้างจะหนักหน่วงทำให้รัฐบาลไม่กล้าที่จะทำอะไร แต่ถึงกระนั้นก็ตามก็มีรัฐมนตรีบางท่านที่พยายามจะเข้ามากำหนดบทบาทของหนังสือพิมพ์

90 บ้านเมือง. ประจำวันที่ 4 กรกฎาคม 2533.

91 บ้านเมือง. ประจำวันที่ 4 ตุลาคม 2533.

92 สยามรัฐ. ประจำวันที่ 4 กรกฎาคม 2533.

ดั่งเช่น กรณีของร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง จะใช้สถานีวิทยุโทรทัศน์ มาตอบโต้หนังสือพิมพ์ หรือกรณีที่นายเสนาะ เทียนทอง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้พูดในประเด็นที่จะให้คอลัมนิสต์ ใช้ชื่อจริง-นามสกุลจริง ซึ่งความหมายก็คือ "ห้ามใช้นามปากกา" ตลอดจนประชาชนที่เขียนมาร้องเรียน หรือร้องทุกข์เรื่องต่าง ๆ จะต้องลงชื่อ-นามสกุลจริงด้วย และยังเสนอให้มีการกำหนดคุณสมบัติของคนที่เป็นบรรณาธิการอีกด้วย

พล.ต.ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช อดีตนายกรัฐมนตรีนึ่งถือว่าเป็นปรมาจารย์แห่งวงการหนังสือพิมพ์คนหนึ่ง ได้ออกมาคัดค้านในกรณีนี้ว่า "คนที่เสนอความคิดนี้บ้าไป- สติยังดีอยู่หรือ" ไม่มีประเทศประชาธิปไตยที่ไหนเขาทำกัน พร้อมทั้งประกาศว่าถ้ากฎหมายนี้ออกมา ก็จะขอฝ่าฝืนเป็นคนแรก และยอมติดคุก เพราะใช้นามปากกา และในวันต่อมาก็ประชดร์รัฐบาลด้วยการใช้นามปากกา "จุก กั้นชอย" และ "กุกโก" ในคอลัมน์ชอยสวนพลู เพื่อแสดงจุดยืนการคัดค้านในเรื่องนี้อย่างจริงจัง⁹³

การควบคุมหนังสือพิมพ์โดยคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42

วันที่ 6 ตุลาคม 2531 หนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ" ฉบับประจำวันที่ 5 กันยายน 2531 ได้ตีพิมพ์โฆษณาในคอลัมน์ "บทวิเคราะห์" เรื่อง ศูนย์ปฏิบัติการแห่งชาติ การแทรกซึมของทหารอีกรูปแบบหนึ่ง มีข้อความพอสรุปได้ว่า ก่อนหน้านั้นได้มีการเสนอให้ทหารระดับสูงเป็นเลขาธิการนายกรัฐมนตรีนึ่ง ๓ ๓ ที่มี ส.ส. ที่สอบได้และสอบตกยังคงมาทำงานในหน้าที่อีกมาก แต่ไม่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามา การกระทำดังกล่าวอาจถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการแทรกแซงของทหารโดยใช้อิทธิพลกดดันนโยบาย และการตัดสินใจของรัฐบาล กล่าวคือมีการวางแผนให้บุคคลที่ทหารไว้วางใจได้เข้าไปอยู่ร่วมในตำแหน่งสำคัญ ๆ ของรัฐบาล เพื่อควบคุมกลไกสำคัญ ๆ ของการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการโฆษณาตีพิมพ์ข้อความที่มีลักษณะเป็นการกล่าวร้าย เสียชื่อเสียง หยาบคายในรัฐบาล เป็นการฝ่าฝืนคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2521 ข้อ 2 (3) และข้อ 4

93 สัปดาห์วิจารณ์. ปีที่ 36 ฉบับที่ 48, หน้า 12.

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานครได้อาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะกรรมการ
การปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ข้อ 7 ตักเตือนหนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ" เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม
2531 94

วันที่ 30 พฤศจิกายน 2531 เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร ได้แจ้ง
ให้ นายสันติ อันตระการ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" รายวัน
ภาษาไทย ทราบว่า หนังสือพิมพ์ดังกล่าว ฉบับประจำวันที่ 26 พฤศจิกายน 2531 ได้ตีพิมพ์
โฆษณารูปภาพไว้ไม่เหมาะสม กล่าวคือ ในคอลัมน์ "รวมคำแหง" ปีที่ 27 ได้ตีพิมพ์
โฆษณารูปภาพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไว้ไม่เหมาะสม ซึ่งขัดต่อ
ความสงบเรียบร้อยของประชาชน เป็นการฝ่าฝืนคำสั่งคณะกรรมการการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่
42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) และข้อ 4

ดังนั้น เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร จึงได้อาศัยอำนาจตามคำสั่ง
คณะกรรมการการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 7 ตักเตือน
นายสันติ อันตระการ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" 95

วันที่ 16 ธันวาคม 2531 กรณีที่หนังสือพิมพ์รายวันประจำวันที่ 8 ธันวาคม 2531
จำนวนหลายฉบับได้ลงข้อความว่า "พลตำรวจโทประทีป สันติประภพ ผู้ช่วย อตร. ได้ชี้
แจงต่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาางบประมาณรายจ่ายแผ่นดิน ประจำปี 2531 ระบุว่า
นายทหารให้ความร่วมมือในการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าในจังหวัดนครศรีธรรมราช" ซึ่งข้อ
ความดังกล่าวนั้น ท่านพลตำรวจโทประทีป สันติประภพ ผู้ช่วย อตร. (ปร.) ได้ชี้แจงว่า
มิได้แถลงต่อคณะกรรมการฯ แต่อย่างใด การพาดหัวข่าว และการลงบทความดังกล่าวของ
หนังสือพิมพ์ จึงมีลักษณะเป็นเท็จ ทำให้ผู้อื่นหลงเชื่อ เข้าใจผิด และเกิดความเสียหาย

94 เอกสารกรมตำรวจ กองกำกับการ 3 สันติบาล.

95 เรื่องเดียวกัน.

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานครได้พิจารณาตรวจสอบแล้ว ปรากฏว่า

1. ได้นำหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ประจำวันที่ 8 ธันวาคม 2531 มาตรวจสอบแล้ว ปรากฏว่า ได้มีหนังสือพิมพ์ "แนวหน้า" รายวันภาษาไทย หนังสือพิมพ์ "มติชน" หนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ" ได้ลงตีพิมพ์ข่าวที่มีลักษณะดังกล่าวจริง

2. เจ้าพนักงานการพิมพ์ได้มีหนังสือไปยัง นายธานี ศักดิ์เศรษฐ ๙.๙.นครศรีธรรมราช โฆษกคณะกรรมการพิจารณาพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี 2532 เกี่ยวกับการให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ว่าเป็นจริงเพียงใด

3. นายธานี ศักดิ์เศรษฐ ๙.๙.นครศรีธรรมราช ได้มีหนังสือถึงเจ้าพนักงานการพิมพ์ลงวันที่ 20 ธันวาคม 2531 ว่าได้ให้สัมภาษณ์ข้อความที่มีลักษณะดังกล่าวแก่หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ จริง ฉะนั้นข้อความที่หนังสือพิมพ์ได้ตีพิมพ์โฆษณาจึงมีลักษณะไม่เป็นเท็จ ไม่ผิดตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 และคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 เว้นแต่หนังสือพิมพ์ "แนวหน้า" วันที่ 20 ธันวาคม 2531 เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร ได้แจ้งให้ นายปานะพันธ์ ตุ่มทอง ทราบว่า หนังสือพิมพ์ "แนวหน้า" รายวันภาษาไทย ฉบับประจำวันี่ 8 ธันวาคม 2531 ได้ตีพิมพ์โฆษณาข้อความพอสรุปได้ว่า "มีนายทหารจากกองทัพภาคที่ 4 บางคนร่วมกันลักลอบตัดไม้ทำลายป่าในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช" ซึ่งข้อความดังกล่าวที่ตีพิมพ์โฆษณานั้นเป็นเท็จ เป็นการปลุกปั่น ยุยง ให้เกิดความไม่สงบ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน เป็นการฝ่าฝืนคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) และ ข้อ 4

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร ได้อาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ข้อ 7 ตักเตือนนายปานะพันธ์ ตุ่มทอง บรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ "แนวหน้า" รายวันภาษาไทย ⁹⁶

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2532 พลตำรวจตรี วีระ วิสุทธกุล ได้แจ้งให้นายสันติ อ้นตระการ ทราบว่า หนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" ฉบับวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2532 หน้า 3 ได้

96 เรื่องเดียวกัน.

ตีพิมพ์ข้อความเป็นรูปภาพ ซึ่งเป็นการแสดงอย่างเคลือบคลุมว่ามีความเสียหายในรัฐบาล หรือ กระทรวง ทบวง กรมในรัฐบาลโดยไม่แสดงว่าเป็นเรื่องใด ข้อใด และข้อความหรือรูปภาพ ในลักษณะที่อาจทำให้ประชาชนตกใจ หรือเป็นการปลุกปั่น ยุยง ให้เกิดความไม่สงบ หรือ ขัดต่อความสงบเรียบร้อย เป็นการฝ่าฝืนคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลง วันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (4) และข้อ 6

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 7 ตักเตือน บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" 97

วันที่ 6 มิถุนายน 2532 เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร ได้แจ้งให้ นายเรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ "มติชน" รายวัน ภาษาไทย ทราบว่าหนังสือพิมพ์ "มติชน" ฉบับวันที่ 5 มิถุนายน 2532 ได้ตีพิมพ์โฆษณา หน้า 1 และหน้า 24 โดยใช้หัวข้อว่า "สันติอโศก-มหาเถรฯ ตอน ควลด้วยเพลง" ซึ่งมีเนื้อหา สรุปได้ว่า เจ้าสำนักสันติอโศกได้วางอารมณ์ตนเองไว้บนกระแสที่ถูกกระหน่ำโจมตีจากหลาย ฝ่าย เขียนเพลงคนหยามฟ้าไม่หยาม เพื่อปลุกใจประชาชนให้ตี้นามองบางสิ่งบางอย่างตามที่ ตัวอยากให้มอง แม้เจ้าสำนักสันติอโศกจะยืนยันว่า ชาวสันติอโศกไม่ได้ต่อสู้กับฝ่ายมหา เถรสมาคม แต่เลขานุการเจ้าคณะภาค 4 วัดสุทัศน์เทพวรารามยืนยันว่า ได้ปรึกษากับเจ้า คณะภาค 4 แล้ว เห็นว่าพระโพธิรักษ์ ต้องการต่อสู้ทางด้านจิตวิทยามวลชน ให้เห็นว่าตัว เองมีความสามารถหลายอย่าง เป็นอัจฉริยะจริง อาตมาจึงแต่งเพลงแก้เพลงของพระโพธิรักษ์ ขึ้น ใช้ชื่อว่าฟ้าปลดทุกข์ผู้ถูกหยาม ซึ่งการตีพิมพ์ข้อความดังกล่าว อาจจะก่อให้เกิดความไม่ เข้าใจกันระหว่างฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อันจะนำมาซึ่งการขยายความขัดแย้งที่มีอยู่แล้วให้กว้างขวาง ออกไปจนกระทบถึงความสามัคคีของคนในชาติ มีลักษณะเป็นการขัดต่อความเรียบร้อยหรือ คีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นการฝ่าฝืนคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) และข้อ 4

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร จึงได้อาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 7 ตักเตือน บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ "มติชน" 98

97 เรื่องเดียวกัน.

98 เรื่องเดียวกัน.

วันที่...กรกฎาคม 2532 (ไม่ทราบวันที่ที่แน่นอน) ด้วยหนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ" รายวันภาษาไทย ฉบับประจำวันที่ 24 กรกฎาคม 2532 คอลัมน์ "บทบรรณาธิการ" ได้ลงตีพิมพ์โฆษณารูปภาพและข้อความที่เป็นการดูหมิ่นเหยียดหยาม ตำรวจ นักการเมือง และข้าราชการ ว่าตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของเจ้าพ่อ ซึ่งข้อความและรูปภาพดังกล่าว มีลักษณะเป็นการกล่าวร้าย เสียดสี เหยียดหยามรัฐบาลไทย หรือกระทรวง ทบวง กรม ในรัฐบาลอย่างเคลือบคลุม โดยไม่แจ้งให้เห็นว่าเป็นการกระทำผิดในเรื่องใด เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (3) (4) และข้อ 4

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร จึงอาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 7 ตักเตือนหนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ" รายวันภาษาไทย 99

วันที่ 26 กันยายน 2532 เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร ได้แจ้งให้นายปานะพันธ์ ตุ่มทอง บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา ทราบว่า หนังสือพิมพ์ "แนวหน้า" ฉบับประจำวันที่ 25 กันยายน 2532 ได้ตีพิมพ์โฆษณาในหน้า 1 และหน้า 20 โดยใช้หัวข้อข่าวว่า "ตำรวจคืนพลิก วิ่งชื่อเก้าอี้ ผู้การจ่ายหนักนับล้าน" โดยมีเนื้อหาของข่าวสรุปได้ว่า กรมตำรวจล้มสูตร 5-7-9 ในปีพ.ศ.2531 แล้ว ซึ่งหมายถึงตำแหน่งสารวัตรต้องจ่ายผลประโยชน์ตอบแทน 5 แสนบาท ผู้กำกับ 7 แสนบาท และผู้กำกับการ 9 แสนบาท แต่ในปีนี้ตำแหน่งผู้การต้องจ่ายมากกว่า 1 ล้านบาท ส่วนตำแหน่งรองลงไปก็ต้องจ่ายมากขึ้นด้วย ทั้งนี้ เพราะมีระดับเหนือกว่าผู้บังคับการขึ้นไปมีการจ่ายเงินวิ่งเต้นระหว่าง 5-30 ล้านบาท นอกจากวิ่งเต้นภายในกรมตำรวจแล้ว นายตำรวจยังต้องวิ่งเต้นกับนักการเมืองอีกด้วย ซึ่งการโฆษณาข้อความดังกล่าวนี้ เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการกระทำที่สร้างความเสื่อมเสียให้กับกรมตำรวจ และสถาบันทางการเมืองของรัฐ อีกทั้งยังเป็นการกระทำที่อาจนำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างข้าราชการตำรวจกับข้าราชการการเมือง และความเข้าใจผิดของประชาชนที่อ่านข้อความดังกล่าว การโฆษณาข้อความในลักษณะเช่นนี้ จึงเป็นการกระทำที่เผยแพร่ข้อความซึ่งเป็นเท็จหรือในลักษณะที่อาจทำให้ประชาชน

เกิดความตื่นตกใจ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) และข้อ 4

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 7 ตักเตือนบรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ "แนวหน้า" 100

วันที่ 31 ตุลาคม 2532 เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร ได้แจ้งให้นายเรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ "มติชน" ทราบว่า หนังสือพิมพ์ "มติชน" ฉบับประจำวันที่ 30 ตุลาคม 2532 เผยแพร่ข่าวในหน้า 1 และหน้า 2 โดยใช้หัวข้อข่าวว่า "ล้มป่วยระนาว-หวั่นซ้ารอยมินามาตะ ฮีสเทอร์นชิบอร์คผวา สารปรอทร่วงลงทะเล" ซึ่งการพาดหัวของหนังสือพิมพ์ในลักษณะเช่นนี้เป็นการกระทำที่เป็นเท็จ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง อีกทั้งรายละเอียดของข่าวอาจจะทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตกใจ วิตกกังวล หรือเกิดความหวาดกลัว หรือทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่อนโยบาย เศรษฐกิจของประเทศ การกระทำในลักษณะดังกล่าวนี้ เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม และขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประเทศ จึงเป็นการฝ่าฝืนต่อคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6)

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 7 ตักเตือนนายเรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ "มติชน" รายวันภาษาไทย ให้พึงใช้ความระมัดระวังในการเผยแพร่ข่าวสาร โดยอย่าให้มีการกระทำในลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้นอีก 101

วันที่... พฤศจิกายน 2532 (ไม่ทราบวันที่ที่แน่นอน) ด้วยปรากฏว่าหนังสือพิมพ์ "เดลินิวส์" รายวันภาษาไทย ฉบับประจำวันที่ 15 พฤศจิกายน 2532 ได้ตีพิมพ์โฆษณาข้อความพาดหัวข่าวว่า "จำลองยื่นลาออกชิงผู้ว่าฯ บิ๊กมาฉแนร์ว่าธำรงเป็นปลัด" รายละเอียดของข่าวนั้น เป็นการเผยแพร่ข่าวที่อาจทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตกใจ หรือวิตกกังวลในความมั่นคงของรัฐบาล หรือเป็นการปลุกปั่นยุยงให้เกิดความไม่สงบขึ้นภายในประเทศ หรือ

100 เรื่องเดียวกัน.

101 เรื่องเดียวกัน.

ขัดต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน การกระทำในลักษณะดังกล่าวนี้ จึงเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) และข้อ 4

อีกทั้งหนังสือพิมพ์ฉบับนี้เคยถูกดักเตือนเนื่องจากได้กระทำการฝ่าฝืนคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) ข้อ 4 มาแล้ว 1 ครั้ง แต่ยังคงได้กระทำการฝ่าฝืนตามคำตักเตือนของเจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 ตักเตือนผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ "เคลนิวิสต์" รายวันภาษาไทย ไม่ให้มีการกระทำในลักษณะเช่นนี้อีก 102

วันที่ 14 ธันวาคม 2532 เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร แจ้งให้นายสันติ อันตรการ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" รายงานว่า หนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" ฉบับประจำวันที่ 12 ธันวาคม 2532 ลงพิมพ์โฆษณาข้อความในหน้า 1 และหน้า 8 โดยใช้หัวข้อข่าวในหน้า 1 ว่า "ด่วน ผู้ว่าเมืองจันทร์กลายเป็นเจ้าชายนิทราแล้ว" สำหรับรายละเอียดของข่าวนั้นเป็นการเผยแพร่ข่าวสาร ซึ่งบุคคลโดยทั่วไปอาจเข้าใจว่าสาเหตุที่ นายปรีดา มตุตาหารัช ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี ต้องประสบเคราะห์กรรมในครั้งนี้ เนื่องจากการคิดมาก เพราะก่อนหน้านั้น นายปรีดา เคยเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรีมาก่อน ต่อมาถูกย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี ในลักษณะที่เหมือนถูกกลั่นแกล้ง จึงเป็นข้อความที่กล่าวร้าย เสียชื่อเสียงหรือเหยียดหยามรัฐบาลไทย การลงพิมพ์โฆษณามีลักษณะเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (3) และข้อ 4 และพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 มาตรา 36

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 7 วรรคแรก และพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 มาตรา 36 (1) ตักเตือน บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" 103

102 เรื่องเดียวกัน.

103 เรื่องเดียวกัน.

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2533 ได้มีคำสั่งถอนใบอนุญาตการเป็นบรรณาธิการและเจ้าของหนังสือพิมพ์ "แนวหน้า" รายวัน ภาษาไทย ฉบับประจำวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2533 ได้พิมพ์พาดหัวข่าว "จับทุตซาอุ ฯ บงการฆ่า 3 เพื่อนร่วมชาติ" มีลักษณะอันไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง ขาดวิจารณ์อันวิญญูชนจะพึงมี แสดงออกถึงความไม่รับผิดชอบต่อการเสนอหัวข้อข่าวและข้อความ มุ่งแต่ผลประโยชน์ทางด้านการขายหนังสือพิมพ์ โดยมีได้คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นต่อผลประโยชน์โดยส่วนรวมของชาติ อีกทั้งการพาดหัวข่าวในลักษณะดังกล่าว ยังอาจกระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศไทยกับประเทศซาอุดีอาระเบีย ทั้งยังอาจเกิดความไม่เข้าใจระหว่างรัฐบาลของทั้งสองประเทศ นอกจากนี้การกระทำดังกล่าวยังอาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของแรงงานไทย ตลอดจนความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของแรงงานไทยในซาอุดีอาระเบียเป็นจำนวนนับแสนคน อันจะส่งผลกระทบต่อทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างใหญ่หลวง ดังนั้น การกระทำดังกล่าว จึงเป็นการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นเหตุในลักษณะที่อาจทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตกใจ หรือวิตกกังวล หรือเกิดความหวาดกลัว หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) และข้อ 4

ก่อนหน้านี้ หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ได้เคยถูกตักเตือนมาแล้วรวม 2 ครั้ง ครั้งสุดท้ายถูกตักเตือนเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2532 ให้ใช้ความระมัดระวังในการเผยแพร่ข่าวสาร หากพบว่ายังมีการฝ่าฝืนตามบันทึกตักเตือนนั้นอีก จะดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอย่างเฉียบขาด ซึ่งนายปานะพันธ์ ตุ่มทอง บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ ก็ได้ให้ถ้อยคำยืนยันต่อเจ้าพนักงานการพิมพ์ว่า จะไม่ให้มีการกระทำในลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้นอีก แต่แล้วก็ได้กระทำความผิดขึ้นอีกหาได้หลายจำไม

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร จึงอาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 7 ถอนใบอนุญาตการเป็นบรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ "แนวหน้า" รายวัน ภาษาไทย 104

วันที่ 21 มีนาคม 2533 เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร ได้แจ้งให้ นายสุทธิพงศ์ พุทธชาติ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ "พญาครุฑ" ทราบว่า หนังสือพิมพ์ดังกล่าว ฉบับที่ 118 ประจำวันศุกร์ที่ 23 กุมภาพันธ์ 2533 ได้ตีพิมพ์พาดหัวข่าว ในหน้า 1 (ปกหน้า) และหน้า 26 ว่า "เศรษฐกิจท่าเรือ ปลุกมือบหามาหมู่ชู่ทำลายชาติ" โดย เนื้อหาของข่าวเป็นการวิพากษ์วิจารณ์การประท้วงของพนักงานการทำเรือแห่งประเทศไทย ที่หยุดงานประท้วงเรียกร้องต่อรัฐบาล มิให้เอกชนเข้ามาดำเนินการท่าเรือน้ำลึกที่แหลมฉบัง มีข้อความบางตอนว่า ...ที่จริง ๆ แล้ว บันทึกจากน้ำมือหยาบ ๆ ช้า ๆ ของหัวโจกขบวนการ เพียงไม่กี่คนเท่านั้น...ที่ชุมนุมเห่าหอนกันอยู่นี้...โถโธ่พวกเศรษฐกิจ...คนจึงไร้ไม่กี่คนนั้นแหละ...โถโธ่พวกเศรษฐกิจ...พวกหมาหมู่อยู่อย่างพวกมึง...โธ่หาร้อยพวกนี้... และหน้า 9 ซึ่งตีพิมพ์พาดหัวข่าวว่า เชิญพวกมึงตามสบาย...เพราะบ้านนี้เป็นของพวกมึงแล้วนิ...โดย เนื้อข่าวเกี่ยวกับการเสนอเปลี่ยนแปลงระดับปลัด คนสำคัญในกระทรวง ซึ่งการใช้ข้อความใน ลักษณะดังกล่าวเป็นข้อความที่ไม่เหมาะสม ไม่สุภาพ และไม่ใช้ลักษณะที่ดีของภาษาไทย ที่ สื่อมวลชนจะพึงนำมาใช้ในการวิพากษ์วิจารณ์ข้อเท็จจริง และนำเสนอต่อประชาชนผู้อ่าน จริงอยู่การวิพากษ์วิจารณ์ตติงนั้นสื่อมวลชนมีสิทธิโดยชอบธรรม อันพึงกระทำได้ แต่ก็ควรอยู่ในกรอบของกฎหมาย ศิลธรรม วัฒนธรรมของชาติ และพึงใช้ข้อความที่สุภาพ ไม่ก้าวร้าว ไม่ใช้ถ้อยคำที่มีลักษณะรุนแรง ยั่วอารมณ์ผู้ถูกวิจารณ์ แต่ควรชี้แจงแสดงเหตุผลอันน่ารับฟัง เพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจและยอมรับความถูกต้อง สมควรและเป็นธรรม ทั้งนี้เพื่อความ สัมคคีของชนทุกหมู่เหล่า ป้องกันความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้น การกระทำของหนังสือพิมพ์ "พญาครุฑ" ดังกล่าวนั้นจึงมีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และหยาบคายทำให้เสื่อมเสียศีลธรรมและวัฒนธรรมของชาติ **ผิดตามคำสั่งคณะกรรมการการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6)(7) และข้อ 4**

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร จึงอาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะกรรมการการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 7 ตักเตือนบรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ "พญาครุฑ" ¹⁰⁵

วันที่ ...พฤศจิกายน 2533 (ไม่ทราบวันที่ที่แน่นอน) กรณีที่หนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" ฉบับประจำวันที่ 16 พฤศจิกายน 2533 ลงหัวข่าว่า "ย้าย อตร. แสงหน้าชาติ ปรับขบวนการเมืองใหม่ปลายเดือนนี้"

105 เรื่องเดียวกัน.

เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานครได้พิจารณาในรายละเอียดของข่าวที่ประชุมเห็นว่า การเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" เป็นการเสนอข่าวที่บิดเบือนต่อความเป็นจริง ทำให้เกิดความสับสนต่อสาธารณชน และจะกระทำให้ประชาชนโดยทั่วไปมองว่าการบริหารงานของรัฐบาลไม่มีความมั่นคง จึงเป็นการโฆษณาที่อาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) และข้อ 4 ซึ่งยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ขณะที่หนังสือพิมพ์ "ดาวสยาม" กระทำการโฆษณา ข้อความและข่าวดังกล่าว 106

วันที่ 9 พฤศจิกายน 2533 เรื่องดักเตือนหนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ" หนังสือพิมพ์ "ไทยรัฐ" หนังสือพิมพ์ "บ้านเมือง" หนังสือพิมพ์ "เดลินิวส์" และหนังสือพิมพ์ "เดลินิวเวอร์"

ดั่งมีเหตุผลในการดักเตือนหนังสือพิมพ์ ทั้ง 5 ฉบับดังต่อไปนี้

หนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ" ฉบับประจำวันี่ 4 พฤศจิกายน 2533 ได้ลงข้อความว่า "นายสุวิทย์ คุณกิตติกล่าวว่า ในส่วนตัวของคุณขณะนี้ แม้จะมีตำแหน่งคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร ก็ยังรู้สึกสิ้นหวังที่จะใช้เครื่องมือทางรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาทางการเมือง ตนจึงเห็นว่า น่าจะให้ประชาชนมีโอกาสเลือกผู้แทนใหม่ ซึ่งหมายความว่าตนยืนยันให้มีการยุบสภา เพราะการลาออก ไม่ได้แก้ปัญหาอะไร รัฐบาลปล่อยให้มีการคอร์รัปชันในประเทศทุกวัน และทุกวันนี้ก็เป็นการขายชาติให้นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ"

หนังสือพิมพ์ "ไทยรัฐ" ประจำวันที่ 5 พฤศจิกายน 2533 ได้ลงข่าวว่า "ประสาฝ่ายค้าน ส.ส.สุวิทย์ คุณกิตติ สายหน้าหมคหวังกับรัฐบาลคอร์รัปชันทุกวันนี้ เหมือนงจใจขายชาติให้ชาวต่างประเทศ แก่ พ.ร.บ.ปิโตเลียม ลดภาระให้บริษัทน้ำมันอนุมัติ เอกชนรายเดียวผูกขาดโทรศัพท์สามล้านเลขหมาย ฯลฯ ความผิดมหันต์ถึงขั้นนี้ สุวิทย์ คุณกิตติ ชี้ว่า ถึงนายกฯ ลาออกก็ยังแก้ปัญหาไม่ได้ หนทางเดียวขณะนี้ก็คือ การยุบสภา..."

หนังสือพิมพ์ "บ้านเมือง" ฉบับประจำวันี่ 4 พฤศจิกายน 2533 ได้ลงข่าวว่า "นายสุวิทย์ คุณกิตติ กล่าวว่าในส่วนตัวของคุณขณะนี้ แม้จะมีตำแหน่งคณะกรรมการสภา

ผู้แทนราษฎร ผมยังรู้สึกสิ้นหวังที่จะใช้เครื่องมือทางรัฐสภาในการแก้ไขปัญหาทางการเมือง คนจึงเห็นว่าน่าจะให้ประชาชนมีโอกาสเลือกผู้แทนฯ ใหม่ ซึ่งหมายความว่า ถึงคนยืนยันให้มีการยุบสภา เพราะการลาออกไม่ได้แก้ปัญหอะไร รัฐบาลปล่อยให้มีการคอร์รัปชันในประเทศทุกวัน และทุกวันนี้ก็เป็นการขายชาติให้กับนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ แม้กระทั่งการแก้ พ.ร.บ.ปีโตรเลียม ก็ยังแก้ไขโดยลดภาระให้กับบริษัทน้ำมัน ที่จะเข้ามาดำเนินการสำรวจแห่งปีโตรเลียมในประเทศไทย โดยรัฐอ้างว่าเป็นการจูงใจ รวมทั้งยังมีการอนุมัติให้เอกชนรายเดียวผูกขาดทำโครงการขายโทรศัพท์ 3 ล้านเลขหมายอีก"

หนังสือพิมพ์ "เดลินิวส์" ฉบับประจำวันที 4 พฤศจิกายน 2533 ได้ลงข่าวว่า "ผู้สื่อข่าวถามว่านายกรัฐมนตรีไม่ได้เกี่ยวของเพราะทั้ง 2 ฝ่ายออกตัวมาก่อนแล้ว นายสุวิทย์ คุณกิตติ กล่าวว่าการนายกรัฐมนตรี จะต้องเข้ามายุ่งเกี่ยวเพราะคุมทั้ง อ.ส.ม.ท. และกระทรวงกลาโหม อย่างไรก็ตามตนคิดว่า ปัญหาดังกล่าวจะไม่สามารถใช้กลไกของรัฐสภาจัดการกับปัญหานี้ได้ จึงอยากให้รัฐบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนตัดสินใจด้วยการยุบสภา เพราะการลาออกของรัฐบาลไม่สามารถแก้ปัญหอะไรได้ ขณะนี้รัฐบาลยังปล่อยให้มีการคอร์รัปชันเหมือนการขายชาติเกิดขึ้นอยู่ทุกวัน"

หนังสือพิมพ์ "เดลินิวส์" ฉบับวันที่ 4 พฤศจิกายน 2533 ได้พาดหัวข่าวว่า "เอกภพระบชุด รัฐบาลนี้ขายชาติ แะให้ยุบสภาแก้ปัญหการโกงกิน" เนื้อหาของข่าว เป็นการเสนอการให้สัมภาษณ์ของนายสุวิทย์ คุณกิตติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น พรรคเอกภาพ โดยผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงทัศนะว่า รู้สึกสิ้นหวังที่จะใช้เครื่องมือทางรัฐสภาในการแก้ปัญหทางการเมือง จึงเห็นว่าน่าจะให้ประชาชนมีโอกาสเลือกตั้งใหม่ ซึ่งหมายถึงควรมีการยุบสภา เพราะการลาออกไม่ได้แก้ไขปัญหาของชาติ รัฐบาลปล่อยให้มีการคอร์รัปชันในประเทศ ทุกวันนี้ก็เป็นการขายชาติให้นักลงทุนทั้งใน และต่างประเทศ"

เนื่องจากข้อความดังกล่าวอาจจะสร้างความสับสน และนำไปสู่ความไม่เข้าใจของประชาชน จนอาจก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในบ้านเมืองได้ จึงเข้าข่ายเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 (6) และข้อ 4 แต่โดยที่เป็นกรณีหนังสือพิมพ์หลายฉบับได้ลงตีพิมพ์ถ้อยคำให้สัมภาษณ์ของนายสุวิทย์ คุณกิตติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น พรรคเอกภาพ ซึ่งเป็นข้อความอันเดียวกันเกือบทุกฉบับ และมีใช่เป็นการจูงใจ ที่จะมีการเขียนข้อความขึ้นเองเพื่อก่อ

ให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยต่อบ้านเมือง และประเทศชาติแต่อย่างใด ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เจ้าพนักงานการพิมพ์ซึ่งมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายฉบับนี้อยู่ จึงจำเป็นต้องดำเนินการไปตามขั้นตอนของกฎหมายฉบับนั้น เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานคร จึงอาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ข้อ 7 ตักเตือนหนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ" หนังสือพิมพ์ "ไทยรัฐ" หนังสือพิมพ์ "บ้านเมือง" หนังสือพิมพ์ "เดลินิวส์" และหนังสือพิมพ์ "เดลิมิเรอร์" 107

สถานภาพหนังสือพิมพ์

สืบเนื่องมาจากสมัยของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ซึ่งสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปค่อนข้างจะดีขึ้นมากแล้วนั้น พัฒนาการของหนังสือพิมพ์ก็ยังคงขยายตัว ทั้งในแง่ของกระบวนการในการผลิตและบุคลากรที่เข้ามาทำงานในด้านนี้ ในสมัยของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ก็เช่นกัน หนังสือพิมพ์ได้พยายามพัฒนาตัวให้ทันกับความเจริญทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะทางด้านบุคลากรที่เข้ามาทำงาน เริ่มที่จะมีบัณฑิตเข้ามาทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ มากขึ้น มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยมากขึ้น ทั้งเครื่องโทรสารส่งข่าวภาพ มีวิทยุโทรศัพท์ติดต่อระหว่างนักข่าวกับหัวหน้าข่าว การเรียงพิมพ์และการเข้าหน้าก็ใช้ระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วย

ในเมื่อหนังสือพิมพ์ได้พัฒนาความก้าวหน้ามาอีกขั้นหนึ่งแล้ว ไม่ว่าจะด้านของเทคโนโลยี หรือด้านบุคลากรก็ตาม ในสมัยของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ หนังสือพิมพ์ก็พยายามที่จะรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลคืนเสรีภาพให้แก่หนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 นั้น รัฐบาลควรจะยกเลิกเสีย เนื่องจากเป็นกฎหมายที่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ และความขัดแย้งระหว่างหนังสือพิมพ์กับรัฐบาลชุดนี้ก็เริ่มที่จะส่อเค้า เมื่อเกิดคดีฆาตกรรมนักการทูตของซาอุดีอาระเบียเมื่อต้นปี 2533 โดยตำรวจโทพจน์ บุญยะจินดา ผู้อำนวยการสารนิเทศ กรมตำรวจได้ออกมาปรามในเรื่องการพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์การปรับ ครม. การขึ้นผลเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีเค้าว่าพลตรีจำลอง ศรีเมือง หัวหน้าพรรคพลังธรรม จะได้รับการเลือกตั้งเข้ามา โดยตำรวจเตือนให้หนังสือพิมพ์ใช้ความระมัดระวังในการพาดหัวข่าวซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสับสนได้ "เท่าที่ผ่านมามารมตำรวจยังไม่ได้มีการ

พิจารณาเอาผิดใคร แต่จากนี้ไปก็จะพิจารณาเป็นเรื่อง ๆ ไป" พลตำรวจโทพจน์ กล่าว หลังจากนั้นอีกเพียงเดือนเดียว คือเดือนกุมภาพันธ์ 2533 ก็มีคำสั่งปิดหนังสือพิมพ์ "แนวหน้า" โดยไม่มีกำหนดเวลา เมื่อถูกคำสั่งปิดแล้ว หนังสือพิมพ์ "แนวหน้า" ได้พยายามที่จะต่อสู้และออกหนังสือพิมพ์ขึ้นมาใหม่ ภายใต้ชื่อหนังสือพิมพ์ว่า "หนังสือพิมพ์เอกลักษณ์" การปิดหนังสือพิมพ์ "แนวหน้า" ได้กลายเป็นชนวนที่กระตุ้นให้ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์เรียกร้องให้รัฐบาลยกเลิกคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 อย่างเอาจริงเอาจัง อีกครั้ง

ต่อมาในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2533 บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทุกฉบับได้นัดประชุมกันที่โรงแรมอิมพีเรียล เพื่อกำหนดแนวทางในการคัดค้านการคงอยู่ของคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 และกฎหมายอื่นที่ใช้ในการควบคุมหนังสือพิมพ์ รวมทั้งได้เรียกร้องสิทธิเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนอย่างเสรีตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งนายเสนาะ เทียนทอง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ฉบับใหม่ ได้ขานรับคำเรียกร้องของหนังสือพิมพ์ว่า เห็นด้วยว่าคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 เป็นเผด็จการ แต่ยังไม่เห็นด้วยที่จะให้หนังสือพิมพ์ไปปกครองกันเอง และจำเป็นที่รัฐบาลจะต้องออกกฎหมายใหม่ มารับรอง ถ้ามีการยกเลิกคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42

หลังจากที่มีการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายการพิมพ์ฉบับใหม่ เพื่อใช้แทนคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ที่จะยกเลิกไป หนังสือพิมพ์ก็จำต้องลุกฮือขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งเมื่อนายเสนาะ เทียนทอง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้เสนอให้คอลัมนิสต์ ไซชื่อจริง นามสกุลจริง ซึ่งความหมายก็คือ "ห้ามใช้นามปากกา" ตลอดจนประชาชนที่เขียนมาร้องเรียน หรือร้องทุกข์ในเรื่องต่าง ๆ ด้วย จะต้องลงชื่อจริง นามสกุลจริง และยังสามารถเสนอให้มีการกำหนดคุณสมบัติของคนที่เป็นบรรณาธิการอีกด้วย ต่อมาในวันที่ 2 พฤษภาคม 2533 นายเสนาะ เทียนทองได้มากล่าวกับ "สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์" ว่า

"ผมไม่ได้มีแนวความคิดนี้มาก่อนเลย ผมก็เป็นนักประชาธิปไตย จะไปทำอย่างนั้นได้อย่างไร เรื่องนี้เกิดขึ้นมาจากฝ่ายสื่อมวลชนต่าง ๆ เรียกร้องเหลือเกินที่อยากได้ประชาธิปไตยในการพูด การเขียน และการโฆษณา รัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ก็มีมติให้ยกเลิกคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

ฉบับที่ 42 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มาจากเผด็จการ เมื่อเป็นอย่างนี้แล้ว ต่อไปเราจะเอาอะไรมาเป็นชื่อ แปรบ้านเมืองในการคุ้มครองอธิปไตยของชาติ ความมั่นคงของประเทศ ดังนั้นจึงต้องมีกฎหมายใหม่มารองรับ ชาวที่ออกไปนั้นไม่เป็นความจริง ผมไม่ได้พูดอย่างนั้น"

ต่อมาในวันที่ 4 กรกฎาคม 2533 ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์ก็เกิดขึ้นอีกระลอก เมื่อพลเอกชาติชาย นายกรัฐมนตรี ได้ปรารภกับที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ที่นำเอาข่าวลือ ข่าวคอร์รัปชัน ข่าวเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวมาเสนอบ่อยครั้ง และนำมาซึ่งความสับสนของประชาชน ดังนั้นควรที่จะมีการเข้มงวดในการป้องกันความลับของทางราชการ และเล่นงานหนังสือพิมพ์ที่ทำข่าวอย่างคลาดเคลื่อน และนำมาซึ่งความเสียหาย

นายอภิลาศ โอสถานนท์ เลขาธิการคณะรัฐมนตรี จึงได้เสนอมาตรการในการป้องกันการความลับของทางราชการที่จะรั่วไหล รวม 3 ข้อคือ

1. ถ้าหากมีการนำความลับของทางราชการไปเปิดเผยให้สำนักข่าวกรองแห่งชาติทำการสืบสวนหาต้นตอของแหล่งข่าวให้ได้โดยเร็ว เพื่อหามาตรการดำเนินการต่อไป
2. ให้ดำเนินการฟ้องร้องหนังสือพิมพ์ที่นำเอาข่าวความลับของทางราชการไปลง และนำมาซึ่งความเสียหายแก่ทางราชการ
3. ให้แจกวาระการประชุมเรื่องลับแก่คณะรัฐมนตรีก่อนเข้าประชุมเพียงเล็กน้อย และจะเก็บทันทีที่จะประชุมเสร็จ 108

หลังจากนั้นนายกรัฐมนตรี พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ก็ได้สั่งให้นายบรรหาร ศิลปอาชา ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ไปเตือนหนังสือพิมพ์ให้เสนอข่าวตรงกับความเป็นจริง

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์ น่าจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้หนังสือพิมพ์หันไปให้ความสนใจกับสถาบันทหารมากขึ้น เพราะขณะนั้นรัฐบาลกำลังมีปัญหาขัดแย้งอยู่กับสถาบันทหารอยู่ การกระทำเช่นนี้ถือว่าเป็นการหาพวก เพื่อจะเป็นเครื่องต่อรองในการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพ ในที่สุดการเรียกร้องนี้ก็เป็นผล เมื่อนายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้ออกพระราชกำหนดยกเลิกคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 และมีผลประกาศใช้เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2533 เป็นต้นไป